

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

Günümüz Türkçesiyle

GULYABANI

 KAPRA

Türk romanında fantastik türün ilk örneklerinden sayılan *Gulyabani*, 1913 yılında yayımlanır. Romanın anlatıcı kişisi Muhsine, dul kaldıktan sonra, Üsküdar'ın ıssız kırlarındaki bir çiftliğe hizmetçi olarak gitmek zorunda kalır. Ne var ki bu çiftlik cinler, periler ve bir gulyabaninin cirit attığı tekinsiz bir yerdir. Çiftliğin yaşlı hanımefendisi ve iki hizmetçi kadın, her gece kendilerini ziyaret eden bu olağanüstü varlıkların korkusuyla akıllarını yitirme noktasına gelmişlerdir. Tüm bu cin, peri ve gulyabani hikâyelerinin arkasından ise çok tanıdık tipler çıkar karşımıza: Saf insanların korkularından yararlanıp maddi kazanç sağlamaya niyetlenen kötücül insanlar.

Hüseyin Rahmi, *Gulyabani*'de, sözlü kültürümüzdeki korku temalarını başarılı bir şekilde modern romana aktarmanın yanında boş inançların toplum ve insan üzerindeki yıkıcı etkilerini mizahi bir dille anlatıyor.

Gulyabani, defalarca tiyatro, radyo oyunu ve sinemaya da uyarlanarak toplumsal hafızamızdaki korku temasının âdeta simgesi hâline gelmiş ve fantastik Türk edebiyatının bir klasiği olmuştur.

KAPRA
YAYINCILIK

/kaprayayinlari

ISBN: 978-625-8281-08-8

GULYABANİ / *Hüseyin Rahmi Gürpınar*

EDİTÖR
Davut Yıldız

SON OKUMA
Yasemin Önder

KAPAK TASARIM
REPAR TASARIM

SAYFA DÜZENİ
Oğuz Yılmaz

BASIM VE CİLT
Repar Dijital Matbaası

BASKI
Kasım 2022 - 1. Basım

ISBN
978-625-8281-08-8

SERTİFİKA NO
40675

*Kapra Yayıncılık,
Repar Tasarım
Matbaa ve Reklamcılık
Ticaret Limited Şirketi'nin
tescilli markasıdır.*

*Mimar Sinan Mah.,
Selami Ali Efendi Cad.,
No: 5
34672 Üsküdar/İstanbul
Tel: 0 (216) 422 4611*

*© Bu kitabın tüm hakları saklıdır.
Tanıtım amaçlı, kısa alıntılar
dışında metin ya da görseller
yayınevinin izni olmadan hiçbir
yolla çoğaltılamaz.*

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Hüseyin Rahmi Gürpınar (1864 – 1944)

Hüseyin Rahmi 19 Ağustos 1864'te İstanbul'da dünyaya geldi. Babası Hünkâr yaveri Mehmet Sait Paşa'dır. Üç yaşındayken annesinin ölümü üzerine, Girit'te bulunan babasının yanına gönderildi. İlk olarak 1887'de *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde yazmaya başladı. Ardından *İkdam* ve *Sabah* gazetelerinde çalıştı. II. Meşrutiyet döneminde otuz yedi sayı süren *Boşboğaz ve Güllâbi* adlı bir gazete çıkardı. Daha sonraları da birçok gazetede çalışmaya devam etti. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Kütahya milletvekilliği de yapan Hüseyin Rahmi, ömrünün son otuz bir yılını Heybeliada'da geçirmiştir.

Eserlerinde Anadolu'ya yer vermeyen Hüseyin Rahmi, İstanbul halkının toplumsal ve kültürel yaşantılarını, aile hayatını, batıl inançlarını mizah ve hicivle kaleme almıştır. Ahmet Mithat Efendi'nin temsil ettiği edebî geleneği sürdüren Hüseyin Rahmi, natüralist tarza sahip, gerçekçi ve yalın bir dil kullanmayı benimseyen ve bundan dolayı da halk tarafından sevilen ve benimsenen bir yazar olmuştur.

Hüseyin Rahmi'nin ilk romanı *Şık*'tır. Ahmet Mithat Efendi tarafından bu eser çok beğenilince, *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde tefrika şeklinde yayımlanmaya başlamıştır. Altmışa yakın eser yazan Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın bazı eserleri şunlardır:

Romanlar:

Şık (1889), *İffet* (1896), *Mutallâka* (1898), *Mürebbiye* (1899), *Bir Muadele-i Sevda* (1899), *Metres* (1900), *Tesadüf* (1900), *Şipsevdi* (1911), *Nimetşinas* (1911), *Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç* (1912), *Gulyabani* (1913), *Cadı* (1912),

Sevda Peşinde (1912), *Hayattan Sayfalar* (1919), *Hakka Sığındık* (1919), *Toraman* (1919), *Son Arzu* (1922), *Tebessüm-i Elem* (1923), *Cehennemlik* (1924), *Efsuncu Baba* (1924), *Meyhanede Hanımlar* (1924), *Ben Deli miyim?* (1925), *Tutuşmuş Gönülleri* (1926), *Billur Kalp* (1926), *Evlere Şenlik*, *Kaynanam Nasıl Kudurdu* (1927), *Mezarından Kalkan Şehit* (1928), *Kokotlar Mektebi* (1928), *Şeytan İşi* (1933), *Utanmaz Adam* (1934), *Eşkîya İninde* (1935), *Kesik Baş* (1942), *Gönül Bir Yeldeğirmenidir* *Sevda Öğütür* (1943), *Ölüm Bir Kurtuluş mudur* (1954), *Dirilen İskelet* (1946), *Dünyanın Mihveri Para mı Kadın mı* (1949), *Deli Filozof* (1964), *Kaderin Cilvesi* (1964), *İnsanlar Maymun muydu?* (1968), *Can Pazarı* (1968), *Ölümler Yaşıyor mu* (1973), *Namuslu Kokotlar* (1973)

Öyküler:

Kadınlar Vaizi (1920), *Namusla Açlık Meselesi* (1933), *Katil Bûse* (1933), *İki Hödüğün Seyahati* (1934), *Tünelden İlk Çıkış* (1934), *Gönül Ticareti* (1939), *Melek Sanmıştım Şeytanı* (1943), *Eti Senin Kemiği Benim* (1963)

Oyunlar:

Hazan Bülbülü (1916), *Kadın Erkekleşince* (1933), *Tokuşan Kafalar* (1973), *İki Damla Yaş* (1973), *Gülbahar Hanım*

Tartışma:

Cadı Çarpıyor (1913), *Şekavet-i Edebiye Tartışmaları* (1913), *Sanat ve Edebiyat* (Ölümünden sonra H. A. Önelçin derledi, 1972)

İÇİNDEKİLER

Giriş	7
Muhsine Hanım	13
Ağlatıcı Bir Yol.....	16
Yedi Çobanlar Çiftliği.....	22
Ayşe Hanım'ın Dubarası.....	27
Korkulu Bir Akşam Yemeği.....	33
Periler.....	40
Dönmek Mümkün Değil	44
Muamma İçinde Muamma.....	50
Ahu Baba yahut Gulyabani.....	58
Hanımfendiyi Ziyaret.....	65
Samsam.....	70
Âşık Bir Peri.....	81
Periyle Konuşma.....	87
Muhsine'ye Olan Aynen Hasan'a da Olmuş.....	96
Tuhaf Bir İmtihan	107
Kanlı Bir Dövüşme.....	119
Hanımfendinin Nefesi.....	132
Hepimiz Hakkında İdam Hükümü.....	140
Gulyabani.....	146
Gulyabaninin Mağlubiyeti ve Maskenin Düşmesi	152

Giriş

Hanımnineden Yazara Mektup

Bey Oğlum!

Romanlarınızı seve seve okuyan okurlarınızdan biri de benim. Hele bazılarını defalarca okudum. Ve hâlâ da canımın en sıkıntılı zamanlarında okur, size dua ederim. Fakat darılmayınız, bir iki şikâyetim var. Meşrutiyetimizden sonra daha güzel, daha eğlenceli eserler okumaya hazırlanırken, durum pek umduğum gibi çıkmadı. Düşünme yöntemimiz değişti. Lisanımız hemen bambaşka bir şey oldu. Alafrangalaştı. İnceldi. Bu değişim az çok sizin eserlerinizde de hissedildi. Eski hikâyelerinizle yenilerini tasvir, tasavvur ve üslupça mukayese ederseniz, bu farkı tasdike siz de mecbur olursunuz. Birçoklarınca belki bu bir ilerleme belirtisidir. Fakat bu konudaki bazı düşüncelerimi açıklamama müsaade ediniz. Sizin en büyük ihtisas ve iktidarınız mahalle karılarını, hele aileler arasındaki çeneleri düşük kocakarıları söyletmektedir. Millî ve hakiki bir felsefeyi bütün çıplaklığıyla o satırlarda gösterirsiniz. Serde kocakarılık var. Bendeniz de en ziyade o çeşit tasvirlerinizden hoşlanır, zevk alırım. Yeni edebiyat ve felsefe vadisine kapılıp, kaleminizle cidden tatlılaştırıp güzelleştirdiğiniz o size has millî ve samimi zeminlerden çok uzaklaşırsanız, edebî şahsiyetinizi kaybetmenizden korkarım. Bu hem sizin hem de bizim için büyük bir kayıptır. Her romanınızda mutlaka benim gibi bir kocakarı bulup söyletmenizi bir yazı şartı hükmüne koymak da istemiyorum. La-

kin kendinize mahsus olan zeminlerden pek uzaklaşmamak, daima en büyük sanat endişeniz olmalıdır. Bu zeminleri siz herkesten iyi bilir ve tayin edersiniz.

Beni vaktiyle okuttular. Biraz mürekkep yalattılar. Her eserinizden az çok hoşlanırım. Fakat benim bir merakım vardır. Sevdiğim hikâyeleri kendi kendime okumam. Yaşıtım birkaç hanımnineyi etrafıma toplayarak yüksek sesle onlara okurum. Romanın onların saf düşüncelerini lezzetlendirirken açık, samimi noktalarında, bu acuze okuyucunuzun da hazzının sonu olmaz. Fakat bizde maalesef her hanımnine, Schopenhauer'ın dünyayı siyah gözlükle gösteren hüznü felsefesinin yansıdığı satırlardan anlam çıkarabilecek bir zihin terbiyesine sahip değildir. İşte, sizden bu okuma yazması olmayan hanımninelerin sohbet meclislerinde okunacak, yani bu tandır küllerini neşelendirecek bir hikâye yazmanızı rica ediyorum. Tefekkürleri gibi eğlenceleri de pek sınırlı olan zavallılara edeceğiniz bu hizmetin sevabı büyüktür.

Bu eseriniz romanla masal arasında bir şey olmalıdır. İşte en büyük maharetiniz bu hikâyeyizde görülecektir. Çünkü ya masalı şimdiki romanlar sırasına yükseltecek bir sanat gösterecek veyahut değerini düşürmeden, mahiyetini eksiltmeden romanı masal derecesinde sadeleştireceksiniz. Kalemimizin kudretine güvenerek sizden bu harikayı bekliyoruz. İlmî, fenî ve ictimai zeminlerden kaçacaksınız. Mevzunuz esraren-giz cin, peri gariplikleri veya bir çarşamba karısı, bir dev, bir gulyabani olacak... Vaka o kadar merak verici bir maharetle tertip edilecek ki biz hep hayranınız olan kocakarılar, hikâyenin alt tarafı acaba ne çıkacak bekleyişiyle tandır başında titreşeceğiz. Zaten sarsılmış asabımızı bu merakla büsbütün titreteceksiniz. İşte sizden bunu bekliyoruz. Rica bizden, lütuf sizden... Bâki, çok dualar, övgüler evladım...

Okurlarınızdan
Bir Hanımnine

Muhterem Hanımefendi Hazretleri

Hayranım siz hanımninelerimi memnun etmek için imkânsız olanı mümkün kılma cüretine kalkıştım. Fakat bu zor işe teşebbüs ettiğimde çektiğim güçlüğü tarif edemem. Çünkü ömrümde cin, peri görmedim. İnsana türlü türlü cilveler gösteren bu hayat, şimdiye kadar beni bir dev, bir gulyabani, bir çarşamba karısını görme zevki veya sohbetiyle şerefleştirmedi. Böyle bir lütuf göstermedi. Talihin bu müsaadesine mazhar olduklarını yeminlerle iddia eden bazı kimselere tesadüf ettim. Bunlar cin, peri, cadı, hatta gulyabani gördüklerini ciddi ciddi iddia ediyorlar. Fakat bu kişilerin samimi ifadelerine rağmen sözlerine inanamadım. İçlerinde yalan söylemeyecekleri de var. Bu gibilerinin ani bir kuruntuya kapılmış olduklarına hükümde tereddüt etmem. Matbuat serbestliği çikalı ispritizma ve ruhlarla münasebete dair birçok eser yayımlandı. Garip varlıklara karşı daima merak duyan halk, bu eserlerden bekledikleri gönül şifasına eremediler. Arkadan Nat Pinkerton¹ yetiştı. Harika işleri pek de peri işinden geri kalmayan bu Amerikalı, bu hayali hafiye üstadından sonra matbuat sahasına bir gulyabani de ben salıverirsem, zaten siyaset dağdağasından bitap düşen okurlarımın zihinlerini büsbütün karıştırmış olmaz mıyım?

Hanımefendi hazretleri, romanlar hakkında beyan buyurduğunuz kısa fakat faydalı düşüncelerin derin bir inceleme sonucu olduğu görülüyor. Okurlarımın içinde sizin gibi akıllı kimselerin bulunduğunu görmek bendenizce hakikaten övünülecek, sevinilecek bir şeydir. Tavsiyenize uyarak masalı şimdiki romanlar mertebesine çıkarmaya yahut romanı -mahiyetini değiştirmeksizin- masal derecesinde sadeleştirmeye uğraştım. Meydana şu eser geldi. Bu hikâyede gariplikler ve

¹ Bir polisiye roman kahramanı.

tabiatüstü olaylara teşne zihinleri memnun edecek boy ve heybette bir gulyabani ile bir alay da cin ve peri var. Eserin yazıldığı esnada bu acayip ve korkunç mahlûkatla o kadar meşgul oldum ki bazı akşamlar hane halkı uykudayken gecenin sükûneti içinde bana yazı odamda gürültüler, patırtılar oluyor gibi gelirdi. Kendi kendime, “İşte periler geldi! Roman müsveddelerinin içinde haklarında anlattıklarımın memnun olmadıkları sayfaları alıp götürüyorlar!” derdim. Sabahleyin kalkınca ilk işim acele müsveddelerimi saymak olurdu. Bütün kâğıtlarımı numara sırasıyla tamam bulunca, “Oh! Hele dokunmamışlar!” diye geniş bir nefes alırdım.

Hikâyeme fennî, ilmî, ictimai görüşler karıştırmamamı tavsiye ediyorsunuz. Zaten dev, gulyabani, çarşamba karısı gibi avamın hayalinden çıkma acayıplikler, ilim ve fennin hududuna dâhil edilmez. Bunların yakalarından tutup da bir ameliyathaneden, bir laboratuvardan içeri sokmak, bir fizyoloğun, bir kimyagerin, bir operatörün, bir âlimin veya fen adamının karşısına çıkarmak mümkün olsa; soyları-sopları, asılları-fasılları, ıcıkları-cıcıkları hakkında kesin bir bilgi edinilir, insanlar arasında leh ve aleyhlerinde dolaşan söylenkilere artık bir son verilirdi. İlim, konularını yerin dibine inerek, göklere çıkarak, teleskoplarla, mikroskoplarla her yerde ve her zerrede arıyor. Bu acayip yaratıkların, bu yabanilerin aslı olsa elbette bunlardan birini çalyaka eder, üzerlerinde mikropla aşı deneyi yaptığı tavşanlar, fareler gibi kafese koyardı.

Ah Hanımnineciğim! Dürbünlerden, Kodak makinelerinden, her türlü bilimsel takipten kaçan gulyabaniyi ben, aciz bir romancı nerede yakalayıp da hakiki vasıflarıyla hayret dolu bakışlarınıza sunabileceğim? Bendenize pek güç bir vazife yüklüyorsunuz. Fakat güzel hatırınız için, işte bu olanaksız şeye saldırıyorum. Şu hikâyemde bu doğaüstü mahlûkatla sizi görüştüreceğim. Başka memleketlerin romancılarınınca rağbet kazanmak hususunda edebî güç yeterli bulunur.

Fakat bizde mazhariyete ulaşmak için “huddam sahibi”² olmak lazım gelir. Ciddi kişilerin ve ilim adamlarının tenkit ve azarlamalarını çekmeksizin sizi manevi âlemin kendimce olan sırlarında dolaştırdıktan sonra yine madde dünyasına döneceğiz. Roman, bir gariplikler mecmuası olmakla beraber medeniyetin yirminci asrının zihinler için tayin ettiği makul sınırları dâhilinde neticelenecek.

Hanımnine, affedersiniz, beni çok sıktınız ama buna da eyvallah. Peki dediğiniz gibi olsun...

Hikâyenin sizi heyecandan titretecek kadar meraklı olmasını istiyorsunuz. Bazı sayfalarda eğer heyecanınızın şiddetinden tandır mangalını devirmez veyahut bozayı üstünüze dökmezseniz her türlü tekdirinize razıyım. Ben yazarken iyi saatte olsunlar rüyama girdiler. Bakalım okuduktan sonra size neler olacak?

Bâki hürmetler.
Hüseyin Rahmi

Hanımninenin şu mektubu düşünce ufkuma kendimce gidilmemiş bir hikâye sahası açtı. “Garaib Faturası Külliyyatı”nı oluşturmaya teşvik sebebi oldu. Bu külliyyat temasıyla ilgili olacak mevzularda hikâyeler yazılacak, fakat “Garaib Faturası” yalnız gulyabani ve benzeri tabiatüstü varlıkları temsil ile sınırlı değildir. Hâllerinin garabeti “gul”³lerden, cinlerden fazla, bundan dolayı da bu fatura sayılarına girmeye layık pek çok âdemoğlu da vardır.

2 Cinlere sahip olan kişi.

3 Gul: hortlak, hayalet.

1

Muhsine Hanım

Bu saf, muhterem kadın, kınalı saçlarının üzerine kundakladığı çimeni tırtıl oyalı, koyu şarap rengi yemenisiyle⁴ parmak dikişli lacivert lahurakiden⁵ geniş hırkasıyla, etrafi kırmızı kaytan çevrili aba mestleriyle hâlâ gözümün önündedir.

Çocukluğumda, o zaman yaşı altmışı geçkindi. Fakat yuvarlaklıkları ortalarına doğru eğri büğrü olmuş pörsük kaşlarının üzerine rastık şerbeti gezdirmek, gerdanda, yanakta renksiz kalmış eski benlerini tazelemek, kirpiksiz göz kenarlarını sürmeyle gölgelendirmek alışkanlığında, bu şuhluktan emekliye çıktıktan sonra bile hâlâ kararlıydı. Kocası Hacı Hasan Efendi'ye gönül okşayıcı görünmek hususundaki bu süslenme alışkanlığına karşı takılmaktan kendilerini alamayan komşu hanımlara: “Kardeşler, viran evi gösteren biraz boya, biraz badana, biraz temizlik, derlilik topluluktur.” diye karşılık verirdi.

Onun şişman vücuduyla romatizmalı kalçaları üzerinde sendeleye sendeleye “Of” diyerek: “Bana da yer açın, cada-lozlar!” şakasıyla tandır başında bir yer alıştı vardı...

Cuma ve pazartesi kış geceleri, Aksaray'daki hanemizde büyük bir boza müsameresi verilirdi. Müsamerenin ruhu, en büyük hatibesi, en tatlı hikâyecisi Muhsine Hanım'dı. Ha-

4 Kalıpla basılmış, elle boyanmış tül bent.

5 Hindistan'ın Lahor şehrinde dokunan kumaştan yapılmış.

zır bulunanların hepsi, onun gelişini dört gözle beklerdi. O, kendine olan bu düşkünlük ve merakımızı bildiğinden, ziyaret saatini kasten geciktirir, en sonra gelir, ondan mahrum kalacağımız endişesiyle bir müddet yüreklerimizi oynatırdı. Gelişinden ümit kesmenin ıstıraplarıyla bizi iyice üzdükten sonra nihayet kapı tokmağı “tak” derdi. Onun kocası Hacı Efendi’nin tek darbeden ibaret bir kapı çalışması vardı. Gelenin onlar olduğunu herkes anlar, bütün masal tutkunları çokluk çocuk sevinçle merdivenlere, karşılamaya koşuşurduk.

Muhsine Hanım, avluya girince: “Hacı, pek gecikme!” tembihiyle kocasını savdıktan sonra mavi zemin üzerine iri sarı sopalı, ipekleri sağılmış, Şam işi eski çarşafının yukarı kısmını omzundan aşağı atar, eteklerine basarak, yuvar yuvar yürür, hemen koltuklayıp tandır başındaki saygın mevkiine oturturduk. Artık bütün gözler büyük bir merak ve bekleyiş içinde onun buruşuk dudaklarına dikilirdi.

Masalci hanım, kendini ağır satmak için türlü tereddüt ve naz zeminlerinde dolaşarak: “Bu gece bedemciğim şiş, yutkunamıyorum, hâlim yok. Bu akşam da siz söyleyiniz, ben dinleyeyim!” nazlarından sonra birçok ricaları müteakiben bir bardak boza açılışıyla hikâyeye girişirdi. Bozanın mezesi olan leblebilerini dudaklarının ortasını merkez alarak alt, üst çenelerinden müteşekkil yüz kısmını buruşturarak, bu sabit nokta etrafında dolaştırarak dolaştırarak tuhaf yüz buruşturmalarıyla çiğneyerek, biraz göz süzüklüğüyle başlardı.

Hikâyenin en heyecanlı yerlerinde, başıyla beraber, kullaklarındaki enseden pamuk ipliğiyle birbirine bağlı iki küçük yaprak arasından sarkmış ufacık armuda benzeyen Mevlevi sikkeli gümüş küpeleri de heybetli bir biçimde titrerdi.

Onun hikâyeleri içinde en meşhuru, en meraklısı “gulyabani” vakasıydı. Bu bir masal değil, olmuş bir şey, gençliğinde Muhsine Hanım’ın uğradığı acayip ve üzücü bir serüvendi.

Bunu kendisinden dinlediğim gibi hikâye edeceğim. Fakat anlatanın saf ve sade dili, olayın bütün nükte ve ince-likleriyle satırlara geçirilmesine müsait olmadığı için, lüzum görüldükçe asılda olmayan özel terimleri kullanmak zorunda kalacağımı belirtmeye mecburum. Yani Muhsine Hanım'dan dinlediğimi kendi hikâye lisanımla yazacağım. Bazı cümlelerin, hikâyeyi anlatan hanımın saf zihninden çıkmasını ga-ripseyecek okuyucularımın muhtemel itirazlarına karşı bu kayda lüzum gördüm.

İşte olay:

2

Ağlatıcı Bir Yol

Muhsine Hanım ilk bozayı içip ikincisinin leblebisiyle beraber çiçekliğin önüne konulmasını söyledikten sonra başladı:

Gençliğimde hoppaca bir kızdım. Fakat Rabbim saklasın, şimdikiler gibi, erkeklere ne dirseklerimi açıp gösterirdim, ne göğsümü. Dünyayı, Konya'yı bilmezdim. Anam babam erken öldü. Fukaralık ayıp değil ya, bana mal mülk olarak zerre bırakmadılar. Genç yaşında komşu ellerine kaldım. Eş dost gayret etti, cömertlik gösterdi. Herkes hâlince bir hediye verdi. Eşya düzdüler, beni tellediler, pulladılar, herifin birine verdiler. Kör olası pek sarhoş ve soysuz çıktı. O arı, ben çiçek, o burgu, ben tahta. Rabbimin günü haşlar, canımı yakar. Yemeğin tuzu çok olmuş der döver; mintanımı çarpık biçmişsin der, döver. Kısacası, aralıksız üç sene dayağını yedim, kahrını çektim. Artık illallah, canıma tak dedi. Bir gün, o evde yokken, bohçamı bağladım, kaçtım. Boşandım kurtuldum. Bana ettiği yanına kalmadı kendisi de meyhane peykesinde can verdi, gitti.

Taze dul kaldım. İsteyenler çok oldu. Fakat kocadan canım yandı. Şimdiki kocam Hacı'yı buluncaya kadar neler çektim, neler. Bir müddet kimseye varmadım. Elde yok, avuçta yok. Neyle geçineyim? Sığındığım el evlerinde insanı kırk yıl isterler mi? Bir kibar konağında hizmetçiliğe gitmeye karar verdim. Öyle bir yer bulundu. Gittim. Haftasında beyefendi beni merdiven aralığında sıkıştırdı. Kaçayım diyorum, herif izbandut gibi kuvvetli, kollarının arasından kurtulamıyorum. Bağırırsan, çağırırsan olmaz. Neyse helali hoş olmasın,

beyefendi benden birkaç öpücük aldı. Ertesi günü oradan taşı tarağı toplayıp kaçtım. Yine öyle iki elim böğrümde açıkta kaldım. Bir zaman daha orada burada süründükten sonra, benim küçüklüğümü tanıyan ana dostu bir Ayşe Hanım vardı. Geldi, beni buldu. Yüzümü gözümü okşayıp öperek dedi ki:

– Kızım, senin bu yaşta böyle kimsesizliğine, yoksulluğuna yüreğim parçalanıyor. Sana münasip bir yer buldum, gider misin?

– Temiz ırz ehli bir yer olduktan sonra niçin gitmeyeyim anacığım?

– Aaa... İrzlarına yerden göğse kadar kefilim. Aylık da gayet dolgun, görülecek çok iş de yok ama...

– Eee, aması ne oluyor?

– Sana verecek bazı nasihatlerim var. Bunlardan bir harf dışarı çıkmayacaksın.

– Eğer istediğim gibi bir kapıysa vereceğin talimattan dışarı çıkmam, emin ol...

– Bu gideceğin yerde bir gözünü kör, bir kulağını sağır edeceksin. Göreceğin şeylerin aslını öğrenmek merakına kalkışmayacaksın. Gayriihtiyari sezdiklerini dışarı ifşa etmeyeceksin. Onlar parada pulda değil. Gayet emniyetli bir kadın arıyorlar. Dişini sıkar da oturur, kendini onlara beğendirip emniyetlerini kazanabilirsen, birkaç sene içinde oradan zengin olup çıkarırsın. Bir ev alıp başcağızını sokarsın. Bir yurdun olduktan sonra bekâr dikişi diksen geçinip gidersin.

– Ay, korkarım. Orası böyle pek esrarlı bir yer mi?

– Bak şimdiden merak etmeye başladın. Nene lazım senin, âlemin esrarı...

– Ah anacığım, merak etmemek insanın elinde mi? İnsan mı öldürüyorlar? Hırsızlık mı yapıyorlar? Ne yapıyorlar? Orası bir batakhane midir, nedir?

– Çılgın, şimdi ağzına tokadı vururum! Aklına getirdiğin şeylere bak. Ben seni hiç öyle yerlere götürür müyüm? Bunlar gayet zengin, gayet terbiyeli, çok kişilikli şeyler. Terbiyeli, tedbirli, ağzı sıkı, akli başında bir hizmetçi arıyorlar.

– O kadar ağzı sıkı olmaya neden lüzum var?

– Bazı kibar konaklarında içerideki şeylerin dışarıya sızdığını istemezler. Çalçene birtakım mahalle karıları, hizmetçiyiz diye oraya buraya gidiyorlar. Aldıklarını, bulduklarını rast geldikleri yerde söyleyerek lakırdı tellallığı ediyorlar. Bu dediğim yerde bu türlü çaçaron istemiyorlar. Durum bundan ibaret...

– Bu konak nerede?

– Üsküdar’dan biraz ötede...

– Aaa, demek denizaşırı...

– Acemistan’a gidecek değilsin, kızım! Üsküdar nerede? Şuracıkta burnumuzun dibinde... Sana hem yağlı bir kapı bulmalı, hem de semt mi beğendirmeli? Boğaziçi’ne, Bulgurlu’ya gitmeyiz diyen Arap aşçılar gibi sen de ahmaklık etme! Her hâllerine ben kefilim diyorum. Beğenmezsen durmazsın. Seni peçenle halayıklığa⁶ satmıyorum ya? Yıkan, temizlen, arlan, paklan, en yeni esvabını giy. Şöyle vakur, hamarat, cecur bir hizmetçi hâline gir! Vallahi az zamanda orada donanır, tövbe yoksulu olursun. Boğazın yemek, üstün esvap, cebin para görür. Oradan bana bir hizmetçi ısmarladılar. Anan rüyama girdi. Sen aklıma geldin. Sonra bana dua edersin.

Ayşe Hanım’ın bu ısrar ve ricaları karşısında teklifini kabul ettim ve ertesi günü gitmek için hazır bulunmaya söz verdim.

Sabah oldu. Erkenden Ayşe Hanım geldi. Bahçekapı’sına indik. Bir kayığa bindik. Niçin herkesle beraber büyük kayığa binmediğimizi Ayşe Hanım’dan sordum. “Bu kadar

⁶ Esir edilmiş veya satın alınmış, kız, kadın köle.

meraklı olma, kızım! Her hesabımı sana söylemeye mecbur değilim,” cevabını verdi.

Üsküdar’a çıktık. O tarihte Üsküdar’da şimdiki faytonlar, talikalar⁷ yoktu. İki yüksek makas üzerine oturtulmuş her tarafı pencereli, karpuz şeklinde yuvarlak arabalar vardı. Ayşe Hanım beni bir kenara çekti: “Sen burada dur!” tembihinde bulunduktan sonra gitti. Bu arabacıardan biriyle pazarlık etti. Arabayı neresi için tuttuğunu işitmedim. Biz, yan yana, yuvarlak, antika bir çekmeceye benzeyen bu arabaya kurulduk. Çarşıdan geçerken bir bakkal dükkânı önünde durduk. Ekmek, peynir aldık.

– Anneciğim, gideceğimiz konakta yiyecek yok mu? Yahut pek uzak mı gideceğiz?

– Aman, kırk merak karı, sus! Adım başında bana ahiret sualleri sorma! Kır havasıyla şimdi acıkırız. Safra bastırmak için aldım, dedi.

Ben, Üsküdar’ı ömrümde ilk defa görüyordum. Çarşayı geçtik. Etrafı kırılık, mezarlık, uzun bir yoldan gidiyorduk. Bir çeşmeye tesadüf ettik. Zincirli bakır tastan doya doya su içtik. Araba bir yokuşa sardırdı. Git git bitmez, git git bitmez.

Mevsim yaz sonuydu. Biraz sıcak vardı. Ulu bir çınarın altında uyuyan yeşil bir türbenin önünde eğlendik. Ayşe Hanım elini kaldırdı. Mırıl mırıl okudu. “Allah şefaatine nail eylesin” duasıyla ellerini yüzüne sürdü. Ben de Rabbim kabul etsin, namaz surelerinden bildiklerimi okudum.

Yine yola düzüldük. Artık evler seyrele seyrele tamamen yok oldu. Tamamıyla bir kırılıktan gidiyorduk. Arada bir öküz arabasına, atlı, merkepli adamlara tesadüf ediyorduk. Arabada sallana sallana içim, bağrım birbirine karıştı:

– Daha çok var mı? diye sordum.

⁷ Yaylı, üstü kapalı at arabası.

Ayşe Hanım'ın sükûta rağmen arabacı:

– Dur bakalım, daha yeni yola düzüldük, cevabıyla korkumu artırdı.

Artık gide gide insana değil ine, cine bile tesadüf edemez olduk. Gözlerimizin önünde dağlar, tepeler açıldıkça açılıyordu. Ah alnımın kara yazıları! Bu karı acaba beni nerelere götürüyordu? Benim ona sorduğum suallere karşılık Ayşe Hanım hafiften “*Açıl dağlar, açıl... Yâri göreyim!*” nakaratlı bir şarkı tutturdu. O söylüyor, ben gözyaşlarımı kalbime içirerek sessizce ağlıyordum. Hayvan yoruluyor, arada bir dinleniyorduk. Uzaktan denizleri, bayırları gördükçe bütün bütün garipseyerek artık kendimi tutamaz oldum. Ayşe Hanım hiddetlendi:

– Ah bebeciğim, emziğini mi istiyorsun? Koskoca kadın böyle hüngür hüngür ağlamaya sıkılmıyor musun? Merhametten maraz doğar derler ya, çok doğru bir lakırdıymış. Artık bir kere yola çıktık. Ağlasan da gideceğiz, bayılsan da gideceğiz. Ben bu kadar masraf ettim. Geri dönmek olmaz. Bu paraları kimden alacağım? Bari sus da arabacıyı kendine güldürme, diye beni azarladı.

O ıssız yerlerde ağlamak, sızlamak ne para eder? Bir etrafıma bakındım, tamamıyla bu kadının eline, insafına kalmış olduğumu anladım. Arkamızdan İstanbul, Üsküdar kaybolmuştu.

Bir müddet daha gittik. Uzaktan bir köy göründü. Kendimi hemen arabadan atıp o tarafa kaçmak istedim. Bu telaşımı gören Ayşe Hanım alaylı bir gülüşle:

– Muhsine, deliliği bırak. Sen çağda taze bir kadın, tek başına bu ıssız yerlerde o köye kadar nasıl gider? Kendini hancılara, bağcılara ziyafet mi çekeceksin? O köyü buradan öyle görüp de yakın bir yer zannetme! Orası bir saat sürer.

Teşebbüsümün pek delicesine olduğunu anlayarak niyetimden vazgeçtim. Fakat bir türlü üzüntümü gidermeye mu-

vaffak olamadım. Ellerimi yüzüme kapayarak hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordum. Beni satmaya mı, öldürmeye mi, işte her nereyeyse götüren o kadın bu çırpınmalarımdan biraz insafa geldi. Yüzünü, sesini tatlılaştırarak:

– Benim gibi bir ana dostundan sana hiçbir fenalık, gelmez. Korkma, seni boğazlamaya götürmüyorum. Tırınk tırınk ay başlarında yüz tane kuruş alması kolay mı? İstanbul’da böyle bir kapı bulmak mümkün mü? Ne yapalım? Cenabıhak işte sana böyle takdir etmiş. Kısmetini böyle biraz uzacık yerlerden verecek. Yapacağım iyiliğe beni pişman etme. Çok şükür, işte altımızda araba... Geldik. Çok bir yer kalmadı. Beğenip de oturursan ne âlâ... Hoşlanmazsan yine beraber döneriz. Ben seni zorla orada zincirlere bağlayıp bırakmayacağım ya!

Bu sözlerden sonra azıcık yüreğime su serpilir gibi oldu. Sustum. Tevekkül ederek sessizce etrafıma bakmaya başladım. Yine dere tepe demeyip gidiyorduk.

3

Yedi Çobanlar Çiftliği

Bir hayli daha yol aldık. Nihayet Ayşe Hanım elini kaldırıp parmağını dikerek uzun bir düzlükten sonra kabarmış bir tepenin hafif bir duman içindeki yeşil ağaçlarını göstererek:

– Geliyoruz. İşte orası... Yedi Çobanlar Çiftliği... dedi.

O yana baktım. İnce sislere gömülmüş bir ağaçlık... Bu ormancığın koyu yeşil kümeleri arasından dağınık damlar, duvarlar, irili ufaklı binalar, pencereler, bacalar gördüm. Yine yüreğimi derin bir korku sardı. “Yedi Çobanlar Çiftliği”... Bu nam, benim teessür dolu kalbim için korkulu bir adlandırmaydı. Derhal gözlerimin önüne iri çapta, haydut bakışlı, silahlı yedi tane çoban dizildi. Ben bunların arasında o geceyi nasıl geçirecektim? Bunlar benden ne yolda hizmetler isteyeceklerdi? Derhal yine gözlerim sulanarak dedim ki:

– Ayşe Nineciğim, benim gibi çelimsiz bir kadın böyle yedi çobana birden nasıl hizmet edebilir? Yüz kuruşları da onların olsun, hepsi de... Ben şimdi geri dönmekten başka bir şey düşünmüyorum.

– Hay Allah’ın budalası! Bugün seninle hakikaten derde çattım. Ne meram anlamaz kadınmışsın? Öyle yedi-sekiz çoban filan yok. Çiftliğin kırk yıldan beri adı öyle... Oraya şimdi çiftlik demek de hata... Büyük, viran bir bina etrafında ufak tefek binalardan başka bir şey kalmamış. Sen orada kendin gibi, belki senden bin kat terbiyeli, nazik kadınlar

bulacak, onlarla oturacaksın. Çobanın, bahçıvanın seninle ne münasebeti olabilir?

Yine sustum. Ayşe Hanım, bu defa arabacıya döndü:

– Haydi ağam, sen de dahdahını biraz sür! Gelin mi götürüyorsun? Pek nazlı gidiyoruz, dedi.

Arabacı kırbacını hayvanın kıcına yavaşça dokundurarak:

– Gelin mi götürüyoruz? Vallahi ben de bilmem. Bir günlük yol. Bizim Pehlivan yoruldu. Baksana, körük gibi soluyor.

Ayşe Hanım – Ay, bu çelimsiz beygirin adı Pehlivan mı?

Arabacı – Ya Pehlivan olmasa Yedi Çobanlar Çiftliği’ne, öyle netameli yere nasıl gider?

Ayşe Hanım – Neden oluyormuş netameli?

Arabacı – Orası cinlerin, perilerin kumkuma yeridir. Geçenlerde oraya giden arabacı Veli’nin beygirini çarptılar. Hayvanın beş dakikada soluğu kesildi. Kurbağa gibi yam-yassı oldu. Ezandan sonraya kalmaya gelmez...

Ayşe Hanım – Haydi zevzek... Parayı çok alayım diye nağme ediyorsun. Köşkün içi adam dolu, onlar nasıl oturuyorlar?

– Nasıl oturduklarını Allah bilir. Oturup da rahat mı ediyorlar? Çiftliğin sahibi hanımefendi perilere karıştı, çıldırdı. İç bahçedeki havuzun kenarında her akşam cinler meclis kurarlarmış. Hanımefendi gidip onlarla oturur, konuşmuş. Hanımdan başka, gece bahçeye çıkanları periler boğarlarmış. Oraya giden erkek kadın hizmetçilerden hiçbiri sağ dönmez. Sular karardıktan sonra o civarda kimse dolaşmaz. Kurtları kuşları bile çarparlar.

– Artık uydur uydur söyle bakalım! Allah kimseyi sizin dilinize düşürmesin. Siz arabacılar, köylüler bir yalana bin mübalağa katarsınız. Hanımefendi orada mı çıldırdı? O İstanbul’daki konağında aklını bozdu. Zengin kadın, tımarha-

neye koymadılar, hava değişimi olsun diye buraya, çiftliğine getirip kapadılar.

Korkudan yüreğim hop hop atmaya başladı. Ayşe Hanım’a sordum:

– Ay, beni hizmetçiliğine götürdüğün hanımefendi deli mi?

– İnnallahe meassabirin⁸... Öyle ona buna saldıran azgın deli değil. Biraz meraklı, sersemce bir kadın... İşte bu...

Arabacı hayvanına birkaç kırbaç daha savurduktan sonra biraz başını bize çevirerek:

– Ya çiftliğin eski mezarlığından çıkan gulyabani!.. Minare kadar bir şeymiş. Geçenlerde ay ışığında üç atlıyı kovalamış. Biçareler Bulgurlu’ya zorla kaçabilerek, baygın düşmüşler. İkisinin hayvanı çatlamış.

Ayşe Hanım – Artık sus herif! Yanımdaki saf kadını korkutuyorsun. Baksana, beti benzi kül kesildi.

Arabacı – O gulyabaninin yemeği, çiftliğin mutfağından verilirmiş. Bir gece vermezlerse oralarını allak bullak edermiş. Ne kümeste tavuk bırakırmış, ne ahırda hayvan, ne de ağılda koyun.

Ayşe Hanım – Çenen tutulsun! Yetişir dedim ya! Hiç minare kadar gulyabani mutfak yemeğiyle doyar mı? Böyle şeyleri duyup da inanmak için insan ne kadar ahmak olmalı!

Arabacı – Ben işittiğimi söylüyorum, hanım.

Ayşe Hanım – İşittiğin sende kalsın.

Bu rivayetleri dinlerken her tarafıma soğuk bir ter yayıldı. Buz kesildim. Baygınlıklar geçiriyordum. İtiraza, konuşmaya mecalim kalmadı. Ayşe Hanım şimdi bana döndü:

⁸ Bakara Suresi, 153. Ayet. “Allah sabredenlerle beraberdir” anlamındaki ayet. Halk arasında sinir bozucu bir durumla karşılaşıldığında söylenilmesi âdet olmuş bir söz.

– Korkma kızım. Bu sözlerin hepsi masal... İşıt de inanma. Bunlardan birinin aslı olsa ben seni oraya götürür müyüm? Ben senin hasmın düşmanın mıyım? Akıl var, izan var. Artık buraya kadar geldik. Köşkü, içindeki insanları bir kere gör. Hoşlandın ne âlâ... Hoşlanmazsan seni getirdiğim gibi yine götürürüm.

Artık çiftliğe epey yaklaşmıştık. Ağaçlar, binalar daha belli görünmeye başladı. Biraz yokuş indik. Kurumuş dere gibi taşlık bir yerden geçtik. Bir tepe çıktık. Bir müddet de bir düzlükten gittikten sonra çiftliğin önüne geldik. Arabayla ağaçlığa girdik.

Arabacıdan işittiğim korkulu sözlerin tesiriyle midir nedir, burası bana ağaçları sık bir mezarlık gibi pek loş, pek kasvetli göründü. Bu gölgelerin arasından geçtikten sonra harman yerine benzer bir meydanlığa geldik. Yanımızda bileziği taşlarla örülmüş, büyük bir kuyu, etrafında birkaç ihtiyar servi gördüm. Yine bir ağaçlığa girdik. Orada burada selamlık, hizmetkâr daireleri, mutfak, ahır, kümes gibi binalar göründü. Tavuklardan, kazlardan, birkaç keçiden başka tek canlıya tesadüf etmedik. Karşımıza uzun ve yüksek harabece bir duvar çıktı. Duvarın cephesinde birbirine hemen hemen otuz arşın kadar bir mesafede sımsıkı kapalı iki büyük kapı vardı. Kapılar eski, boyları uçmuş fakat meşe ağaçlarından yapılmıştı.

Ayşe Hanım sağdaki kapıyı işaret etti. Araba orada durdu. O anda sarı aba poturlu⁹, uzun boylu, dik bakışlı, birkaç haftalık kırınta sakalı¹⁰ uzamış, koca bıyıklı bağcı yahut bekçi gibi bir adam پیدا oldu. Ayşe Hanım, hemen zoraki denecek bir gülümsemeyle bu adama:

– Bekir Ağa, beyefendinin sipariş ettiği hizmetçiyi getirdim. Köşkün kapısını aç, dedi.

⁹ Dar paçalı özellikle cepken altına giyilen şalvar gibi bir erkek giysisi.

¹⁰ Ağarmaya yüz tutmuş sakal.

Bekir Ağa beni derin derin bir iki defa süzdükten sonra poturunun yan cebinden ucuna ip bağlı koca bir anahtar çıkarak kalın, sert bir sesle:

– Malumatım var, cevabını verdi.

Anahtarı deliğe soktu. Yüzünü buruşturur bir zorlukla, iki eliyle çevirdi. Kapının tek kanadı gacır gacır açıldı. Arabadan indik. Ayşe Hanım arabacıya dönüp:

– Hayvanı çöz, biraz dinlensin, otlasın. İşimiz uymazsa yine geri döneceğiz.

Arabacı eliyle hayvanın boynundan akan terleri silerek:

– Aman hanım, sakın geç kalmayınız!

– Merak etme...

Arabacı beygirin iki kulağına yapıştı. Şiddetle bir çekti. Hayvan koşumlarının altında silkindi. Biz içeri girdik. Bekir Ağa, dışarıdan aynı gacırıtıyla üzerimize kapıyı kapadı. Burası, duvar kenarlarında yaseminler, hanımelleri, asma çardakları, meyveli meyvesiz ağaçlarla bir ormancık hâline gelmiş, bakılmamış harap bir bahçeydi. Ben perilerin, geceleri evin sahibesi hanımla etrafında meclis kurdukları havuzu arıyordum. Öyle bir şey görmedim. Arabacının yalanına yordum.

4

Ayşe Hanım'ın Dubarası¹¹

Karşımıza büyük, harap üç katlı bir köşk çıktı. Köşkün önündeki bu bahçe, harem¹² ve selamlığı¹³ ayıran yüksek bir duvarla ikiye ayrılmıştı. Bahçenin bu ikinci kısmında büyük büyük ağaçlar görünüyordu. İçeriye girmezden evvel gördüğümüz iki kapıdan birinin bahçenin öbür kısmına açıldığını anladım.

Yürüdük. Binanın asıl kapısını çaldık. Bir hayli bekledikten sonra kapı açıldı. Bizi karşılamaya zayıf, uzun boylu, soluk benizli, avurdu avurduna çökmüş hemen hemen ellilik bir halayık çıktı.

Ayşe Hanım beni göstererek:

– Çeşmifelek Kalfa, işte size bir arkadaş getirdim! Huyuna, yaradılışına, ırzına, namusuna her şeyine kefilim. Ağzı bir mühürlü sandık gibi kapalıdır. Gördüğü, işittiği şey yine orada kalır.

Sıkıntıdan döktüğüm terlerle yaşmağım yüzüme gözüme yapışmıştı. Çeşmifelek Kalfa beni dikkatlice süzdükten sonra:

– Teşekkür ederiz Ayşe Hanım, senin bulduğun kadın elbette fena olmaz. Biz de burada âdemoğlunun yüzüne hasret kaldık. Kuş uçmaz, kervan geçmez bu koca evin içinde bir Ruşen Abla, bir ben... Birbirimizin yüzüne baka baka bıktık usandık.

¹¹ Hile, oyun, düzen.

¹² Eski köşk ve konaklarda kadınlara ayrılan bölüm.

¹³ Eski köşk ve konaklarda erkeklere ayrılan bölüm.

Ben kendimi tutamayarak:

– A, buranın hanımı yok mu? Deyiverdim.

Benim bu düşüncesiz sualım akabinde Ayşe Hanım şiddetle eteğimi çekti. Büyük bir pot kırdığımı anladım. Çeşmifelek Kalfa beni bir daha süzerek:

– O sana ait bir mesele değil, efendim... dedi.

Hanımefendi bana ait bir mesele değilmiş. Ben acaba kime hizmet edeceğim? İyice silinip süpürülmemiş büyük bir mermer taşılığın sonunda çifte merdiven, bunların arasında ayna taşı¹⁴ tavus kuyruğu gihi yaprak yaprak açılmış büyük kurnalı bir musluk görünüyordu.

Kalfanın işareti üzerine alt kattaki yan odalardan birine girdik. Eski damasko¹⁵ örtülü, boydan boya bir kerevet, yan tarafta ufak bir erkân minderi¹⁶... Duvarlarda salkım salkım kabak, mısır, başak kuruları asılı...

Kalfa odanın bir köşesinde duran ufak sarı mangalı erkân şiltesinin yanına çekti. Kahve cezvesini sürdürdü. Dereden tepeden lakırdıya girdi. Bu ihtiyar Çeşmifelek fena bir kadına benzemiyordu. Eski bir kibar konağında büyümüş, esaslı bir terbiye görmüş olduğu her tavrından belliydi. Âdeta güzel ve düzgün konuşan bir hanım gibi ağır ağır söylüyor, her söz ağzından hesaplı, tartılı, düşünceli çıkıyordu. Ben yine bir pot kırmamak için söze karışmıyor, sade dinliyordum.

Aman ya Rabbi! Dağ başında, hemen hemen kırk odalıya benzeyen bu koca köşkün içinde yapayalnız bu iki kadın nasıl oturuyorlardı? Evin hanımefendisinin deli olduğunu işittim. O biçare kadın bu koca binanın acaba hangi odasında kapalıydı? Hanımefendiye dair soru cevabın yasak oldu-

¹⁴ Çeşmelerde muslukların takıldığı düz veya süslü taş.

¹⁵ Şam şehrinde dokunan ipek kumaşların taklidi olarak Avrupa'da üretilen, yüzünde parlak tersinde mat çiçek ve süs motifleri bulunan ipekli veya yün keten karışımı, iki yüzlü döşemelik kumaş.

¹⁶ Seçkin konukların oturması için yapılmış minder.

ğunu anladım. Arabacının söylediği lakırdıların doğru olup olmadığını sorup anlamak merakıyla çıldırıyordum. Bu koca hanenin içinde hangi hizmete tayin olunacağımı anlamadan orada kalmak hiç işime gelmiyordu.

Kalfa kahveleri pişirdi. Nazik bir tavırla fincanları elimize verdi. Ayşe Hanım, beni Çeşmifelek'e o kadar methetti, o kadar methetti ki, ben âdeta sıkıldım. Saydığı faziletlere sahip olduğuma en ziyade kendim şaşıtm. Bu kadının beni oraya kapılandırmakta büyük bir menfaati vardı. Fakat ne olduğunu anlamıyordum. Onun çaçaronluklarına ara vererek bütün cesaretimi toplayıp Çeşmifecik'c dedim ki:

– Kalfacığım, eksik olmayınız sizden pek hoşlandım. Fakat müsaade ederseniz bir iki sualım var.

Kalfa beni yine ağır ağır gözden geçirerek:

– Buyurunuz, dedi.

– Ben buraya kapılanacağım. Lakin hizmetimin neden ibaret olduğunu evvelce öğrenmek isterim. Altından kalkamayacağım bir işse boşuna burada kalmayayım.

– Göreceğin hizmet için hiç merak etme. Ağır bir işimiz yoktur kızım. Bana el ulağı¹⁷ olacaksın. Tahta, çamaşır, ortalık süpürmek gibi ev işleri... Bu koca evin her tarafı silinip süpürülmez. Birçok yeri kapalı durur. Derleyip toparlayacağımız, kullandığımız bir iki odadan ibaret. Dışarıda kâhya, bekçi, bahçıvan gibi birkaç erkek var. Onlar kendi işlerini kendileri görürler. Biz, sabah akşam yalnız iki tabla yemek veririz. Yemeği de Ruşen Abla pişirir. İhtiyarladım, hâlsiz kaldım. Ne kadar güç olmasa da artık hepsine yetişemiyorum. Sen bize can yoldaşı olacaksın. Merak etme, bütün işi sana bırakmam. Yine yarıdan fazlasını kendim yaparım.

– Benden evvel buraya hizmetçi aldınız mı?

17 Yardımcı

– Evet. Bir iki tane geldi, gitti. Pek terbiyesiz kadınlardı. Biz insandan pek o kadar iş istemeyiz. Bu evin bir âdeti vardır. Her gördüğünü bilmeye uğraşmamalı, her işittiğini merak etmemeli.

Birkaç kere yutkunduktan sonra dedim ki:

– Peki kalfacığım ama bizi buraya getiren arabacı yolda birtakım korkunç şeyler söyledi. Periler, cinler, gulyabaniler...

– Evet, bu köşkün öyle adı çıkmıştır, ben yalanı sevmem. Doğrusu bu.

– Köşkün perili olduğu hakkındaki bu sözlerin aslı var mıdır?

– Sana şimdi bu köşke gelen adam pek o kadar meraklı olmamalı, her şeyi anlamaya uğraşmamalı demedim mi?

– Aaa... Ben cinden, periden korkarım. Doğrusu bu hususta meraklıyım. Yapamam... Mademki siz sözü doğru söylüyormuşsunuz, ne olduğunu bir parça anlatınız.

– Bazı geceler ufak tefek patırtılar çıtırtılar olur. Fakat kimseye bir ziyanları yoktur. Biz kırk senedir buradayız. Hamdolsun hiçbirimize bir şey olmadı. İşte bak ben seni aldatmıyorum. Lakin bu evde kaldıktan sonra bu yolda uzun suallere kalkışırsan benden ve kimseden bir cevap alamazsın. İşin hakikati bu...

Beni derin bir düşünme aldı. Kalfa o kadar tatlı ve doğru söylüyordu ki sözlerinde bir yalan kokusu hissedemedim.

O aralık içeriye Ruşen Kadın girdi. Şişman bir Arap... Bir tarafında bir fino köpeği, diğer yanında kuzguni siyah iri bir kedi vardı. Bu iki arkadaşıyla yürüdü, kerevetin kenarına oturdu.

O esnada Ayşe Hanım, “Gidip bir abdest tazeleyeyim!” diyerek dışarı çıktı. Fino beni görünce kuyruğunu kavislen-

direrek düşmanca havlaya havlaya beyaz dişlerini gösterdi.
Ruşen Kadın:

– Sus, Şeytan! O yabancı değil.

Bu azardan sonra köpek kerevete yaklaşp iki ayağı üstüne oturdu. Bana dikkatle bakmaya başladı. Kedi yalana yalana gitti. Küçük bir yer minderinin üzerine çörekledi, yattı.

Ruşen Kadın, Çeşmifelek Kalfa'ya bir baş işareti yaptı. Kalfa, kendine mühim bir iş tebliğ olunmuş gibi hemen odadan çıktı. Aşçı kadınla yalnız kaldık. Arap, güler bir yüzle:

– Sefalar, uğurlar getirdiniz. İstanbul'da ne var ne yok bakalım?

– İyilik, ablacığım...

– Ah, cümlemiz iyi olalım!.. Nasıl, köşkümüzü beğendin mi, bizden hoşlandın mı?

– Beğendim. Hepsi pek âlâ...

– Eee, niye öyle durgun duruyorsun?

– Bu köşk için cinli, perili dediler de korkuyorum...

– Aman, düşündüğün şeye bak. Bu dünyada hiç perisiz yer olur mu? İki gözüm, onlar iyi saatte olsunlar. Nerede yok ki, burada olmasınlar... Onlara zarar etmeyene hiç fenalık yapmazlar.

– Arabacı söyledi. Burada bir iki hizmetçi boğmuşlar...

– Elbette boğarlar. Destur demeden pencereden aşağı, onların başına tükürülür mü? Hiç gece farasla bahçeye süprüntü dökülür mü? Hizmetçiler onları saymadı. Ötekiler de onları boğdular.

Ruşen'in bu safça ifşası üzerine:

– Ben burada durmam. Gideceğim, Ayşe Hanım nerede? Feryadıyla hemen taşlığa fırladım.

Arap arkamdan yetişerek:

– Ayşe Hanım nerede?.. O çoktan arabaya bindi gitti. Şimdiye kadar Yalnız Selvi’yi buldu.

– Yok, bir dakika durmam. Ben de gideceğim.

– Buraya gelen ayağıyla gelir, fakat kendi arzusuyla gidemez. Biz insanı salıvermeyiz. Seni buraya kim teslim ettiyse yine gelir o alır. Başka türlü gidemezsin.

5

Korkulu Bir Akşam Yemeği

Taşılığın kapısına doğru koştum. Sımsıkı kilitli buldum. Alt katta her tarafın pencereleri kalın, sık demir parmaklıklarla örtölüydü. Kaçmanın imkânı olmadığını gördüm.

Aman Allahım! Ben bir tuzağa tutulmuştum ama bu nasıl tuzaktı? O gece başıma neler gelecekti? Bir müddet ağladım, sızladım, dövündüm. Ruşen Kadın: “Yemek kotaracağım” diyerek savuştu gitti. O tatlı dilli kalfa da meydanda yoktu. Oda da bir başıma kaldım. Çaresiz bir belaya uğramıştım. Çırpınmanın para etmeyeceğini anladım. Ecelime tevekkülden başka bir selamet yolu göremiyordum. Gözyaşlarımı sildim. Kerevetin bir kenarına oturdum. Artık akşam oluyordu. Dört duvarla çevrili bahçeye baktım. Rüzgârla oynayan ağaçların gölgeleri bile esrarengiz birer hayalet gibi bana dehşet veriyordu. Oda loşlaştıkça etrafımı kuşatan bütün eşyadan, her şeyden, minder üzerinde yatan kara kediden bile korkuyordum.

Acaba o zayıf kalfa, bu şişman Arap, insan şekline girmiş birer peri miydiler? Böyle esrar dolu bir hanede her şey muhtemeldi. Yaradanıma sığındım. Bildiğim duaları okumaya başladım.

Artık sular kararıyordu. Hâlâ gelen giden yok. Bir köşeye büzüldüm. Titriyordum. Nihayet merdivende bir patırtı oldu. Aman ya Rabbi, kim geliyordu? Çeşmifelek Kalfa elinde bir fiske şamdanıyla¹⁸ göründü. Tepeden tırnağa beyazlar giyin-

¹⁸ El şamdanı

mişti. Saçlarının örgülerini çözmüş, omuzlarından aşağı sallıvermiş. Gözleri gündüzki hâliyle kıyas olunamayacak bir şiddetle parlıyordu.

Kapının eşiğinde durdu. Okur gibi bir şeyler mırıldandıktan sonra, ağır bir telaffuzla:

– Haydi kızım gidelim! Ruşen’e yardım edelim! Yemek zamanı geldi. Arkamdan yürü! Kapı eşiği atladıkça destur de! İhtarında bulundu. Kalktım. Ben kapı eşiği atladıkça değil, onlardan birine basarım korkusuyla her adımda “Destur” diyordum. Periler civciv gibi bu evin her tarafına, ayakaltlarına dağılmışlar mıydı?

Taşlığı geçtik. Karşı tarafta büsbütün karanlık uzun bir yola girdik. Ben “destur” kelimesini birbiri ardınca tespih gibi çekiyor, taşları incitmeyeyim endişesiyle parmaklarımın ucuna basıyordum. İki tarafımızda eşya gibi yığın yığın karaltılar vardı. Bunların ne olduklarına ben dikkatle bakamıyordum.

Biraz daha yürüdük. Bacaklarıma doğru yumuşak yumuşak bir şey dokunmaya başladı. Korkudan dizlerimin bağı çözöldü. Bir iki destur dedim, durdum. Yürek çarpıntısından bayılacaktım.

Kalfa:

- Kızım niye yürümüyorsun?
- Ben uğradım galiba?
- Ne var?
- Ayaklarımı okşuyorlar.

Kalfa, hususi bir makamla, “*Göklerin mahı! /Diyarların padişahı!*” çekil dedi.

İki çenem birbirine vurmaya başladı.

Sonra Kalfa, “*Eyle kerem/Destur mükerrem!*” kafiyesiyle mumu ayaklarıma doğru tuttu:

– A... Kediymiş. Korkma kızım! dedi.

Eğildim, baktım. Gerçekten de o gündüzki iri kara kedinin ayaklarımın arasında dolaştığını gördüm.

Yine yürüdük. Hayalî bir musikinin ağır temposuna ayak uydurur gibi acayip bir çeşit kadansla¹⁹ gidiyorduk. Kedinin bacaklarıma her temasında tüylerim ürperiyordu. Nihayet geniş bir kapıya geldik. İçeriye baktım. Gayet büyük bir mutfak... Köprü kemeri gibi büyük bir ocağın önünde Ruşen Kadın finoyla karşı karşıya oturmuş. Ocakta bir tencere kaynıyor. Arap da saçlarını çözmüş, siyah, yün gibi dağıtmış. Beyazlar giymiş... Bu acayip kıyafetin akşamdan sonra perilere karşı lüzumlu olan bir nevi “etiket” olduğunu anladım. Sahanlığın üstünde bir kör kandil yanıyordu. Ablanın arkası bize dönüktü. Geldiğimizi görmedi. Ama hâlâ bana alışamayan köpek hırlamaya başladı. Arap, başını bize döndürdü:

– Destur! Tü tü tü!.. Ay, siz misiniz? Ötekiler zannettim de korktum. Çünkü Şeytan onların geldiklerini hissedince hırlar, dedi.

Nalınları giyip içeriye girdik. Çeşmifelek Kalfa ocağın başına yaklaşıp:

– Dadıcığım, bu akşam yemek geç kalmış.

Arap üzüntüyle başını sallayarak:

– İyi saatte olsunlar, bugün onları gücendirdim mi ne yaptım? Bir türlü pilav kaynamıyor.

– Şerbetlerini, şekerlerini vermedin mi?

– İncirin köküne bol bol döktüm... Şah nerede? Onun kaybolması iyi mana değildir, bilirsin ya Şah onlardandır. Onların küçüğüdür.

– Bizimle beraber geldi. İşte burada...

Bu muazzam ismin kediye verilmiş olduğunu anladım. Biraz bekledik. Ruşen Kadın, Şah'la Şeytan'ın ayrı ayrı kaplarda yiyeceklerini verdi. Nihayet pilav pişti. Evvelce kotardığı yemek sahanlarını dizerek iki tabla tertip etti. Mutfağın bahçeye açılan kapısı önüne gitti. Oradan kordon gibi sarkan, ucuna tahta parçası bağlı bir ipi seksen besmele ve desturla birkaç defa çekti. Sonra bize dönerek:

– Ötekiler çingırağı pek seviyorlar. Geçen akşam yine böyle çekerken hep buraya üşüştüler, dedi.

Biz kendimize mahsus olan tablayı aldık. Mutfağın yanındaki yemek odasına girdik. Sofrayı kurduk. Ekmekleri siniye dizdik. Bol etli silkme, patlıcan kızartması, pilav, bir de koca kâse kaymak gibi yoğurttan ibaret olan yemeğimizi yedik. Hepsi pek nefis pişirilmişti.

Yemekten sonra yine o uzun yoldan desturla yürüyerek gündüz oturduğumuz odaya geldik. Cezveler sürüldü. Kahveler içildi. Bu iki beyaz esvaplı, çözükle saçlarının arasında ben kıyafetimle, her hâlimle pek yabancı kalıyordum. Dışarıdan gelen en ufak pıtırıtıya ikisi de dikkatle kulak kabartıyorlardı. Dereden tepeden konuşuyorduk. O geçtiğimiz uzun yolda bir gürültü oldu. Şeytan başını kapıya uzattı, havlamaya başladı... Ruşen Kadın iki yanına sallana sallana:

Özüm doğru

Sözüm doğru

Korkutma bizi

Gözümün nuru

Kafiyelerini makamla mırıldandıktan sonra dedi ki:

– Rabbim hayırlar versin. Bu akşam yine bir hiddetleri var.

Bu iki acayip kadının perilerle insanlar arasında esrarengiz birer mahlûk olduklarına artık hükmettim. Dışarıdaki cinler kadar, bunlardan da korkmaya başladım.

Şamdan tepsisi üzerinde bir yağ mumu yanıyor, koca oda-ya bir ışıksızlık, bir türbe korkunçluğu veriyordu. Hanimefendi bu cinli harabenin acaba hangi köşesinde oturuyordu? Yoksa perilerin elebaşı o muydu?

Dadıyla kalfa arasında bazı kaş göz işaretlerinin geçtiğini hisseder gibi oldum. Fakat ışığın kuvvetsizliğinden bunlardan açık bir anlam çıkaramıyordum. Biraz daha oturduk. Çeşmifelek kalktı. El şamdanını yaktı. Ruşen'e bakarak:

– Sen bu kadına lazım gelen şeyleri öğret. Ben gidiyorum. Geç kalmaya gelmez, dedi.

Odadan çıktı. Biz şimdi Ruşen, ben, Şeytan, Şah, dört can karşı karşıya kaldık. Bu hayvanlar bile perilere karışmışlardı. Hele Şah, onların çengisi, köçeğiymiş. Acaba bu hayvan bana bu gece ne oyunlar oynayacaktı?

Bu akşam Ruşen'den ders alacakmışım. Bana öğretecekleri şeyleri yapmak kolay mı? Beceremezsem çarpılacak mıyım? Aşçı kadın, Şah'ı uzun uzadıya öpüp kokladıktan sonra bana döndü:

– Ben de gidip yatacağım, kızım! Çok uyanık durursan hoşlanmazlar. Gündüz bizim, gece onların. Rahat bırakalım. İstedikleri gibi gezsinsinler.

Ağlayarak Arap'ın ayaklarına kapanıp:

– Aman ablacığım, kurban olayım! Her tarafım zangır zangır titriyor. Ben bu evde yalnız başıma bir odada yata-mam. Nereye gideksen beni de beraber götür.

Kaşlarını çattı:

– Olmaz, olmaz! Benim virdim, evradım var geceleri çekerim. Yanıma kimseyi alamam.

– Allah aşkına!..

– Nafile yalvarma, olmaz. Hiç korkma. Onlar, gece insan olan odaya girmezler. Ben şerbetledim. Şimdi senin boynuna

bir muska takacağım. Bir şeycik yapamazlar. Hem evde en emin oda burasıdır.

Eliyle duvarı göstererek:

– Bak, orada bir levha var, içinde “El-cinnü’l-ecinn” yazılı. Onun semtine uğrayamazlar, dedi.

Korka korka duvara baktım. Bir çerçeve asılıydı. Okuma bilmem ki ne olduğunu anlayayım.

– Aman, kadıncığım, perilerin başı için beni heraher götür. Öleceksem senin yanında öleyim. Belki ağzıma bir yudum su verirsin.

Bir patırtı duyarak Şeytan yine havladı. Ruşen, kapıya doğru görünmeyen birine hitapla:

– Biraz müsaade edin, efendim. İşte artık yatıyoruz. Konak sizin...

Bana dönerek sert bir sesle:

– Yok... İki gözüm, onlar inattan hoşlanmazlar. Periler seni boğacak olduktan sonra benim yanıma gelmeye korkarlar mı? Niçin bu kadar titriyorsun? Onları kızdıracak bir fenalık mı yaptın? Suçun mu var?

– Hiçbir suçum günahım yok. Mevla biliyor. Fakat onların hoşuna gidip gitmeyen şeyleri ben nereden bileceğim?

– Dur, hepsini anlatacağım! Dinle! Mavili esvap giyme. Uçkurunu kibleye karşı bağlama. Kapı eşiğine oturma. Kuşağını kördüğüm etme. Yatağını duvar kenarına yapma. Akşamları saç örgülerini çöz. Gözlerini birbiri üstüne yedi defadan fazla kırpma. Seni korkuttukları vakit ayak başparmaklarının tırnaklarını birbiri üstüne sür. İki elinle kulaklarının memelerini tut. Bir demir bulabilirsen üzerine bas. “Emret ey cin! Hazırım” diye bağırl! Gönlünü ferah itikadını tam tut. Bir şey olmaz.

Ben ürpertiler içinde, korkudan, hayretten açık bir ağız ile Arap'ı dinliyorum. Nihayet koynundan kaytanlı bir muska çıkardı. Boğazıma taktı, bir iki defa okudu ve son nasihat olarak:

– Kasıkların çatlasa gece dışarıya çıkma. Onları rahatsız edersin. Gündüzler bizim. Gece onların. Yükte döşek var. Ser, yat.

Son yürek yakan yalvarmalarına hiç ehemmiyet vermeden Ruşen Abla bir tarafında Şah diğesinde Şeytan, çıktı gitti.

6

Periler

Bir başıma tiril tiril kalakaldım. Şimdi ne yapacaktım? İlk tedbir olarak hemen koştum, oda kapısını sürmeledim. Üzüntüden, korkudan yorgunluktan bitap düşmüştüm. Her tarafım kesiliyordu. Yükü açıp döşeği yapmak istiyor, fakat içinden acaba ne çıkacak korkusuyla açmaya korkuyordum. İkinci tedbirim de perdeleri indirmek oldu. Odanın bir köşesine büzüldüm. Bekliyor, nereden ne çıkacak diye gözlerimi her tarafta dolaştırıyordum. Bu gece bir taraftan hiçbir peri zuhur etmese bile içinde bulunduğum şiddetli korku beni öldürmek için kâfiydi. Eşyadan duvarlara, yerlere yansıyan gölgeler bana hep korkunç hayaletler gibi acayip görünüyordu.

Bir patırtı olunca, kalbime kuvvet vermesi için elimle muskaya sarılıyor, “El-cinnü’l-ecinn” levhasının manevi himayesine sığınıyordum.

Artık yorgunluğa dayanamayarak döşeğimi yapmaya karar verdim. Bütün cesaretimi topladım. Yükü açtım. Kaba bir yün döşekle temiz bir şilte, yastık, yorgan, her şeyi buldum. Döşeğimi levhaya yakın bir yere serdim, içine uzandım. Hiçbir taraftan “çıt” işitilmiyordu. Bir müddet derin bir sessizlik ve sakinlik içinde etrafı dinledim. Perilerin bu akşam bana merhamet gösterdiklerine hükmettim. Her tarafa kulak kabarta kabarta âdeta baygınlığa benzer bir hâle düşmüştüm. Bu dalgınlığım ne kadar sürmüş bilemiyorum. Kulağımın dibinde denecek bir yakınlıkta acı acı bir horoz öttü. Döşeğin içinden birdenbire dipdiri fırladım. Sağıma soluma baktım.

Odada bir şey yok. Yanan Arap mumu yarıdan aşağı erimiş. Hep gölgeler korku dolu bakışlarımın önünde raks ediyordu. Dışarıda rüzgâr eser gibi bir gürültü oldu. Pencere önündeki hanımeli yaprakları birbirine geçercesine hışırdadı. Bu ilk sağanağı derin bir sükût takip etti. Acaba hakikatte bir şey yoktu da korkudan bana mı öyle geliyordu. O horoz, rüyada işitilmiş asılsız bir ses miydi?

Ben bu tereddütler içinde tedirgin olurken, etrafımda bir sürü ördek vakvakası koptu. Vak... vak... vak... Nercdcysc tabiatüstü denecek bir teyakkuz kazanmış olan işitme gücüm bana bunları ta yanımda, hatta döşeğimin içinde, yorganımın arasında gibi işittiriyordu. Hemen yastıklarımı ittim, yorganımı silktim. Bir şey görünmedi.

Yüreğim o kadar şiddetle çarpıyordu ki bir daha ayılmamak üzere az daha bayılacaktım. Artık tereddüde mahal yoktu. Ördeklerin ötüştükleri bir hakikatti. Bunu uykuda değil, uyanık kulağımın bütün açıklığıyla duymuştum. Bu uğursuz köşkün perileri, gece müsamerelerinin ilk perdesine başlamışlardı.

O anda Ruşen Kadın'ın bana olan tembihleri aklıma geldi. Hemen döşeğimi duvardan uzağa çektim. Acaba ben o gün uçkurumu kibleye karşı mı bağlamıştım? Farkında değilim. Hemen şalvarımı çözdüm. Kiblenin aksi yönüne dönerek tekrar bağladım. Bu tedbirden bir fayda görülmedi. Şimdi de gaak, gaak, gaaak kazlar başladı. Fakat kaz sesleri bu defa dışarıdan, taşlıktan geldi. Şimdi bunu iyice fark ettim. Galiba bana bu gece çiftlik perilerinin kümes sakinleri hoş geldine geldiler, dedim. O anda gayet gevrek bir at kısnemesi işitildi. Ona müteakip merdivende güldür güldür bir koşuşma oldu.

Benden evvel bu köşte boğulmuş olan iki hizmetçinin feci ölümlerini hatırlayarak aklımı kaybedecek bir hâle geldim. İşte o zaman oda kapısının üzerinde velveleli, müthiş bir davuldur başladı. Dan dan dan dan dan...

Artık nefesim nefesime yetişmiyor, ecel terleri döküyordum. O esnada yine aklıma Ruşen Kadın'ın nasihatleri geldi. "Mavili esvap giyme!" demişti. Ay benim üstümdeki entarinin ufak ufak mavi çizgileri vardı. Hemen entariyi üstümden çıkarıp attım. şalvarım da o renkti. Onu da sıyırıp fırlattım. Bir bez gömlekle kaldım. Davul yine devam ediyordu. şimdi o tembihleri birer birer hatırlamaya uğraşıyordum. Daha ne demişti? "Akşamları saç örgülerini çöz." Saçlarımı koparırcasına bir aceleyle çözdüm, dağıttım. Yine faydasız... Davul hâlâ çalınıyordu. Gitgide kapıyı menteşeleri üzerinde şiddetle sarsmaya başladılar. Artık anlıyordum. Öteki hizmetçiler gibi ben bunların üzerine süprüntü dökmeden, başlarına tükürmeden, bu gece beni kabahat işlemeden boğacaklardı. Ah, can pek tatlı şey... Kurtulmak için zihnimin olanca kuvvetiyle dadının tembihlerini hatırlamaya çabalıyordum. O daha demişti ki:

"Seni korkuttukları vakit ayaklarının başparmak tınaklarını birbirine sürt. İki elinle kulaklarının memelerini tut. Bir demir bulabilirsen üzerine bas. 'Emret ey cin, hazırım!' diye bağır!"

Üzerine basmak için demiri nereden bulayım? Etrafıma bakındım. Dolabın üzerinde bir anahtar gördüm. Onu yere attım. Üzerine çıktım. İki elimle kulaklarımın memelerine yapıştıktan sonra ayaklarımın başparmak tınaklarını birbirine sürtmeye başladım. Aman Allah'ım, ne müşkül hareket! Ne zor iş... Ne yorgunluklu didinme... Benimse zavallı ayakta durmaya bile takatim kalmamıştı. Ayak tınakları kolaylıkla birbirine sürtülmüyor. Ellerim kulaklarımda olduğundan ikide birde pattadak odanın ortasına yuvarlanıyorum. Bu çalışmam bir tesir göstermedi. Gürültü şiddetle devam ediyordu. Son nasihat olan "Emret, hazırım ya cin" teslim çığlığını bir türlü çıkaramıyordum. Çünkü ben neredeyse büsbütün çıplak bir kadın, erkek midir, dişi midir, ne türlü zebella olduğunu bilmediğim bir periye, "Emret, her şeye hazırım!" diye nasıl bağırayım?

Yoksa bu cinli köşk her türlü melun tasavvurun üstünde benim gibi masum kadınları avlamak için kurulmuş bir tuzak yeri, bir batakhane miydi?

İlahi ana dostu Ayşe Hanım! Aleyhinde ne kadar büyük bir nefret ve şiddetle lanet okusam yine senden hıncımı alamayacağım. Acaba kaç kuruş kazanmak için böyle ırzıma, canıma kıydın? Artık sana dünyada tesadüf edemez isem yarın ahirette on parmağım yakanda olsun! Bu lanetlemelerimin neticesinde can kaygısı her şeye galebe geldi. Yine kendimi kurtarma imkânını düşünmeye giriştim.

Ruşen Abla daha ne demişti: “Gözlerini yedi defadan fazla kırpma!” Hay bu nasihati aklıma gelmez olaydı! Gözlerimi kırpmamaya uğraştıkça yedi defa değil, belki yirmi yedi defa birbiri üzerine açıp kapamadan duramıyordum. Bu yapılması imkânsız bir tavsiyeydi. Acaba Arap benimle eğlenmiş miydi?

Dışarıdaki curcuna benim bu didinmelerime rağmen o kadar azdı ki sürmesi neredeyse fırlayıverecek gibi bir kuvvetle kapı zorlanıyordu. Didindim, didindim, didindim. Dedim ya, can pek kıymetli. Son çareye müracaatı da göze aldım. Rab-bim kusurumu affetsin, darısı ayıplayanların başına gelsin.

“Hazırım ya cin! Emret, buyur!” davetiyle haykırdım. Oraya baygın düştüm. Ötesini bilmiyorum. Gözlerimi açtığım zaman ortalığı ağarmış gördüm. Hiç ses seda yoktu. Odanın orta yerine serili olan döşeğimi ta kapı dibine kadar yer değiştirmiş buldum. En çok dehşet ve şaşkınlığımı celp eden şey oda kapısının içeriden yine sürmeli bulunmasını görmek oldu. Döşeğimi ta oradan buraya kadar kim sürükledi? Şüphesiz periler!.. Çünkü kapıdan başka odaya girecek bir delik yoktu. Bu hakikat meydandayken artık onlardan kendimi korumak için tedbir düşünmek kadar büyük bir budalalık olur mu? İşte tamamıyla onların ellerindeydim. Ne isterlerse gece bana yapabilirlerdi.

Vücudumun o akşam uğradığı hasar derecesini anlamak için kendimi bir yokladım. Elhamdülillah korku, üzüntü yorgunluğundan başka kendimde hissedilir bir fenalık göremedim.

7

Dönmek Mümkün Değil

Gündüzün kalbime verdiği ferah ve emniyetle biraz daha yattım. Uyumaya uğraştım. İstirahate pek ihtiyacım vardı.

Yine dalmışım. Güm güm oda kapıma vuruldu. Kalktım.

Ruşen Abla:

– Hu, kızım, nasılsın ayol? Kalkımadın da merak ettim! Sorusuyla haykırıyordu.

Benim o geceyi nasıl geçirdiğim cidden merak edilecek şeydi. Hâlâ niye kalkmadığımı da aşçı kadın ihtimal ki boğulduğuma vererek endişe ediyordu.

Kapının sürmesini açtım. Arap içeriye girdi. Erkân minderine oturdu. Beni öyle ince bir gömlekle yarı çıplak, saçları perişan, yüz göz karmakarışık, her tarafımdan yorgunluk akar bir bitkinlikle görünce:

– Ne oldun kızım böyle? Seni ötekiler mi soydu?

– Hayır, kendim soyundum.

– Ay niçin? Sıkıntı mı bastı?

– Bu evi bu gece bir şeyler bastı ama ne olduğunu bilmiyorum.

Ruşen Abla telaşla gözlerini açarak:

– Ahu Baba'yı gördün mü, Ahu Baba'yı!

– Destur Rabbim, o da kim?

- A, bilmiyor musun?
- Ne bileyim? Ben bu lanetli köşkün analarını, babalarını hepsini tanıyacak kadar daha burada eskimedim ki.
- Ya, Ahu Baba’yı görmedin de niye soyundun?
- Onu görünce hürmet için soyunmak mı lazım?
- Görünce soyunsan da korkarsın, soyunmasan da.
- Ben onu hiç görmek istemem. Fakat görünüyorsa ne yapayım? Çekecek çilem varmış. Bu eve düştüm.
- O ay mehtabında çıkar. Evin içine girmez. Dışarıda gezer. Sakın bahçeye bakma.
- Ne bahçeye baktım, ne avluya. Yine korkudan ölüyordum.
- Her akşam böyle soyunma. Belki onları kızdırırsın, üzerine hücum ederler.
- Mavili esvap giyme diye dün gece söyleyen sen değil misin?
- Ben söyledim. Mavi giymek onlara nispet vermektir.
- Şerlerine lanet... Onlara niye nispet vereyim? Entarimde mavi çizgiler vardı. Kızmasınlar diye çıkardım.
- İyi ettin, pek âlâ ettin. Bu akşam sana beyaz entari verelim de onu giy.
- Allah göstermesin, bu akşam burada kalmak niyetinde değilim.
- Nereye gideceksin?
- Nereden geldimse oraya...
- Gidemezsin ki...
- Niçin?
- Periler izin vermezler de onun için.

– Periler benim kâhyam mı? Onlar ne karışırlar?

– Ah, tövbe de! Cahile bak.

– Ne yaptım ki tövbe edeyim?

– Daha ne yapacaksın? Onlar ne karıştır denir mi hiç?

– Benim onlarla ne alışverişi var?

– Var besbelli!..

– Neden?

– Sen bir gece burada kaldın. Onlara karıştın gitti. Nercyc gitsen ellerinden kurtulamazsın. Dünyanın öbür ucuna gitsen arkandan gelirler.

– Çattık belaya desene... Hay Allah o Ayşe Hanım'ı kahretsin! Ben onlara karışmadım ve karışmak da istemem.

– Karıştın gitti diyorum sana...

– Karıştığımdan benim hiç haberim yok.

– Senin nereden haberin olacak? Acaba Çin-i Maçin perisine mi, Hint perisine mi, Gamgam'a mı, yoksa Yosma Halil'e mi karıştın?

– Korkutma beni abla. Bunlar nasıl isim? İlahi Ayşe Hanım, kör ol da sürün inşallah!

– Kız, öyle beddua etme! Ayşe Hanım sana ne yaptı?

– Daha ne yapacak? Maksudı beni boğdurmaktıysa buraya getireceğine bir battal²⁰ kuyuya attıysaydı daha iyi ederdi.

– Dur bakalım. Periler herkese fenalık etmezler. Hoşlandıklarına pek büyük iyilik yaparlar. Bir lütuflarına uğrarsan sonra Ayşe Hanım'a dua edersin.

– Ya hoşlanmayıverirlerse? Öldürürler değil mi? Ben canımı sokakta bulmadım. Bir fenalık yapmasınlar da, iyiliklerinden vazgeçtim.

²⁰ Kullanılmayan

– Kalk, kalk! Onlar tembellikten hoşlanmazlar. Temizlik isterler. Ortalığı sil, süpür.

– Benim kolumu kaldıracak hâlim yok. Bu koca viraneyi nasıl temizleyeyim? Onlar temizlik istiyorlarsa geceleri bizi rahat bıraksınlar da biraz uyuyup gündüzleri çalışabilelim.

– Buranın havası hafiftir. İnsan gündüzleri erken kalkar.

– Buranın gündüzleri hafif ama geceleri pek ağır... Adamı öldürüyor.

– Sana yaramadı mı?

– Hiç yaramadı. Her gece böyle kazlar, ördekler bağırır, atlar kişner, horozlar öter, yatağımı simitçi tablası gibi oradan oraya gezdirirlerse, benim bir daha döşeğimden sağ kalcakacağım şüphelidir. Çünkü orta yere serdiğim döşeğimi, kapı dibine taşınmış buldum. Diğer bir akşam beni döşeğimle beraber uzaklara götürmeyecekleri ne malum?

– A deli! Çiftliktir burası... Hiç horoz ötmez mi? Korkma ayol, seni uzaklara nereye götürecekler? Götürseler götürseler kırlara çıkarırlar. Dudullu'dan öteye götürmezler.

– Dudullu neresi? Rabbim hiç işitmediğim yerler... Her yerde horoz öter ama böyle insanın döşeğinin içinde, kulağının dibinde mi öter?

– Canı nerede isterse orada öter. Sana bir fenalık yaptılar mı?

– Daha ne yapacaklar? Oda kapımı tekmelediler. Davul çaldılar. Haberim olmadan yatağımın yerini değiştirdiler.

– Ah iki gözüm, eğleniyorlar.

– Onlar eğleniyor ama bir de bana sor, ne çektim! Hani ya boynuma taktığın muskanın hükmü nerede kaldı? O boynumdayken yanıma gelmeyeceklerdi? Nasıl geldiler?

– Kız sus, itikatsızlık etme! O senin yanına gelenler şer değil, hayır perileridir. Yattığın yerde uğrayacağını anlarlar da uğramasın diye sana iyilik için yatağının yerini değiştirirler.

– Hayır perisi gece bir kadının yatağını oraya buraya sü-rümez... Verdiğin muskanın hükmü olmadı vesselam.

– Hay cahil hay! Üzerinde muska olmayaydı sen göre-ceğini görürdün. Bu sözlerimin doğruluğunu sonra anlarsın. Sakın muskayı üzerinden çıkarayım deme...

Biz böyle ablayla görüşürken Çeşmifelek Kalfa geldi. Şikâyetlerime o da ehemmiyet vermiyor, gülüyordu. O gün beni geri göndermeleri için çok yalvardım. Ağladım, sızla-dım. Bunun mümkün olmayacağını anlattılar.

Nihayet takdirim böyleymiş dedim. Kurtuluşumdan, ha-yatımdan ümit keserek sustum. Gösterilen yerleri kalfanın tarifine göre sildim, süpürdüm.

“Filan odaya girme! Başını sokup filan geçide bakma! Şu kapıya yaklaşma! Bu duvarın önünden geçme! Köşkün kapa-lı bölümlerinde sesler, çağırımlar, bağırmalar duyarsan ce-vap verme!” gibi birçok acayip tembihatta bulundular. Bütün hareketlerim âdeta takip edildi. Adımımı nereye atacağımı, nereden yürüyeceğimi bilemeyerek bir yere sürtünmeye bile korkuyordum.

Akşam yaklaştı. Üçümüz de saçlarımızı çözdük. Beyaz-lar giydik. Evet, bu tımarhane nizamının tayin ettiği kılığa ben de girdim. Tamamıyla onlara benzedim. Gece oldu. Yine çiftlik hayvanları bu müzik hanelerinde ötüştüler, koşuştular. Yine birkaç defa tırnak sürtmek, göz kırpmamak gibi müşkül işleri yapmaya mecbur oldum.

Denize düşen yılanı sarılır sözünce maruz kaldığım bu tehlikelere karşı başka türlü bir korunma vasıtam olmadığından, bu şekilde harekete mecbur kalıyordum. Birkaç akşam

sonra bana da bir alışkanlık geldi. Eski ürkekliğim azaldı. Vazifem ev işinden ziyade perilere hizmet etmekte. Bir yere süprüntü bırakmayıp temizliyor, akşamları onlar için birçok ağacın altına dökülecek şerbetleri kendim eziyor, tutsülerini veriyor, onları ululamak için bazı mahallere konulan kandillerini yakıyor, hâsılı neredeyse bütün işlerini ben görüyordum. Oradan kurtuluş ümidimin kesildiğini görünce perilere kendimi sevdirmeye uğraşmaktan başka bir çare kalmadığını anladım. O gayretle çalışıyordum. Galiba biraz da cinlerin, perilerin teveccühlerini kazandım. Çünkü geceleri nispeten tepemde daha az ötüşüyorlar, az tepişiyorlardı. Sabahları döşegimi akşamdan sermiş olduğum yerde bularak biraz ferahlıyor, kendimi güvende hissediyordum.

Çeşmifelek Kalfa da, Ruşen Abla da benim bu uysal, çalışkan ve iyi halimden pek memnun oluyorlardı. Mümkün olduğu kadar hoş geçinmeye çabalıyordum.

Perilerin hoşnutluklarını kazanmış olmaktan mütevelliit bir nevi cüretle, sular karardıktan yatacağımız zamana kadar orada burada dolaşabiliyor fakat herkes yattıktan sonra odamdan çıkmak cesaretini henüz gösteremiyordum.

8

Muamma İçinde Muamma

Bir akşam yemekten sonra, bir şey almak için orta kata çıktım. Girilmesi yasak olmayan odalardan hirine girdim. Kulağıma derinden bir ses geldi. Bu, bir kadın sesiydi, fakat ne Çeşmifelek'in ne de Ruşen'in sesi değil... Bütün bütün yabancı, o zamana kadar duymadığım bir avazdı.

Bu evde her ses, her pıtır, her gürültü perilere bağlanıyordu. Bu ses de onların olacak. Lakin bugüne kadar işittiğim peri sesleri birtakım şamatalardan ibaretken bu açıkça bir şeyler söylüyordu. Ömrümde hiç peri lakırdısı duymadığım için ne söylediğini anlamayı merak ettim. Acaba böyle bir merakın hükmüne uymak perilere karşı bir muhalefet midir? Bunları kızdırmayayım? Kalbim vurmaya başladı. Korkum çarpıntıyı artırdı. Fakat merakım da o nispette büyüktü. Perilerin kendilerine mahsus lisanları mı vardır? Bu gelen seda, bağırma ile söylenme arasında tuhaf bir tarzdaydı. Bütün dikkatimle kulak verdim. Ay, Türkçe söylüyordu! Ses derinden geldiği için telaffuz olunan cümlelerin bazıları-
nı anlayabildim ki işte şunlardı:

– ... Benim adım Şefika, Şefika, Şefika... Anamınki Refika, Refika, Refika... Babamınki Tayyar... Yaklaşma ha salar... Hurma dalı... Aktı balı... Yarın salı... Deli karı... Çıkar dilini... Salla belini... A... Deli deli tepeli, eski hamam küpeli... Âlemin aklını mezada çıkarmışlar da yine herkes kendininkini beğenip almış. Akılcığımı kimseninkine değişmem vallah... Bana deli diyenlerin, dilerim Bârî Huda'dan tepeleri delin-

sin. Ne haddine, hele deli değilim de... Kollarını say emriyle hemen koca pöstekeyi önüne korlar... Sonra seksen muamma sorarlar... Bir hünsa²¹ varmış. Kâh erkekliği galip gelirmiş, kâh karılığı... Bu hünsanın bir tarafı erkekle öbür tarafı kadınla evlenmiş. Bu erkek kadın birbirine ne düşünüyorlarmış? Elinin körü... Yeme beni... Yerim seni... Çöreotu, çömlek götü... manda, Kı... Küt... Pat... Geber yat... Aman etme darılırım... Gıdıklama bayılırım... Dayanamam sarılırım...

Bu saçmaları duyunca bütün bütüne korktum. Entarim beyaz, saçlarım çözüktü. Büsbütün dağıttım. Perilerin gazaplarını yatıştırmak için ceplerimde birçok kokulu otlar, tohumlar, üzerlikler²² taşıyordum. Bunları etrafıma serptim. Böyle tehlikeli anlarda tehlikeyi defetmek için bana öğretmiş oldukları “Turu kuşiyye” duasını, o manasızlık ve uzunluğuna rağmen okumaya başladım. Bu işittiklerim bir hakikat miydi? Yoksa ben de çıldırmış mı veya çıldırıyor muydum? O kadar sakındığım hâlde galiba üzerlerine uğramıştım. O gaptten gelen sesin saçmalarını taklit için birdenbire içime bir heves doldu. Ben de başladım:

– Benim adım Muhsine... Muhsine... Muhsine... Anamın ki Rasime... Rasime... Rasime... Babamın ki Hızır, yaklaşma ha ısıtır. Çöreotu falan filan... Aman etme, darılırım... Gıdıklama bayılırım... Dayanamam sarılırım.

Evet, ben de işte böyle saçmalarken yine durdum. Aklımı başıma toplamaya uğraştım. Besbelli bu bir cinnet başlangıcıydı. Ne olduğunu anlamak için kendimi, zihnimin hallerini bir tartmak istedim. Hatıralarımdan birtakımını hatırlamaya başladım. Hep evvelden bildiğim şeyleri yine yerli yerinde, cümleten aklımda buldum. Kendi zannıma göre henüz çıldırmamıştım. Fakat cinlenmemiş olduğumu açıkça ispat için bu işittiğim saçmaların öyle aynen duyduğum gibi, meçhul bir ağızdan çıkmış olduğunu araştırmak lazımdı. Evet, daha

21 Hem erkek hem dişi üreme hücresi meydana getiren iki cinsiyetli kişi.

22 Sedef otugillerden, beyaz çiçekli çok dallı, halk arasında tütüsü olarak kullanılan sıcak bölge bitkisi.

iyi işiterek şüpheyi defetmek, yanlış duymadığımı anlamak istiyordum. Şimdi nasıl edeyim? Bu evde pek keyfi hareket etmeye gelmez. Daima bir gözünü kör edeceksin, bir kulağını sağır.. Ben iki gözümü iki kulağımı da kör sağır ettim. Fakat bu garibeleri duymaktan kendimi korumak elde mi? Eski hikâyelerde okunan peri sarayları gibi her delikten, her kovuktan bir türlü ses çıkıyor. Elindeyse bunları işitme... dinleme... haydi bakayım! Perileri gücendirmemeye mi uğraşır-sın? Yoksa meraktan çıldırır mısın?

Düşündüm... düşündüm... Bütün damarlarımda galeyan eden şiddetli merak hissine galebe geledim. Köşkün iki dairesini birbirine bağlayan bir geçit vardı. Elimde şamdanla oraya yürüdüm. Her adımında belki on desturla sonuna kadar gittim. En sonunda önüme bir kapı çıktı. Yokladım, sımsıkı kilitliydi. Kulak verdim. Bir şey duymadım. Geri döndüm. Demin gördüğüm odanın yanında bir oda daha vardı. Oda'nın kapısını karıştırdım, açıldı. Fakat bana edilen tembihlere nazaran buraya girmek katiyen yasaktı. Şamdanı içeriye tutarak başımı uzattım: Bomboş, tozlu koca bir oda... Bir "Turu kuşiyye" duası daha okuyarak bütün cesaretimi topladım. Zaten ben bu cinhanede ya çıldıracak veyahut bir gün perilerin hışımlarına uğrayarak geberecektim. Kokulu otlarımı serpe serpe içeriye girdim. Ne peri vardı, ne cin... Besbelli bana oyunlarını sonradan oynamak için ses çıkarmıyorlardı. Bütün kuvvetimi kulaklarıma topladım. O ses işitiliyor, şimdi daha açık ve yakından geliyordu. Dinledim. Hep evvelce işittiğim saçmalara benzer şeyler. Bu ses, köşkün hangi derinliklerinden geliyordu? Cesaretimi biraz daha ileriye götürerek bir pencereye yaklaştım. Mumu yere bıraktım. Camın kanadını açtım, bahçeye baktım. Bahçeyi ortadan ayıran yüksek duvarın üzerine nazır bir odada olduğumu anladım. Ortalık yeni ayın ışığıyla aydınlanmış. İri iri ağaçlar heybetli. Âdeta korkunç bir manzara almışlardı. Orta katta bulunuyordum. Görebildiğim kadar köşkün cephesine bir göz gezdirdim. Şimdiye kadar içini görmemiş olduğum bu

bölme bahçe pek esrarengiz bir yer, belki de perilerin daima dolaştıkları kumkuma mahalliydi.

Şimdi o ses, bahçeden geliyor gibiydi. O saçmalar bütün açıklığıyla duyuluyordu. Dinledim:

– Benim adım Şefika... Babamınki Tayyar... Karaca üzümün kartlaşlanmamışcası... Ocak kıvılcımlandırıcılardan mısın, kapı gıcırdaticılarından mısın? Ne ocak kıvılcımlandırıcılardanım, ne kapı gıcırdaticılarındanım. Bir berber bir berbere, bre berber, beri gel berber demiş. Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi, şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi... Bir tarlaya kemeken ekmişler, iki kürkü yırtık kel kör kirpi dadanmış. Biri erkek kürkü yırtık kel kör kirpi. Öteki dişi kürkü yırtık kel kör kirpi. Kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin yırtık kürküne, kürkü yırtık dişi kel kör kipinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin yırtık kürküne eklemişler... Kör olası melunlar! İşte dersimi su gibi biliyorum. Benden daha ne soracaksınız? Dört deryanın deresini dört dergâhın derbendine devrederlerse, dört deryadan dört dert, dört dergâhtan dört dev çıkar... Ben bu hesabı sizin kadar bilmez miyim zannediyorsunuz? Pireli peyniri perhizli periler tepelerse pireli peynirler de pır pır pervaz ederler. Bana soracaklarınız işte bunlar değil mi? Sınıf geçmek gayretiyle çalışan bir şakirt gibi ben bu imtihanı size her gün veriyorum. Beni buraya kapadınız. Mal ve mülkümün üzerine oturdunuz. Hakkımı, bu esaretten kurtuluşumu isteyince bu saçmaları tekrar ettirerek beni çıldırtmaya uğraşıyorsunuz. Rabbimden dilerim benden beş beter olunuz! Zebani!.. Minare boyunla, ak sakalınla bu gece bana görünme, taşla kafanı yararım alimallah! Şeytan taşlaması sevaptır. Sen şeytanların Ahu Babasisin. Hani ya Salim, Hani ya Şevki... Şiş şişeyi şişlemiş, şişe keşişe şiş demiş!..

Çıldırmadığımı anlamak için kendimi bir iki defa daha yokladım. Bir berber bir berbere bir şey söylerken, aman beri gel derken, sonra ortaya bir yaz kış köşesi çıkıyor.

Kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin kürkünü... Yine böyle kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin kürküne diyorlar mı, ekliyorlar mı, insanın zihni bu kel kör kirpinin dikenleri arasında tekerlenir, beyni karıncalanırken, lakırdı pireli peynire dönüyor... O zaman adama bir bulantı geliyor, midemde pireler hora tepiyorlar, zannediyorum. Ne münasebetsiz imtihan bu? Bu köşkün perileri de kaçık galiba... Beni de böyle bir imtihana çekerlerse ne yaparım? Yok... Yok... Böyle bir imtihana liyakat ispatı için bu dergâhta eskimeli. Cinnette birkaç numara terakki göstermeli... Bu saçmalar boyuna devam ediyordu. Hemen hemen manasız dil dolaştırıcı bu tekerlemc hezeyanları arasında manalı sözler, sızlanmalar da vardı.

Artık kayıtlılardan olduğum tımarhane mi, cinler evi mi, işte ne ise, buranın sakinlerinden henüz yüzünü görmediğim bir zavallı daha varmış. Düşündüm, düşündüm. Bunun mahiyetini keşfe uğraştım. Bizi getiren arabacının yolda söylediği sözler aklıma geldi. Herif, “O perili köşte hanımefendi çıldırdı.” demiş, Ayşe Hanım da “Hanımefendi İstanbul’da aklını bozdu da sonra oraya getirdiler.” Mukabelesinde bulunmuştu. Nerede çıldırırsa çıldırsın, biçare kadını buraya kapamışlar. Kimseyle görüştürmüyorlar, yanından kuş uçurtmuyorlar. Acaba niçin? Bu kadının çıldırmış olduğuna şüphe yok. Çünkü o saçmaları ders diye ezberleyip de imtihan vermeye uğraşması bunu ispat ediyor.

Kadıncağız “Malımın, mülkümün üzerine oturdunuz”, diyordu. Sonra saçmalar arasında iki isim zikretti. Şevki ile Salim... Bunlar kim? Bu evde hizmetçilerden başka erkek görmedim. Hanenin efendisi yahut beyi nerede? Arada bir kalfayla ablanın ağızlarından beyefendiler sözünü işitiyordum. Fakat köşte bunların varlığına delalet edecek bir emareye tesadüf edemedim.

Eğer o ses, sandığım gibi mecnun hanımefendininse bedbaht kadın: “Zebani, minare boyunla, ak sakalınla bu gece bana görünme. Sen şeytanların Ahu Babasisin”, diyordu. De-

mek bu köşkte minare boylu, ak sakallı bir Ahu Baba var. Bu Ahu Baba'nın dehşetinden bana Ruşen Kadın da bahsetmişti. Muamma içinde muamma...

Bu köşkte biraz daha oturup insanların da, perilerin de sularınca gidersem çok şey öğreneceğim. Uzun müddet ortadan kaybolarak kalfayla Arap'ın şüphelerini celp etmemek için hemen camı kapadım. Şamdanı aldım. Yürüyeceğim esnada odanın boşluğu içinde kulağıma bir ses geldi. Fakat bu ses, deminki işittiğimden büsbütün başkaydı. İsmimle çağırılıyordum. Fena hâlde korktum, sükût ettim. Sindim. Dinliyordum. İsmim birkaç defa daha çağrıldı. Ardından bir testi yahut sürahi doldurulurken kabadan tize doğru işitilen, gulguleye benzer bir sesle “Muhsine” lafzı yekdiğerine ula-narak, odanın dört köşesini dolaştıktan sonra, en ince perdesi hemen kulağımın dibinde tekrar ederek söndü. Belimi duvara dayadım. Elimde mum, zangır zangır titriyordum. İsmimin odayı çepeçevre dolaşmasını korkunun şiddetiyle dışarı fırlamış gözlerimle takip ediyordum. Fakat yalnız ses duyuyor, bu sesin sahibi olan cismin gölgesini bile fark edemiyordum. Perilerin ruh olduklarına işte o zaman inandım. Uğradığım şu peri, bana Ruşen Abla'nın tarif eylediği iki türden hangisiydi? Hayırlısı mı yoksa şerlisi mi? Ben, şimdi Karagöz'ün “Kanlı Kavak” oyununda insanların çarpıldıkları gibi insanlığımı kaybedip çirkin, kaba bir hayvana mı dönüşecektim? Yoksa çarpık endişeye, çağanoza dönüp kambur zambur bir şey mi olacaktım? Bana bin nasihat verdiler. Ah deli kahpe... Ne dedim de böyle yalnız başıma... Tenha... Tozlu odalara çıktım? Beni çarpsalar da hakları vardı.

Böyle büyük bir dönüşüm felaketini beklerken birdenbire kulağımın yanında kalın, tok bir erkek sesi:

– Muhsine! dedi.

Ben de ne yaptığını bilmez, ani ve deruni bir galeyana gelip:

– Efendim! Karşılığında bulundum.

O gaipten gelen seda, fakat bu defa biraz uzaktan, yine duyuldu.

– İmtihan olacaksın!.. Dersini ezberle...

– Peki efendim...

– Dikkat et... Yerdekillerin üzerlerine basma...

Aynı nokta ve aynı vaziyette bir hayli müddet bekledim. Artık bir şey işitilmedi. Sağlam... bu gece perilere karıştım gitti. Emirlerine muhatap oldum, olumlu cevap verdim. Ruşen’in dediği işte şimdi tamamıyla oldu. İmtihan olacaktım. Dersimi ezberlemeliymişim. Hangi dersimi? Deminden duyduğum saçmaları mı? Demek ki ben âdetâ mecnun mü-lazımı²³ yahut deli namzedi oldum. O saçmaları ezberleyeceğim. İmtihanlarımı verdikten sonra cinnet ilminden şahadetname alacağım. Dergâhlarda çile dolduran dervişân gibi cinnette dedelik mertebesine ulaşacağım. Bu rütbeye erdikten sonra herhangi bir tımarhaneye müracaatla şahadetname mi göstersem derhal benim için bir kabul hücresi açılacak! Düpedüz hak kazanmış divane... Şartıyla şurtuyla kaçık sayılacağım. Fena değil... Çeşmifelek’le Ruşen’in bu kadar müddettir eremedikleri bir mertebeye nail olacağım.

Galiba periler bende cinnete daha büyük istidat gördüler. “Yerdekilere basma” diye bir ihtar yapıldı. Bu yerdekiler kimler? Gözle bir şey görünmüyor ki basıp basmadığımı bileyim? Allah bilir, bu yerdekiler Ruşen’in söylediği “Şer cinnerden” olacak. Bu uğradıklarım hayırlılardan olmalı ki, şerirlerden korunmamı tavsiye ediyorlar. Ben bunların iyilik ve kötülük derecelerini sonra anlayacağım.

İyi saatte olsunları kızdırmamak için emirlerine itaat lazım... Bu iyi saatte olsunlar tabiri neden onların adları olmuş? Onlara niçin böyle deniyor? Maazallah, fena saatte

olsalar, dünyayı birbirine katarlar da onun için. Demek ki perilerin hayırlısına da pek güvenmemeli. Vakit geçirmeden dersimi ezberlemeli... Nasıl? Anamın, babamın ismini söyleyerek, kimliğimi belirterek derse girişmeli. Sonra kapı gıcirtısından mı, kürkü yırtık kel kör kirpiden mi, yoksa dört dergâhın bilmem kaç dedesinden, derbendinden, derdinden, deryasından mı?

Bu saçmalardan en çok hoşuma gideni, “Aman etme darılırım. Gıdıklama bayılırım. Dayanamam sarılırım.” nakaratıydı. Ben böyle söylene söylene elimde mumla odadan çıktım. Artık imtihanı mükemmel vereceğime şüphem kalmadı. Her adımımı attıkça yerdekilerden birinin üzerine basacağım diye ödüm de kopuyordu.

9

Ahu Baba yahut Gulyabani

Benim o hanedeki itibarımın ketumluğuma bağlı olduğunu biliyordum. Bütün vazifem perilere hizmet görmekle beraber, korku ve merak uyandıracak fevkalade hallere tesadüf ettikçe araştırmaya kalkmamak veya kalkmaz görünmekti. Arkadaşlarıma bu işittiğim seslerden, saçmalardan, perilerden aldığım talimattan katiyen bahsetmedim. Çünkü kalfayla Ruşen Abla bana imtihanlardan falandan şimdiye kadar çalıştıkları saçma derslerinden kaç numara aldıklarından hiç söz açmamışlardı.

Bilakis itaatimi, hamaratlığımı, kayıtsız halimi daha ileri götürdüm. Fakat delirmiş hanımefendinin geçirdiği esrarengiz hayatın, bu mahpusluğun aslına vâkıf olmak için de meraktan çıldırıyordum. Benim için bu esrarın keşfine yardım edecek o delirmiş kadının sözlerinden başka şimdilik incelemeye yarayacak başka bir yol yoktu. Belki o saçmalar arasında işime yarayacak şümüllü, manalı sözler, samimi itiraflar duyabilirdim.

Geceleri yatıncaya kadar kulaklarım kirişte, zihnim hep hanımefendide olarak dolaşıyordum. Çünkü benim bu cinnet mektebine kayıt kabulüm yapılmış demekti. Derse başlamıştım. O gaipten gelen ses bana geceleri orada burada dolaşma diye emir vermedi. Yalnız yerdekilerin üstüne basmaktan kaçınmamı tavsiye etti.

Bir akşam kulağıma o ses yine geldi. Hemen bir iş bahane ederek orta kata çıktım. Usulca o boş odaya girdim. Hanımefendi şöyle bağıırıyordu:

– Yine mi geldin? İlahi, boyun bosun devrilsin. Son gelişin olsun. Seni Ahu Babalar götürsün. Benden ne istiyorsun? Artık verecek bir şeyim yok. Bir lokma, bir hırkayla kaldım. Beni tek başıma bir odaya kapadınız. Bir Arap’la bir kakavan Çerkez’den başka insan yüzü gördüğüm yok. Yıkıl oradan musibet... Defol zebella... Haydi mezarlığına git... Ölü eti ye... Ben daha ölmedim. Dev hortlağı... Seni bana musallat edenler Mevla’dan bulsunlar, leş yiyici! Çekil diyorum sana... Boğazına kor düşsün. Kemiklerini emmek için kaç delikanlıya, kaç taze kıza kıydın? Benim de iki tane gül gibi hizmetçimi götürdün. Köylüler bir gün seni inşallah kurşunlarla, sopalarla gebertecekler. Yiyeceksen Şevki’yle Salim’i ye... Onlar sana layık gıdadır. Bakma öyle hain hain! İçeriye gelemezsin. Yanımda En’am-ı Şerif²⁴ var. Dedemden kalma iki ağızlı Zülfıkar yavrusu kılıç var. Gelme diyorum. Perilerin şahını çağırır, seni iki parça ettiririm. Gelme diyorum gulyabani! Ay geliyor, üstüme yürüyor. Eşim dostum, koşun, beni bu zebaninin elinden kurtarın! Yetişin, ölüyorum... Paralıyorum... Bittim.

Tüylerim diken diken oldu. Acaba yine bunlar deli saçması mıydı? Yoksa sahiden kadının üstüne yürüyorlar mıydı? Zavallı hatun gül gibi iki hizmetçisinin ziyan oluşuna hâlâ üzülüyor. Şimdi demek nöbet bana geldi. Nerelere kaçayım? Kimden yardım isteyeyim? Hane sahibesinin feryatlarına, istirhamlarına bile kulak veren yok. Beni kurtarmaya kim koşacak?

Yalnız imtihana çalışmakla ben bu evden pek kolay canımı kurtaramayacağım. Cinlerin, perilerin hayırlı ve şerli türlerinden başka bir de bu gulyabani yahut namıdiğer Ahu Baba, ne olacak? İşte bu pek fena, pek amansız bir musibet... Hanımefendinin haykırdığı şu cümleler kulağımdan çıkmıyor: “Defol zebella, haydi mezarlığına git, ölü eti ye hortlak,

24 Kur’an’ı Kerim’in altıncı suresi olan En’am suresine çok okunan diğer bazı kısa sureleri de ekleyerek oluşturulan cep kitapçığı.

leş yiyici... Kemiklerini emmek için kaç delikanlıya kıydın? Benim gül gibi iki hizmetçimi götürdün...”

O anda zihnime pek korkunç bir şey geldi. Bazı cin tutmuş hanlar, hamamlar olur da oralarda koyun, inek, manda gibi canlı hayvanlar adarlar. Seneden seneye bu adaklar verilir. Sakın bu gulyabaninin adağı da her sene bir insan olmasın? Hizmetçi kadınları buna adak olarak yedirmesinler? Acaba ben oraya böyle bir adağa kurban edilmek için mi getirildim? İlahi Ayşe Hanım... Artık aleyhinde edecek beddua bulamıyorum.

Dışarıda gündüz ışığı sanılacak kadar berrak, kuvvetli bir mehtap vardı. Aydınlık dışarıdan, bulunduğum odanın kapalı perdelerine aksederek içerisini bayağı aydınlatmıştı. Birdenbire perdelerin üzerinde korkunç iri ve cidden minareye denk boyda bir gölge gezindi. Ardından, kalpleri titretecek, güm-bürtüye benzer bir homurdanma oldu. Korkumun şiddetinden sıtma tutmuş gibi iki çenem takır takır birbirine vurmaya başladı.

Bedbaht kadının yardım çığlıkları bu dev boylunun dehşeti nispetinde yükseldi. Rüyada mı, hakikat âleminde miyim, bilmiyorum? Her tarafımı bir kâbus sardı. Ne orada durmak, ne de kaçmak cesaretini gösterebiliyordum. Bütün kuvvetimle kendimi sarsmaya, adımımı atmaya uğraşırken gölge bir daha göründü.

Son bir defa kendimi zorlayıp ve olanca avazımla başımı duvarlara, kapılara vurarak dışarıya koşacağım esnada, “Üzerime basma!” diye hemen ayaklarımın altından bir ses işittim. O kadar fenalaştım ki, düşmemek için duvara dayandım. Yine o ses, “Yaslanma, şimdi seni çarparım!” anlamında tekrar etti. Aman Allah’ım, bu ne hâl? Ne dehşet? Evvela ayaklarıma, sonra yukarı tavana, duvarlara baktım. Meydanda bir şey yok... Gaipten muhtelif sesler gelmekteyken çıldırmış gibi kendimi dışarı atabildim. Hiç şüphe yok, artık bu defa şerirlerine uğramıştım. Merdivenlerden teker-

lene yuvarlana indim. En alt kattaki odaya bir kızıl mecnun saldırışıyla atıldım. Ablayla kalfa karşı karşıya oturuyorlardı. Benim bu korku ve telaşıma karşı ikisinin de hoşnutsuzlukla kaşları çatıldı. Hiç sakinliklerini bozmadan sordular:

– Ne var?

– Bu uğursuz perili köşkte ne olmaz?

– Canım ne var?

– Gündüz orta katta unutmuş olduğum hırkamı almak için yukarı çıktım. Acı acı bir ses işittim. “Beni öldürüyorlar, boğuyorlar!” diye biri bağıyor. Ödüm koptu gitti.

İki kadın bakiştılar. Kalfa aynı sakinlikle dedi ki:

– Biz sana bu evin içinde gürültüler, sesler işitirsen telaş etme diye tembih etmedik mi?

Ruşen Abla, azarlayıcı bir sesle:

– Öyle ya! Periler bunlar... İstedikleri zaman bağırlılar. Bu evin iyi saatte olsunlarla dolu olduğunu bilmiyor musun?

– Hakikaten dolu... Nereye adımımı atsam “Üstüme basma!” tekdiriyle bağırlıyorlar. Fakat uzaktan işittiğim o ses peri sesi değildi. Sizin, benim gibi bir kadın feryadıydı.

Ruşen Abla, hiddetinden birkaç defa kalkıp oturarak:

– Ayol, perilerin kadını yok mu? Sen onların sesi insan bağırmasına benzemez mi zannediyorsun? Cahil!

– Hayır diyorum size... Bu, peri, cin sesi değil. O da cinlerden şikâyet ediyor. “Yetişin, beni kurtarın, hiç eşim dostum yok mu?” diye bağırlıyor. Sizin zerre kadar merhametiniz yok mu? Bu kadın kimse imdadına koşalım. Biz baş edemezsek dışarıdaki heriflere haber verelim. Yüreğim parça parça oldu.

Beyazla Arap yine bakiştılar. Nihayet Çeşmifelek Kalfa merhametinin derecesini gösteren dalgın bir simayla:

– Gidip bakayım bari...

Abla, yanımda ağzından kaçırdığı sözün ehemmiyet derecesini tartmaya mani bir tavırla:

– Nereye gideceksin, canım? “Ay mehtabında” bağırdığı vakit yanına gitmeyin diye bize tembih etmediler mi? Bu gece Baba’nın geces... İşte o geldi. Zavalıcık, öteki de korkusundan bağılıyor.

Kalfa – İki üç ayda bir defa doktor getirirlerdi. Hayli zaman oluyor ki onu da getirmediler. Merhametim bırakmıyor. Haydi Ruşen gidelim. Zavallı kadın ne hâlde, bir görelim.

Ruşen – Ya sonra duyarlarsa, bize ne yaparlar?

Kalfa – Kimden duyacaklar?

Ruşen, beni işaretle:

– İşte bundan korkuyorum.

İkisi de şüpheli birer nazarla gözlerini bana diktiler. Ağlayarak hemen eteklerine kapanıp dedim ki:

– İki gözüm kalfalarım! Benden hiç korkmayınız. Benim sizden başka insan yüzü gördüğüm var mı ki bu haneye ait esrarı açığa vurabileyim? Galiba benim bu evden dirim değil, ölüm çıkacak. Nihayet Ahu Baba’yı gördüm. Aslını değil, gölgesini... Hay Yaradan’a sığındım. O ne boy! O ne bos... O ne kavuk, o ne sakal! Meretin gölgesi böyle, kendisi nasıl olacak? Mezarlıkları dolaşmış galiba dişine, midesine layık bir şey bulamamış. Açlıktan kükreyip duruyor. Hanımefendinin tarifine göre melunun âdeti körpe vücutlarla karnını doyurmak olacak ama bugün nasılsa aç kalmış da kartlığına bakmayarak biçare kadını yemek için üzerine hücum ediyor.

Ruşen – İşte iyi bildin. Biz sana söylemedik ama sen ferasetinle anladın. Bu eve gelenin dirisi çıkmaz. Fakat boşboğazlık etmezsen bir şey olmaz. Bu tehlike yalnız senin için değil, aynen bizim de başımızda... Dilimizi tutmazsak bizi de

boğarlar. Kurtulmak bizim için de mümkün değil. Ölünceye kadar perilerin dertlerini çekip hizmet edeceğiz. Ne yapalım? Kaderimiz böyleymiş. Biz dilimizi yuttuk. İşte bak, kaç sene-
dir bize bir şey yapmıyorlar. Dilimizi yine tutarsak inşallah
ecelimize kadar yaşarız. Buradaki cinlerin en korkuncu gul-
yabanidir. Bunun geldiğini, gördüğünü kimseye söylememe-
li. Bize öyle tembih ettiler. Sonra kendin bilirsin.

– Kim tembih etti abla?

– Orası lazım değil. Üstüne vazife olmayan şeyleri sorma.

Uzun bir istişareden sonra iki hizmetçi, bağırان kadının
yanına gitmeye karar verdiler. Odadan çıkacakları esnada
ayaklarına kapanıp dedim ki:

– Beni burada yalnız bırakmayınız. Ben kendi kendime
korkudan ölürüm. Ne olacaksam sizinle beraber olayım.

Bu ricama karşı Arap gözlerini açtı. Şiddetle itiraz ede-
rek:

– Olmaz, olmaz... Allah esirgesin! Hanımefendinin yanı-
na seni götürmek olmaz.

Gözyaşlarımla ortalığı ıslatarak:

– Mademki ölümü, dirimi bu haneye adamış, ben de sizin
gibi bir fedaiyim sadakatimden niye şüphe ediyorsunuz? Ha-
yatımın ancak ketumiyetime bağlı olduğunu bilirken hiç ver-
diğiniz emre muhalif bir harekette bulunabilir miyim? Ben
de geleyim! Size yardım ederim. Böyle tehlikeli zamanlarda
çokluk, kalbe kuvvet verir.

Ruşen, yoklamak amacıyla Çeşmifelek'in yüzüne baka-
rak:

– Yeni hizmetçiyi yanına çağırdığımızı hanımefendi ken-
di söyleyiverirse?

Kalfa, düşünceli bir çehreyle:

– Deli desinler, ne derlerse desinler benim hanımım çok düşünceli, terbiyeli, ağır bir kadındır. Eminim, o kimseye bir şey söylemez. Bizden başka bir insan yüzü daha gördüğüne memnun olur.

Ruşen, biraz yumuşuyordu. Omuzlarını silkerek:

– Ben karışmam. Sen bilirsin... Sonra bir belaya uğrayıp da pişman olmayalım!

Kalfa – Zaten yeni hizmetçinin katiyen hanımefendinin yanına çıkarılmaması için bize bir emir yok. Hâline tavrına dikkat edilecek. Emniyet edilebilir, terbiyeli bir kadınsa o da bizim gibi her işe bakacak. Gulyabani çıktığı zaman hanımefendinin yanına gitmemiz hepimiz için yasak. Tembih böyle. Sebebini bilemiyorum ama bize verilen kati emir bu... Biz oraya çıkınca emre karşı hareket ediyoruz demektir. Muhsine'nin bizimle beraber çıkması, bu ikinci derecede bir kaba-hat gibidir.

Ruşen, şaşkınlığından iki tarafına sallanarak:

– Rabbim hayırlar versin. Alnımıza iyi yazılar yazılsın. Ben, artık bilmem... bilmem...

Kalfa – Bu kadının feryadına nasıl can dayanır? Onu öldüreceklerse bizi de beraber öldürsünler. Ekmeğini yiyoruz. Haydi çıkalım, vakit geçirmeyelim!

Ruşen, (bana dönerek) – Hanımımızı görsen çok hazzedersin. Ne kadar hoş konuşan bir kadındır! Her şeyi bilir. Âlimdir. Perilerin dillerinden bile anlar. Onlarla cin lisanıyla görüşür.

Kalfa şamdanı aldı. Önümüze düştü. Biz de arkasından yürüdük. Gulyabaniden tiril tiril korkmakla beraber hanımefendiyi, o zavallı kadını göreceğim için seviniyordum. Arkamıza Şah'la Şeytan da takıldı. Biz evde kaç can isek hep beraber o bedbahtı kurtarmaya gidiyorduk.

10

Hanımefendiyi Ziyaret

İlk merdiveni çıktık. Sofayı yürüdükten sonra dar geçide girdik. Bunun sonuna gelince Çeşmifelek cebinden bir anah-tar çıkardı. Kapıyı açtı. Yine bir sofaya girdik. Bir merdiven daha çıktık. Bir camlı kapıdan geçerek yine bir sofaya gel-dik.

Şeytan, birdenbire durdu. Elimizdeki şamdanın pek iyi aydınlatamadığı duvarlara, esrarengiz birer karartı içinde görülen kapılara göz gezdirerek hırlamaya başladı. Ruşen, usulca kulağıma:

– Bu akşam sessiz geziniyorlar. Onları Şeytan hepimizden evvel duyar, dedi.

Bizim de beyaz entarilerimiz, kabarık saçlarımız, korka-rak desturlarla attığımız ölçülü adımlarımızla perilerden kalır yerimiz yoktu. Onlara karışmış gibiydik.

Şeytan'ın hırıltıyla ihtar ettiği tehlike üzerine, hafiften he-pimiz “Turu kuşiyye” duasına başladık. Bir kilitli kapı daha açıldı. Gölgelerimizden ürkerek yürüye yürüye hanımefen-dinin dairesine geldik. Kadının yardım feryatları kesilmişti. Hiç ses yoktu.

Kalfa buradaki üç odadan birini açtı. İçeri girdik. İki mum yanıyordu. Odadaki eşya birbirine karışmış, altüst, hep alan talan olmuş. Orta yerde bir yatak... Yastıklardan biri çiçekli-ğin yanına, diğeri pencerenin önüne fırlatılmış. Çarşaf tortop döşeğin ortasında duruyor. Yorgan yükün önüne sürüklenmiş.

Testi devrilmiş, akan sular yatağın etrafını ıslatmış... Pence-
relerden birinin iki kanadı birden açılmış, perdesi koparılmış,
sarkıyor. Fakat her tarafa bakındık, meydanda hanımefendi
yok...

Çeşmifelek, büyük bir telaşla mumu önüne doğru tutarak
dışarıya çıktı. Diğer odaları, helayı aradı. Kimseyi bulama-
dık.

– Eyvah, kadınım yok, dedi.

Dizlerini döverek çırpınmaya başladı. Kadının nasıl kay-
bolduğuna dair bir emare keşfedebilmek için etrafımıza ba-
kınıyorduk. Yere atılmış bir hırka, yastık üzerinde bir mendil
gördük.

Kalfa bir matem sedasıyla:

– Bakınız, sırtından hırkasını da çıkarmışlar. Mendilciği
de orada duruyor.

Üçümüzü de büyük bir korku ve dehşet aldı. Kadın ne-
reye kaybolmuş? Demek periler bu evden istediklerini alıp
götürüyorlar. Dairenin içini üçümüz birden bir daha dolaştık.
Zavallı yok. Gözden kaybolmuş. Yarı can korkusu, yarı da
hanıma acımak tesiriyle hepimiz ağlamaya başladık. Çeşmi-
felek çırpına çırpına:

– Oldu mu bize olanlar? Hanımımı götürmüşler...

Gözyaşlarımı entarimin yenlerine silerek dedim ki:

– Zavallı hatunun yüzünü görmedim ama bu felaketine
sizden ziyade acıyorum. Aklını bozmuş bir kadın, bu perili
konakta seksen kilit altında hiç böyle günlerle saatlerle bir
başına bırakılır mı? İnsanın çıldırmayacağı varsa da çıldırır.
Artık olan olmuş. Bin ağlasan para etmez. Bu günahın yarısı
da sizindir.

– Ne yapalım, biz de emir kuluyuz.

Ben – Hanımefendinin ara sıra böyle kaybolup da yine döndüğü hiç oldu muydu?

Kalfa – Hayır, kaybolmaya ne lüzum var? Zaten daima perilerle beraber oturuyor. Onu buradan başka bir yere niçin götürsünler?

Ruşen – A, olur ya... Olur ya... Belki gezmeye götürdüler... Kafdağı'nın arkasına seyrana çıkardılar. Kadının burada içi sıkılıp duruyordu.

Ben – Yok, yok... Ahu Baba'yla aralarında geçen konuşmaya bakılırsa, “yabani”, zavallı hanımı gezmeye değil, adeta yemeye götürdü zannederim.

Ruşen – Öyle de olabilir... Biz, onlar için daima kafeste keklik... Yiyecek başka bir şey bulamazlarsa aç duracak degiller ya! Elbette bizimle doyacaklar.

Ben – Bunlar götürdükleri insanların cesetlerinden hiçbir tarafta bir nişane bırakmazlar mı?

Ruşen – Öldürdükleri hizmetçilerden birinin kemikleri bulundu. Allah rahmet eylesin, pek semiz, yağlı bir kadındı. Testi kebabı yapmışlar...

Ben – Pişirip de mi yiyorlar?

Ruşen – Aman, her şeyi sorma öyle!..

Abla, yavaşça açık pencerenin önüne yaklaşıp dışarı bakarak:

– Bahçede gulyabani yok, gitmiş.

Kalfa – İnşallah son gidişi olsun. Hanımı işte o götürmüş-tür, hiç şüphe yok.

Ruşen – Sus Kalfa, sus. Onlara her söz malum olur. Kızarsa şimdi gelir, bizi de götürür.

Odanın ötesine berisine göz gezdirirken o aralık yük kapısının önünde bir çift terlik gördüm. Hemen bağırarak:

– Şurada terlikler var, kimin onlar?

Kalfa telaşla:

– Bizim hanımefendinin...

Çeşmifelek koştu, yükü açtı:

– İşte burada... Burada baygın yatıyor. Zavallının betine benzine bakınız. Limon sarısı kesilmiş. Vah biçare kadıncığım, kim bilir ne büyük korkular geçirerek buracığa sığınmış!

Biz de yükün önüne koştuk. Katlanmış iki üç şiltenin üzerinde beli bükük, başı sarkık bir vaziyette, hanenin etiketine uygun beyaz entarili, çözükle saçları yarı yarıya ağarmış tom-balakça, kırk beş elli yaşlarında bir kadın yatıyordu.

Vücudunda hareketten eser yoktu. Benzi o kadar uçmuş, sararmıştı ki, diri yahut ölü olduğunu ilk anda anlayamadık. Dişleri birbirine kenetlenmişti. Çeşmifelek, biçarenin sımsıkı yumulmuş ellerini kendi elleri içine alarak açmaya uğraştı. O zaman baygının vücudunda hafif bir ürperti göründü. Göz kapakları aralandı. Sağ olduğunu anlayarak hepimiz birden bir sevinç çılgılığı kopardık.

Döşegi düzelttik. Bu yarı ölü vücudu kaldırarak yatağına naklettik. Sirke getirdik, şakaklarına sürdük. Ağır ağır bütün vücudunu ovmaya başladık.

Yavaş yavaş kendine geldi. Uzun bir ıstırapın can dayanamaz yorgunluğuyla zor kıpırdayan gözlerini aheste aheste açtı. Hepimizi ayrı ayrı süzdü. Sonra bir şeyler mırıldandı, anlayamadık.

Şeytan, birdenbire kapıya doğru bakarak hırıldamaya, Şah'ın gözleri ateş gibi parıldamaya başladı. Çok sürmedi, dış sofada bir curcunadır koptu. Hepimizin çehresi hanımefendinin benziyle aynı renk oldu. Ruşen dedi ki:

– Yine ötekileri hiddetlendirdik. Bu vakit gezindiğimizi hiç istemeciler. Hanımefendinin yardımına geldiğimize de

pek kızarlar. Bu kadının eti, kemiği, tekmi1 vücu1u onlarıdır. Zavallıyı iyice zapt etmişler. Bu vücu1a başka bir el dokunursa kıskanırlar. Besbelli görüşmek istiyorlar. Bizim burada bulunduğumuza öfkeleri işte bundan dolayı...

Ben – Peri olsunlar, gulyabani olsunlar. Ne olurlarsa olsunlar. Hanımefendi onların hepsinin velinimeti demektir. Çünkü cümlesi bu çiftliğe sığınmışlar. Uşak, hizmetçi işte ne bulurlarsa burada onunla karın doyuruyorlar. Nankörlük lazım değil. Kadıncağıza bu kadar eziyet günahtır. Bu cinler, Ahu Babalar için yarın ahrette sorgu sual yok mudur? Bunlar, cennete cehenneme gitmez mi? Cenabıhalık iki gözüm mademki bunları yaratmış elbette amelleri için de bir hat, mükâfat, ceza tayin eylemiştir.

Dışarıda sanki azgın boğalar böğürüyor, kudurmuş develer homurduyor, filler, aslanlar boğuşuyordu. Korkudan hemen sustum.

Şimdi biz baygını bıraktık, kendi canımızın kaygısına düştük. Çeşmifelek, acele kapıları sürmeledi. Ruşen Abla, cinlerin hiddetlerini teskin için bildiği duaları okuyup etrafa üflüyordu. Bu dualar onları sanki bütün bütün kudurttu. Tos vurur gibi kapıları gümletmeye başladılar.

Kalfa da bir müddet duaya iştirakten sonra:

– Bu gece dışarıya nasıl çıkacağız?

Ruşen – Rabbim bize acısın, yardımcımız olsun...

11

Samsam

Şamatanın evi sararmakta olduğu bir anda hanımefendi gözlerini bütün bütün açtı, hâlsiz hâlsiz kalkmaya uğraşarak kuvvetsiz bir seda ile:

– Odamda En’am-ı Şerif, üzerimde muskam var. Buraya kadar nasıl geliyorsunuz? Haydi, dışarı defolun! Şimdi der-yalar padişahını tek mil askerleriyle çağırırım.

Üçümüz de döşegin etrafına dizildik. Kadıncağız son kuvvetini hançeresine toplayarak:

– Yaklaşmayınız diyorum size! Dün gece beni boğdunuz. İşte yine dirildim. Kaç defa boğsanız öldüremezsiniz. Hazreti Pir’in icazetiyle yine dirilirim. Nafile uğraşmayınız! Ders verirsiniz ezberlerim, saçma öğretirsiniz öğrenirim, mal istersiniz veririm. Her talebinize elimden geldiği kadar karşılık veriyorum. Hepsine eyvallah ediyorum. Perilerle, cinlerle kardeş oldum. Her şeye razıyım. Fakat şu gulyabaniyi üzerime saldırmayınız. İşte bunu görmeye tahammül edemiyorum. Karnı açsa ona koyun verelim, öküz, manda takdim edelim. İnsan yeme zalimliğinden vazgeçsin. Her sene ona fıstık gibi semiz, piliç gibi körpe bir hizmetçiyi nerede bulacağım? Kakavan Çeşmifelek ile aşçımız Ruşen’i kart diye beğenip yemiyor. Selamlıkta kâhya var, delikanlı uşaklar, rençperler var. Onları ye diyorum. Hayır, kör olasının merakı marya²⁵ yemek... İnsanın maryası tatlı olurmuş.

25 Dişi

Çeşmifelek Kalfa, tesirli ve emin bir dille:

– Hanımefendiciğim, korkmayınız, üzölmeyiniz, bizim efendim.

– Siz kimsiniz?

– Çeşmifelek cariyeniz, Ruşen bendeniz...

– Hah hah hay... Ne hadlerine! Gulyabani çıktığı gece onlar benim yanıma gelebilirler mi? Siz her kıyafete girersiniz. Çeşmifelek'in, Ruşen'in kılığına büründünüz, karşıma çıktınız... Beni aldatıyorsunuz!

– Vallahi değıl, hanımefendiciğim...

– Parmağını uzat bakayım. Sana verdiğim Mühr-i Süleymanlı²⁶ yüzük duruyor mu? O yüzüğü onlar takamazlar.

Çeşmifelek parmağını uzattı. Kırmızı Yemen taşı üzerine girift yazılar hak edilmiş koca bir yüzük gösterdi.

– Şimdi inandım. Sen Çeşmifelek'sin. Öteki de Ruşen... Fakat bu üçüncüyü tanımıyorum. O kim?

Çeşmifelek'e vakit bırakmadan hemen cevap verdim:

– Çiftliğin adağı için bu sene kurbanlık getirilen yeni hizmetçiniz, efendim...

Hanımefendi – A, zavallı... Sahiden mi?

Ben – Sahi ya, hanımefendiciğim...

Hanımefendi – Ruşen seni semirtmek için çok besliyor mu? Çok çok pilav, börek yediyor mu? Çünkü Ruşen, gulyabaninin mama dadısıdır.

Ruşen, hemen söze atılarak:

– A, kadını, niçin iftira ediyorsunuz? Ben efendimden, bir de dışarıdaki uşaklardan başka kime yemek pişiriyorum?

26 Üzerinde Süleyman peygamberin imzası olan yüzük. Cin, peri gibi varlıkları uzak tuttuğına inanılır.

Hanımefendi – Uzun etme Arap! Öteki hizmetçilerimi sen besledin. “Bunlara bu kadar pilav, hamur işi yedirme; butları, kışları büyüyor... Sonra ötekilerin ağızlarının sularını akıtırsın.” diye ben sana seksen defa tembih etmedim mi?

Sonra hanımefendi gözlerini bana dikip dikkatli dikkatli süzerek:

– Vallahi bu kadın periye benziyor. Ne güzel hizmetçi! İnsanoğluyum diye sizi aldatıp içinize karışmış...

Döşeğe biraz daha yaklaşıp dedim ki:

– İki gözüm hanımefendiciğim. Ben de sizin gibi insanım.

– Bak, duvarda yeşil kese içinde En’am-ı Şerif var. Onu bulunduğu çividen al, öteki çiviye as. O zaman insan olduğunu anlayayım.

Uzandım, En’am-ı Şerif’i alarak diğer çiviye astım. O anda hanımın gözlerine huzur ışıltısı gelerek:

– Anladım. İnsanmışsın. Çünkü periler ona el süremezler. A zavallı, bu cinli haneye seni kim gönderdi?

– Kaderimmiş. Nasılsa düştüm, kadıncığım...

– Vah biçare... Bir iyi kadın olmasan seni buraya kabul etmezler. Ne latif mahlûk... Seni çiğ çiğ yerler alimallah!

– Alnımın yazısı neyse başıma o gelecek efendim.

– Yanıma daha yaklaş. Yüzünü uzat bakayım.

Bu emre uymakta bir tehlike olup olmadığını sorar gibi bizimkilerin yüzlerine baktım. Delidir belki boğazıma sarılı-verir diye korktum.

Uzat anlamında baş işareti ettiler. Uzattım. Yumuşak, beyaz elleriyle çenemi okşayarak:

– Ne güzel kadın, ne munis bakışı var. Boğulan hizmetçilerim bu kadar sevimli değildi. Rabbim kazadan saklasın, bunu pek sevdim, dedi.

Hanımefendinin bu sözlerinde zerre kadar delilik izi görmedim. Döşegi içinde belini düzeltip oturdu. Gözünü benden ayırmıyordu. Yavaş yavaş yüzüne daha ziyade sükûnet ve yumuşaklık geldi. Hep o tatlı bakışla devam etti:

– Sana verecek birkaç nasihatim var. Ağzını mühürlü bir torba gibi sıkı tut...

– Hanımefendiciğim, kalfayla abladan başka insan yüzü gördüğüm yok ki... kime ne söyleyeceğim?

Güldü. Bana daha ziyade şefkatle bakarak:

– Onlar insan şekline girerek lakırdı almak için adamın yanına gelirler. Birtakım şeyler sorarlar. Cinlerden perilerden şikâyet ettin mi işin bitti. Hele gulyabaniden bahsetmek hiç caiz değildir.

– Bu evde, işte şu gördüğüm çehrelerden başka insan yok. Tanımadığım biri peyda olursa bunun peri olduğunu anlayarak tedbirli davranırım.

– Dışarıda çiftlik kâhyasıyla bekçi, bağcı, arabacı, rençper vesaire bir hayli erkek var. İşte onların şekillerine girerler. Katiyen aldanmamalı. Seni yedirmemeye uğraşırız... Şimdilik vücudun pek semiz değil. Onları imrendirecek kadar tombullaşmamaya gayret et! Bu evde insan yalnız börekle, pilavla şişmez. Periler yel gibi, kulunç gibi adamın vücudunu kaplarlar, damarlarına yayılırlar. Romatizma gibi, sara gibi bazı hastalıklar dâhil oldukları vücutları üfürüp şişirmezler mi? İyi saatte olsunlar, işte onlar da tıpkı öyledir.

Ben – Ah, hanımefendiciğim, insan kendisi hiç hastalığa uğramak ister mi? Bu elde mi? Allah saklasın, bu köşkün perileri benim vücuduma yayılmaya kalkarlarsa ben onları nasıl menedebilirim?

Hanımefendi – Bu cihet bir dereceye kadar insanın elindedir. Bak, senelerden beri Çeşmifelek'i semirtemediler. Çünkü üzerlerine uğramamak için son gayreti hiçbir vakit

elden bırakmadı. Onlar vücuda yayılmazdan evvel insana ilan-ı aşk ederler...

Ben – Hay Rabbim saklasın...

Hanımefendi – Hem de kendilerini sevdirecek bir delikanlı kıyafetine girerek sevdalarını söylemeye kalkarlar.

Sonra, ablaya dönerek:

– Ruşen, pencereden, perde kenarından usulca dışarıya baksana, o boyu devrilesi gulyabani gitmiş mi?

Arap yavaşça bakarak:

– Oh, çok şükür, gitmiş.

Hanımefendi, dehşetinden iki elini yüzüne kapayarak:

– Aman Allah’ım, bu gece beni ne kadar korkuttu. Az kaldı helak oluyordum.

Kalfa – O kadar niye korktunuz iki gözüm?

Hanımefendi – A, o insan yiyici hortlaktan korkulmaz mı hiç?

Kalfa – O minare boyuyla bir yerlere sığamaz, evin içine giremez ki insana bir fenalık yapsın.

Hanımefendi – Evin içine giremez mi? Hay alık Çerkez hay... Pencereden elini uzatsa insanı kümesten tavuk kapar gibi çeker alır.

Hanımefendi ne haklı söylüyordu. Bunun deli olduğuna bin şahit lazımdı. O işittiğim saçmaları söyleyen bu kadın mıydı? Yoksa onlar da peri sesleri miydi? Yahut bu zavallı da akli üzerine kâh gelip kâh giden delilerden midir? Tereddüde düştüm. Fakat bu bedbahtı o kadar sevdim, ona karşı o derece bir şefkat peyda ettim ki, kendi kendime, “Ona ne olursa bana da olsun. Onu öldürürlerse beraber beni de öldürsünler,” dedim. Ayşe Hanım gelse de geri dönmemeye, bütün

sadakatimle bu kadına hayatımı vakfetmeye karar verdim ve bu kararımın neticesi olarak dedim ki:

– Hanımefendiciğim, nezaketinize, asil tavırlarınıza hayran oldum. Artık sizden hiç ayrılmayacağım. Fakat büyük bir ricam var. Kabulünü istirham ederim.

Kaşlarını çattı, sordu:

– Nedir?

– Bu tehlikeli evde sizi tek başınıza bir odada bırakamam. Müsaade ediniz, yanınızda yatıp kalkayım... Hazin bir tebesümle cevap verdi:

– İşte o olamaz.

– Niçin?

– Çünkü müsaade etmezler.

– Kimler?

– Malum ya, işte onlar... Cenabıhak öyle takdir etmiş. Ölünceye kadar benim çilem işte böyle dolacak.

– Müsaade etmiyorlarsa periler, bu yasağı bizzat kendileri bana söylesinler.

– Olmaz kızım, olmaz! Sonra canın tehlikede kalır...

– Kalsın. Sizin için her tehlikeyi göze alırım...

Ben henüz iki günlük bir hizmetçiydim. Fedakârlık ve sadakat göstermede bu kadar ileri varışım ötekilerin âdeta hayret biraz da hasetlerini celp etti. Kalfa ile abla evvela bana sonra da birbirine bakıştılar.

Dış sofada gürültü azdı, azdı. Nihayet köy düğünü varmış gibi bir davul zurnadır başladı.

Ruşen dedi ki:

– Bu gece köşkü başımıza yıkacaklar. Acaba ne kabahat işledik? Davul zurna çalmaları iyi alamet değildir.

Ben – Neden ablacığım?

Ruşen – Canları düğün yapmak istiyor da işte ondan...

Ben – Aman bize sataşmasınlar da istedikleri kadar düğün demek yapsınlar.

Ruşen – Yine evlenecek peri delikanlıları var galiba...

Ben – Nemize lazım, evlensinler.

Ruşen – Nasıl nemize lazım? Onlar evlenirlerse insan kızı alırlar. Yine kim bilir içimizden hangimizi nikâhla isteyecekler.

Ben – Sus ablacığım, sus...

Hanımefendi – Bu davul zurna sana çalınıyor. Sen Arap'ın övünmesine bakma! Ruşen'le Çeşmifelek bu evin eski metalarıdır, periler artık onlara ilan-ı aşk ede ede usandı.

Ben – Hanımefendiciğim, beni korkutuyorsunuz. Ben erkeğin insanından bile hoşlanıp kocamla geçinemedim. Şimdi periye nasıl varacağım?

Ruşen – Aman aman, susunuz, köşk yıkılıyor...

Sonra bana dönerek:

– Kız, yoksa bu akşam onların tütsülerini yakıp şerbetlerini vermedin mi?

Evet, ben bu kabahati işlemiş, bu akşam tütsüyü, şerbeti unutmuştum. Hemen kusurumu itiraf ederek:

– Ben günahımı saklamam. Bu akşam nasılsa bu mühim hizmeti görmeyi unutmuşum.

Arap gözlerini açtı:

– Bak, onlar şakaya gelmezler. Sonra yalnız kendini değil, hepimizi birden boğdurtursun. Hanımefendiye acıyorsan onların hizmetlerinde zerre kadar kusur etmemelisin ki biraz rahat edelim.

O aralık odanın açık penceresinde bir çıtırtı oldu. Başımı çevirdim, bir de ne göreyim? Koyun pötekisi gibi tüylü, korkunç bir baş, cam gibi parlayan bir çift müthiş göz bize bakıyor. Ben hemen korkumun şiddetinden secde eder gibi yere kapandım. Ruşen Abla:

– Salli helaliküm... gayn'il'an'ani. Turetu'l-mebal... Ma-fiş selame fil'indel haramel... Defu'l-kazaya ve'l-belaya... Uhruç Samsam... diye şimdiye kadar hiç işitmediğim türden bir dua okumaya başladı.

Hanımefendinin arkası pencereye dönüktü, sordu:

– Ne var?

Kalfa yavaşça:

– Samsam geldi! dedi.

Aman Rabbim, bu pöteki çehreli korkunç mahlûk, bu Samsam kimdi? İzdivacıma talip olacak peri delikanlılarından biri mi? Bana ilan-ı aşka mı geldi? Ya içeri girerse? O saate kadar gürültülerini patırtılarını işittim. Fakat onlarla böyle yüz yüze, göz göze gelmemiştim.

Dışarıdaki davul zumaya öyle bir hora eklendi ki, güm güm, çatır çatır ev yıkılıyordu.

Hanımefendi pencereye doğru biraz başını döndürerek, bunlarla olan daimi tanışıklığını gösterir ve hemen hemen korkusuz denecek munis bir dille:

– Ne var Samsam? Haydi, çekil korkuyoruz.

Borunun son kaba perdesine benzeyen, insanın bütün boşluklarında akisler, titreşimler yapan bir ses cevap verdi:

– Bora bora... bom bom...

Hanımefendi bir şeyler okuyup başını birkaç defa göğsüne doğru üfleye üfleye çevirerek besbelli aynı lisandan olacak:

– Lara lara... lom lom...

Ecinni, hoplayarak birkaç hareketten sonra boru gibi şöyle öttü:

– Ro guro... Gara guro...

Sonra ses kesildi. Başımı azıcık kaldırarak göz ucuyla pencereye doğru baktım. Oh ya Rabbi şükür, ecinni gitmiş. Bütün sinirlerim par par boşanmıştı. Korkudan ölecektim.

Ruşen sordu:

– Hanımefendiciğim Samsam ne diyor?

Hanımefendi, etrafa bir iki üflemeden sonra:

– Herkes yerli yerine çekilsin, diyor. Ben bilirim canım. Onlar benim yanımda insan bulunduğunu istemezler.

Ruşen – Bir şeyler daha konuştunuz.

Hanımefendi – Meclis ne vakit? dedim. Yarın akşam havuz başında, cevabını verdi.

Kadının böyle perilerle boru gibi konuştuğunu işitince artık kendisinin iyiden iyiye karışık olduğunu anladım. Bunun aklına da tamamiyle güvenmek caiz değildi.

Artık kendimi tutamayarak:

– Hanımefendimiz, bu Samsam kimdir?

– Perilerin elçisi... Onlardan bize haber getirip götürür. Yüzü korkunçtur ama zararsız bir cindir.

– Yarın akşam havuz başında kurulacak meclise kimler gidecek?

– Hepimiz...

– Aman efendiciğim, beni götürmeyiniz, korkarım. Öteki hizmetçilerinizi havuz başında mı boğdular?

– Hani ya deminden bana bağlılık vadederek büyük fedakârlıklar gösteriyordun? Haydi... Haydi... Gidiniz! Bunla-

rın emirlerine o anda uymak lazımdır. Şimdi Samsam'la beraber Gamgam gelirse o beladır. Söz anlatamayız...

Biz üç hizmetçi, kalktık el şamdanını yaktık. Dışarıda hora kıyamet kopuyordu. Sofaya nasıl çıkacaktık?

Ruşen, Samsam'ın gitmiş olduğuna emin olmak için pencereye yaklaştı. Ben de korkunun artırdığı büyük merakla Arap'ın arkasından gittim. Perde kenarından bahçeye baktım. Saf bir mehtap ışığı her tarafı gümüş gibi bir nura gark etmişti. Samsam gibi insanla hayvan arasında birkaç tüylü mahlûk ağaçların içinden upuzun bir şey götürüyorlardı. Hele candan oraya yığılakaldım. Kalfa arkamdan bağırdı:

– Kız bakma. Kendini boğdurtacak mısın? Sana kaç defa tembih edelim? Böyle şeyleri görmek, anlamak merakından vazgeç.

Baygın bir sedayla sordum:

– Ah kalfacığım, üçü dördü bir araya gelmiş, ağaçların arasında uzun bir şey götürüyorlar. Acaba nedir?

Kalfa hiddetle:

– Bak, hâlâ acaba nedir diyor. Bu merakı bırak diyoruz sana!

– Ben bunların ellerinden ölmesem bile meraktan öleceğim. Bu kadar garipliğin içinde bir şey merak etmeksizin nasıl yaşanır? Merak etmemeye uğraşıyorum, ama olmuyor.

– Eh, kendin bilirsin. Sen de sonra öteki hizmetçilerin yanlarına gidersin.

Hanımfendi telaşla:

– Haydi, lakırdıyı kesiniz. Gidiniz, bana acımıyor musunuz?

Bu elim ihtar üzerine üçümüz birbirimize bakiştık. İçimizde en cesaretlimiz Ruşen Kadın'mış. O, mumu aldı, önümüze düştü.

Yine tek başına ecinnilerin ellerine bıraktığımız felaketzede hanımefendiye: “Geceniz hayırlı olsun, Allah rahatlık versin” temennilerinde bulunmak istiyor fakat söylemeye bir türlü dilim varmıyordu. Böyle geceden hayır, rahat ummak biçareyi bir nevi alaya almak gibi geliyordu. Yavaşça:

– Cenabıhak size sabır ve metanet versin. Bu belalardan yakında kurtarsın, dedim.

Yürüdük. Sofadaki cümbüş bir düğün gecesinde kafaların tam kızıştığı son şamatalı devri andırır bir raddeye gelmişti. Ruşen, kendinden hiç umulmadık bir cüretle çıkacağımız kapıya güm güm vurarak:

– Haydi, artık çekilin, Samsam geldi. Emir getirdi. Herkes odasına gidecek. Bu patırtı nedir? diye bağırdı. Şamata birdenbire kesildi. Demek ki periler bu hane halkına emirler verdikleri gibi kendileri de icabında insanlardan işittikleri tembihata alçak gönüllülükle itaat göstermek nezaketinde bulunuyorlar.

Dışarıya çıktık. Kimse yok. Ne ses var ne seda... Yalnız aşağıki sofadan geçerken Şeytan’ın hırlaması üzerine etrafıma bakındım. O tüylülerden bir ikisinin yan kapılardan kaçıştıklarını gördüm.

12

Âşık Bir Peri

Kalfa orta katta kaldı. Biz Ruşen’le taşlığa indik. Odalarımıza çekildik. Bütün gariplikleri arasında bu perilerin bir âdeti pek ziyade garibime gidiyordu. Dört candan ibaret bulunan harem halkının topluca bir odada yatmamıza acaba neden müsaade etmiyorlardı? Kendileri toplanıyorlar da her nedense insanların toplanmasından hoşlanmıyorlar. Bizi birer birer boğmak daha kolay olacağı için mi bu ihtiyata riayet ediyorlar?

Kapımı sürmeledim. Döşeğimi serdim. Kandilimi yapıp yattım. Fakat uyumak ne mümkün? Samsam’ın o tüylü çehresi, cam gibi parlayan korkunç bakışı gözümün önüne geliyor. Hanımefendiyle ettikleri o “Garı ron... bom bom...” diye yaptıkları dehşetli konuşma hâlâ kulaklarımda çınlıyordu. Kadın bu korkunç lisanı hangi bilinmez mektepte ve hangi sihirli kitaptan tahsil etmişti? Zavallının bu kadar elemli gariplikler ve tam bir esirlik içinde yaşadığı hâlde nasıl olup bütün bütün çıldırmayarak o yarım aklını hâlâ muhafaza edebildiğine şaşıyordum.

Bir gün gelip de bu uğursuz yerden benim için kurtulmak mümkün olursa, bu gördüklerimi kimseye söylemememi sıkı sıkıya tembih ediyorlardı. Ne beyhude nasihat! Bu şeyler kime söylenir? Söylersem zırdeli diye beni hemen tımarhaneye kaparlar.

Merdivenlerde bir konuşma oldu:

– Aman yine başlıyorlar, dedim.

Ben de titremeye başladım. O akşama kadar perilerle olan yakınlığım hemen hemen görünmezdi. Fakat bu gece yüz yüze bir devreye girdi. Onları bu gözlerimle, Ruşen’i, Çeşmifelek’i görür gibi şüphe götürmez gerçek bir açıklıkla görmüştüm. Sair gecelere nispeten korkum kat kat arttı. Şimdi o tüylüler pencerelerin önüne, odamın etrafına dolarlarsa ne yaparım? Hanımefendi gibi lisanlarını bilmiyorum ki yalvararak şerlerinden kurtulayım. Gürültü yine azdı.

Güzel bir erkek sesiyle bir mâni başladı. Güftesi açık Türkçeydi. Şöyle bağıırıyordu:

*Ah Samsam seni
Bu gece sarsam seni
Sarılmakla doyamam
Hap gibi yutsam seni*

Zampara ağızlı bir mâni... Fakat o nihayetindeki yutmak pisboğazlığı, sevgilisini çiğ çiğ yemek oburluğu böyle tabiatüstü hâllere kadir bir cin ağzından çıkarsa, hiçbir sevgili için hoş gidecek bir şey değildi.

Cin hazretleri acaba bu zamparalığı kime yapıyor?

Herhâlde bana olmamalı. Çünkü benim izdivacıma onlardan bir talip çıkaydı, hanımefendinin odasındayken cinlerin sefiri Samsam geldiği vakit elbette buna dair bir haber getirdi.

“Galiba bir delikanlı peri, kendi cinsinden bir hanıma cin usulünce ilan-ı aşk ediyor” dedim.

O, benim kalbimden geçen bu gizli suali keşfetmiş gibi yine mâni makamıyla şöyle cevap verdi:

*Yandı sana yüreğim
Muhsine ah meleğim
Tahammülüm kalmadı
Aç yorganı gireyim*

Bu ilan-ı muhabbetin kendime olduğunu anlayınca bütün damarlarım korkudan şahlandı. Her tarafım birden trampet gibi vurmaya başladı. Bu cüretkâr âşığın acele teklifine karşı yatağın içinde döndüm, döndüm, sırtına sarılan kapı perdesi gibi yorganın ortasında âdeta sımsıkı bir tomar oldum. Sevdası taşkın bu kudurmuş cine karşı kullanacak yorgandan başka bir savunma vasıtam yoktu. Bu belalı sevdalım, mâni-nin üçüncü parçasına girdi:

Korkma benden güzelim

Çık bahçeye gezelim

Dünya gamını unut

Gel hemen sevişelim

Benden evvelki hizmetçilerin niçin boğulduklarını şimdi anladım. Her korkuya, her kaza belaya göğüs germek mümkündü ama perilerin böyle mâni makamıyla sevdâ felaketlerine uğramak, ırza namusa tasallutlarına karşı çaresiz rıza göstermek, bu her türlü musibet tasavvurunun üstünde bir dehşetti. Küstah âşığım, ateşli bir sesle Âşık Ömervari inlemesiyle yalvarmaya girdi:

Garibinim Şahsenem

Kara gözlü Muhsinem

Sade öpüp dişlerim

Billah seni yemem

İlk oburluğuna şimdi nedametle beni yemeyeceğine yemin ediyordu. Ama kim inanır? Korkumdan yalnız yorgana değil, elden gelse altımdaki şilteye, döşeğe de sarılıp dürülecek, kaplumbağa gibi bir tarafımı dışarıda bırakmayacaktım.

Birdenbire gürültü kesildi. Harap köşkün bütün boşluğu derin bir sükûta daldı. İçimden yana yana, “Oh. Ya Rabbi şükür!”

Duasıyla bin hamdüsena başladı. Ter buram buram her yanımdan sızıyor, yorganın içinde nefes alamıyor, boğuluyorum. Azıcık açınsam âşık perinin, “Aç yorganı gireyim!”

niyazına rıza göstermiş olacağım. Cin, hemen koynuma gire-
verecek zannediyorum. Nefes alamaz, tahammülü imkânsız
bir sıkıntı halindeki bu döşek mahpusluğum bir saat mi ne ka-
dar sürdü, bilemiyorum. Bayılacak bir mertebede bunaldım.
Ağzımı biraz dışarı çıkardım. Kıpırdadığımı sanki derhal
hissettiler. Yükün içinden ince bir tambura sedası başladı:

Zım zım da zım zım

Zım zım da zım zım

Bu saz namesi başladıktan sonra yine o deminki ses:

Ben periyim sen insan

Muhabbetime inan

Gel ram ol inat etme

Olursun sonra pişman

Zım zım da zım zım,

Zım zım da zım zım

Aman Allah'ım, yer yarılrsa da ta bulunmaz dibine ka-
dar geçsem. Peri yaklaştı, niyaz sıklaştı. Derhal yine başımı
çekip büzüldüm. Zımbırtı devam ediyor fakat ben yorganın
altında koşma mıdır, mâni midir nedir? Bu beyitlerin mana-
larını anlayamıyordum. Eyvah, pek müşkül durumda kal-
mıştım. Perinin âşıkane tehditlerini işitmek de benim için
pek tehlikeliydi. Bu tehditlere karşı imkân derecesinde tedbir
alabilmek, beyitlerin anlamının tam manasıyla işitilmesiyle
mümkündü. Çaresiz, titreye titreye başımı yorgandan yine
çıkardım. Şair peri söylüyordu:

Sen bize hoş bakmadın

Tütsümüzü yakmadın

Hani ya şerbetimiz

Bizden niye korkmadın

Zım zım da zım zım

Zım zım da zım zım

Bu kabahatimi yüz bin kere itiraf ederim. Ne dedim de tüt-
sülerini, şerbetlerini bu akşam vermedim? Geldim geleli hak-

kımda ihmalkâr davranıyorlar, böyle şiddet göstermiyorlardı. Bir kabahatle işin bu kadar kötüleceğini nereden bileyim? Bu kusurumu nasıl affettirmeli? En çok beni dehşete düşüren şey sedanın yükten gelmesiydi. Demek ben hanımefendinin odasında peri gelip yüke gizlenmiş. Fakat nasıl olur? Döşeyimi almak için yükü açtığım vakit içinde kimsecikler yoktu. Böyle eli tamburalı bir mahlûk bulunsaydı göremez miydim? Cin, peri pazarı bu, onlara kilit kürek olmazmış. Canları nereyi isterse girip çıkarlarmış. Dehşet mi dehşet...

Birdenbire perinin sazının mızrabında bir şiddet peyda oldu. Namesinin perdesi yükseldi.

*Aşkından inliyorum
Çık döşekten diyorum
Ağuşum açık kaldı
Çabuk ol bekliyorum
Zımmmm zımmmm da zımmmm zımmmm
Zımmm zımmmm da zımmmm zımmmm*

Bu perinin elinden nerelere sığınayım ya Rabbi? Vücudumu baştan ayağa bir titreme sardı. Artık nezaket sınırını aşan bu âşıkça davete ne kuvvetle mukabele edeceğim? Perinin hiddeti gittikçe artıyordu:

*Naza yoktur yüzümüz
Dinlenmeli sözümüz
Biz ne canlara kıydık
Seni de öldürürüz!
Zımmmm zımmmm da zımmmm zımmmm
Zımmm zımmmm da zımmmm zımmmm*

Odanın hafif bir kandil ışııyla gölgeler oynatan loşluğu nazarımda cisimleşmiş bir korku kesildi. Yine yorgan siperi altına çekildim. Yükte gürültü azdıkça azdı. Artık bu tehdit-kâr beyitleri bir müddet dinlemedim. Üzerime peri ağırlıkları çöküyor, yorganımın içinde beni oradan buradan didikliyorlar, çimdikliyorlar zannediordum.

Bu kadar korkuya bir insanın tahammül derecesini tecrübe ederek hayrette kalıyordum. Ben şimdiye kadar niçin bayılmadım? Niçin ölmedim?

Tambura, zım zım duvarları inletiyor, kızgın peri bir boğa gibi bağıırıyordu. Bu besteli, güfteli tehditlerin manasını dinlemek bir bela, dinlememek daha fena... Öleceksem bari etrafımda neler olduğunu görerek, bilerek öleyim dedim. Başımı yine çıkardım. Azgın âşık, bu yamyamca muhabbetinin son şiddetli mısralarına gelmişti:

*Gamgam'a söyleyelim
Haydi hücum edelim
Bizden korku duymuyor
Şu kahpeyi yiyelim*

Vücudumdaki terler şimdi soğudu. Kendimi yorganın içerisinde buz cenderesinde zannediyordum. Perilerin işkenceleri üzerimde gerçekten başlamış gibi inleyerek döşeğin içinde dönmeye başladım. O esnada pat diye yükün iki kapısı birden açılmaz mı? Baygın baygın bakakaldım. Ölümü anında bir insanın ecelini karşısında boylu boyuna görmesi gibi nazarım o tüylülerden birine ilişti. Müthiş iri bir baş bana karşı ürkütücü bir serzenişle sallanıyordu. Gözlerinin cehennemi ateşinde ta havadaki kuşları zehirli ağzına düşüren yılanların sihirli gücü vardı. O korkunç boru sesiyle:

“Laro, gara, goron!” dedi.

Bu manasız heceler, bunları ilk defa işittiğimden belki bin defa daha dehşet verici bir tesirle beynimde öttü. Dimağımı zedeledi. Ben, ağır ağır uyuşuyor, kendimden geçiyor, hiçliğe gömülüyordum. Adeta bütün zerrelerim havaya dağılıyor, eriyor, bitiyordu.

Bütün asabımın, hayatımın üzerine yokluk sislerinin çökmeğe başladığı bu hengâmda bir takırtı daha oldu. Baktım, yük kapısı kapanmış, zebani çekilmiş. Bir iki geniş nefes almaya uğraşarak:

– Oh! Dedim. Galiba bu kadar tehdidi kâfi gördüler.

13

Periyle Konuşma

Bir canavarın ağzına düşerek nasılsa baygın kurtulan bir av gibi korkudan her tarafım felçli zannolunacak kadar bitkin bir hâldeydim. Kendimin dünyada mı, yoklukta mı, nerede olduğumu pek ayan seçemiyordum. Ölmediğimi cidden anlamak için biraz davranmaya, kımıldamaya, kendimi yoklamaya, tecrübeye ihtiyacım vardı. Dirseklerimin üzerinde sürüklenerek doğrulmaya uğraştım. Düştüğüm acayip hâli tetkik için dalgın dalgın, bitap, korkulu bir şekilde etrafıma bakınırken “küt” etti, yükün kapısı bir daha açıldı. Evvelki dehşette bir korku nöbeti daha geçirmeye vücudumda takat, asabımda mukavemet kalmamıştı. Görmemek için iki avucumla yüzümü hemen kapadım.

Bu defa o anlaşılmaz, “Laro gara goron...” lisanına mukabil gevrek, genç bir erkek sedası işitildi:

– Elmasım, hiç korkma. O uğursuz perileri hep savdım. Seni kurtarmaya geldim, diyordu.

Bu beklenmeyen teminat üzerine parmaklarımı aralayarak baktım. Yükün içinde poturlu, mintanlı, köylü kıyafetli, gürbüz, yakışıklı, sevimli bir delikanlı duruyor. Yine tekrar etti:

– Benden sana bir fenalık gelmeyeceğine emin ol.

Bu ifadede öyle bir tatlılık ve yumuşaklık vardı ki, o köşkteki cinlerin yamyamlıklarına şüphesiz inandığım hâlde yine bu ses, zavallı yorgun, tahammülsüz, uyuşuk dimağı-

ma iksir gibi bir tesir gösteriyordu. Fakat teminatına katiyen inanmıyordum. Şimdi cevap vereyim mi, vermeyeyim mi? Ne yapayım? Sözüne mukabele etsem daha büyük bir derde mi girmiş olurum? Büsbütün sükût göstersem kızdırmış mı olurum? O andaki zihnî durumumun çözmeye muktedir olmayacağı mühim bir muamma...

Delikanlı, tatlı bir tebessümle:

– Korkma güzelim. Üzülme şekerim. Hasan sana kurban olsun... Ben canımı feda ederim, senin bir kılına zarar geldiğini istemem.

Tuhaf şey! Bunun adı Samsam, Gamgam, Yamyam değilmiş de Hasan'mış. Aaa, tövbeler olsun inanmam. Beni kandıracak. O peri, onun akli var da sanki benim yok, öyle mi? Besbelli beni söyletip bir tuzağa düşürecek. Azıcık daha dişimi sıkıp lakırdı etmeyeyim dedim. O, sedasını daha tatlılaştırarak:

– İnat etme, ah canım... Bu geçen dakikaların her birinin senin için ne kadar tehlikeli olduğunu bilsen bir saniye sükût etmezsın.

Acaba doğru mu söylüyordu? Perilerle konuşmaya girişmekte bir tehlike yok muydu? Sözlerine cevap versem de, vermesem de ben bir kere bunların ellerine düşmüştüm. Bana istediklerini yapmalarına ne mâni vardı?

Yine o ses, bütün tatlılığıyla devam etti:

– Ben sana düşman değil, büyük bir dostum. Seni kurtarmak için kendimi ne dehşetli bir tehlikeye koyduğumu bilsen cevap vermekte tereddüt etmezsın.

Sözlerinde tesirinden kurtulunamaz bir ikna kuvveti vardı. Kendi kendime dedim ki

– Katiyen inat da fena... Şimdi bu peri hiddetlenip de yine birdenbire o tüylü, korkunç kılığına dönüşürse beni bütün

bütün dehşet alır. Bu anda insan görünen şu mahlûku ifrite çevirmeyeyim.

Ricasında devamla:

– Ben de senin gibi insanım. Niye korkuyorsun?

Artık dayanamadım. Korkudan boğulurcasına titrek bir sesle dedim ki:

– Her sözüne inanırım. Yalnız insan olduğuna beni inandıramazsın.

– Neden? Şeklimde insandan başka şeye benzer bir hâl var mı?

– Şimdilik yok. Fakat canın isterse yine birkaç dakika evvelki tüylü, korkunç o insan yiyici şekline geçebilirsiniz.

– O deminki tüylü, tehlikeli bir cindi. Ben o değilim.

– Ya sen kimsin?

– Hasan!

– Hasan kim?

– Hasan'ı bilmiyor musun?

– Ben ne Hasan'ı biliyorum, ne Hüseyin'i...

– Çiftlik uşaklarından Hasan... Her gün sizin işinizi gören, sadık Hasan...

– Benim çiftlik uşaklarıyla bir münasebetim yok. Hiçbiri-nin yüzünü tanımam.

– İnanmazsan yarın soruştur. Gel, bahçe kapısının aralı-ğından dışarıya bak. Beni şimdi gördüğün gibi yine aynen böyle görürsün.

– Affedersin, bu sözlerine inanamam.

– Rica ederim inan! Seni ne suretle istersen temin edeyim.

– Nafile, inanmam.

– Hasan’ın varlığı yarı gözünün önünde gerçekleşirse inanır mısın?

– Yine inanmam.

– Niçin?

– Çünkü belki çiftlikte senin bu şekline tamamıyla uyan bir Hasan vardır. Fakat onun kıyafetine girmek senin için güç bir iş midir?

– İnan Muhsineciğim, inan... Ben cin değilim.

– Cin değilsin de böyle kapılar, bacalar kilitli, sürmeli olan bir evde birdenbire yükün içinden nasıl çıktın?

– İlk görüşmemde her sırrımı sana söylersem olmaz. Benim cin olmadığımı itimat et. Ben senin fedakâr bir dostum. Seni kurtarmaya geldim.

– Ya deminden “Kahpe, seni yiyeceğim” güftesiyle mâni söyleyen sen değil misin?

– Ben değilim.

– Ya onlar kim?

– Bu evin perileri...

– Bu evin perileri benden ne istiyorlar?

– İstedikleri pek dehşetli...

– Aman, beni korkutma.

– Korkutmamak istiyorum ama hakikati bilmek lazım geliyor da onun için söylüyorum.

– Benden ne istiyorlar? Çabuk söyle.

– Bu köşkün erkek perileri, tekmil, irili ufaklı sana âşık olmuşlar... Aralarında şiddetli bir rekabet başlamış. O diyor, Muhsine benim olacak... Öteki diyor benim olacak. Seni bir

türlü aralarında paylaşamıyorlar. Ben de bu cin rakiplerimin topuna birden meydan okuyarak diyorum ki, hayır, hiçbirinizin olmayacak, benim olacak. Çünkü ben de onun gibi bir insanım. O ancak bana layıktır. Şimdi tehlikenin büyüklüğünü anladın mı?

– Anladım. Ben sizin hiçbirinizi sevmiyorum. Beni böyle üzüntüler, korkular, işkencelerle öldüreceğinize, birdenbire gebertiverin de kurtulayım. Çünkü şu uğursuz köşke adım attım atalı geçirdiğim vartaları, çektiğim üzüntüleri bir ben bilirim, bir de Mevla.

– Benim sana olan muhabbetim yerden göğe kadar büyüktür. Dünyalara sığmaz bir derecede büyüktür. Seni kurtarmak için hiçbir tehlikeyi göze almaktan çekinmem. Benim de senin gibi bir insan evladı insan olduğuma tam olarak kanaat getirdikten sonra benim olmaz mısın? Bak, beğenilmeyecek, sevilmeyecek bir delikanlı değilim.

– Sen insansın da böyle büyük bir aşk meselesinde perilerle nasıl rekabete girişebiliyorsun?

– Ben konağın perilerini iyi tanırım. Onların da puntları, zayıf tarafları vardır. Ben de onlara pek büyük müşkülât çıkarır, pek mühim oyunlar oynayabilirim.

– Perilerle olsun, insanlarla olsun, Cenabıhak bana haram muhabbeti nasip etmesin... Ölüme razıyım.

– Ben sana haram muhabbet teklif etmiyorum. Nikâhımız kıyıldıktan sonra sen benim olacaksın.

– Nikâhımız nerede kıyılacak? Havuz başında, perilerin imam muhtarıyla mı?

– Hayır, köyde... Halkın huzurunda. Başı sarıklı Kur'an hafızı bir imam vasıtasıyla... Şeriat usulü üzere...

Hakikaten karşımda bu sözleri söyleyen, sevilmeyecek bir delikanlı değildi. Dünyada pek az kadın onun hoş sedasına,

tatlı bakışlarına, cazip tavırlarına mukavemet gösterebilirdi. Peri olmadığı hakkındaki şüphem külliye ortadan kalkmış olaydı, benim ona yüreğim çoktan ısınmıştı. Ben müthiş bir tehlike içindeydim. Beni kurtarmak için canını fedaya söz veriyordu. Denize düşen yılana sarılır derler. Böyle tehlikeli anlarda en az zararlı olanı seçmek zaruridir. Benim de kimsem yok. Ahvali meçhul, ahlaklı, ahlaksız evlerde hizmetçiliklerde geziyor, türlü tehlikeler geçiriyordum. Peri şüphesi olmayıp da alelade bir zamanda böyle bir delikanlı izdivacıma talip olsaydı derhal kabul ederdim. Ne yalan söyleyeyim, düşünmeye başladım. Bir müddet sükûtle geçti. Benim biraz yumuşadığımı o anladı. İkna gücünü artırmak için sesini daha tatlılaştırarak:

– Düşünme gülüm. İki gözüm... Ömrünce Hasan sana köle olacaktır. Bu köleliğimi kabul et.

Bu güzel delikanlı, bu mert bakışlı çocuk peri midir? İnsan mıdır? Bunu kesin olarak nasıl anlayayım? Bu hakikati kestirmek benim için pek mühim pek elzemdi. Çünkü ona göre bir konuşma yapacaktım. İzdivacına razı göstersem bir periyle nişanlanmak kim bilir sonraları ne büyük felaketlere yol açar. Katiyen reddetsem şüphesiz bundan da birtakım belalar doğacak. Köşkün bütün erkek perileri bana âşık olmuş. Ben bu kadar güzel miyim? İnsanlardan kapalı olan bahtım perilerden açıldı. Hayırdır inşallah... Başıma neler gelecek? Hep birden beni neden beğenmişler? Hay beğenmez olaydılar! Cinlerin benim için böyle şiddetli bir aşk rekabetine düşmeleri pek hayır umulacak bir şey değil. Bu ne garip tecelli! Bu ne meşum talih! Bu bir tanesi beni ötekilerin sevda gazaplarından kurtaracak. Peri de olsa canım kendisini pek sevdi. Bütün cesaretimi toplayarak dedim ki:

– Sen periysen size her şey malumdur. Gönlümden geçenleri keşfe de güçlük çekmezsin. Senden hoşlandım. Allah'ın emri, Peygamber'in kavliyle varmaya da belki razı olurum...

Delikanlı, iki kolunu sarhoş bir âşık gibi açarak:

– Bana dünyaları bahşettin. Ne söylesem, ne yapsam bu lütfunun şükrünü ifa etmiş olamam.

Sonra iki kolunu omuzlarına doğru çapraz kavuşturdu. Hayali bir sevgiliye sımsıkı sarılır gibi yaparak sanki izdivaçtan sonra beni böyle saracağını anlattı.

Bu garip sözleşmeyi müteakiben bir müddet konuşmadan birbirimizle bakiştık. Âşığımın bana fırlattığı hayran bakışlarında derin bir muhabbet görüyordum. Dedim ki:

– İşte söz kestik. Benden daha ne istiyorsun?

– Senden büyük bir ricam var.

– Nedir?

– Biraz yanına geleyim. Yakından görüşelim.

Âşığım yüz buldu. Astarını da istiyor. Bu teklife karşı ben yine pirelendim. Böyle karşıdan görüşmek daha hoş değil mi? Niçin yanıma gelmek istiyor? Fakat bu müsaade talebi büyük bir nezaket eseri idi. Vahşi bir cinin izinsiz yanıma gelmesine ne mani vardır? Ben de terbiyeli davranmaya uğraşarak:

– Henüz birbirimize karşı namahrem sayılırız. İzdivaç kararımız verilmiş olmakla beraber yine yabancı bir erkekle o kadar yakından görüşmek istemem. Beni mazur gör. Bu talebinde ısrar etme. Yanıma gelebilmekte senin için hiçbir engel yokken böyle müsaade istemek nezaketinde bulunuşuna teşekkür ederim.

– Ben sana her şeyi doğru söylemek isterim. Bu gece yanına gelmek arzusuyla çıldırsam da yine sana yaklaşmam. Bu senin elindedir.

– Neden?

– Yanına gelebilmemi istiyorsan boynundan o muskayı çıkar, bahçeye at. O duvardaki levhayı oradan kaldır.

Yine korkudan gözlerim fal taşı gibi açıldı. Karşımdaki delikanlının o şekle girmiş, beni iğfale çalışan azgın bir cin olduğundan hiç şüphem kalmadı. Ah deli kahpe... Ne dedim de düşünmeden buna izdivaç vaadinde bulundum. Habis, o kadar benim hoşlanacağım bir delikanlı şekline girmiş ki, nihayet gerçekten değilse de sözle beni iğfale muvaffak oldu. Büyük bir pişmanlık içerisinde dedim ki:

– Cenabıhak bana acıdı da karşımda külliye aslını gizleyebilmene müsaade etmedi. Artık nazarımda mahiyetin katiyen anlaşıldı. Çekil oradan, geldiğin yere git! İnşallah melekler sizi Kaf Dağı’nın arkasına sürerler!

– Sen bana varmaya bir kere söz verdin. Artık elimden kurtulamazsın.

– Ben seni insan zannıyla söz verdim. Peri olduğun ortaya çıktıktan sonra vermiş olduğum sözün ne hükmü olabilir?

– Bu arzumdan vazgeçemem. Sen benim karım olacaksın. Artık elimdesin.

– Bir periyle bir insanın izdivacı nerede görülmüş?

– Çooooook...

– Ben bilmiyorum.

– Bilmiyorsan ben öğreteyim. Cin tutmuş birçok kadınlar vardır. Hekimlere gösterirler, hocalara okuturlar. Bir türlü dertlerinin devası bulunmaz. İşte onlar hep bir periye zevce olmuş zavallılardır. Bizim hanımefendi niye çıldırdı? Bir cine vardı da ondan... Geceleri yanında kimseyi istemez. Odada peri kocasıyla yatar da onun için... Çeşmifelek Kalfa’nın da, Ruşen Kadın’ın da birer peri âşıkları vardır. Buradaki kadınlar hep birer cinin himayesi altında muhafaza olunabilirler. Bu cin evinde başka türlü yaşayabilmek mümkün değildir. Ben de senin erkeğin olayım. Haydi, nazlanma! Boynundan muskayı çıkar, bak ortalık ağarıyor, artık burada duramam.

– Ben kendi cinsim olan insanlarla bile gayrimeşru münasebette bulunmadım da seninle mi bulunacağım? Kırk yıl yalvarsan boynumdan muskayı çıkarmam.

– Kendin bilirsin. Seni de bir gece bu evde kurban giden iki hizmetçi kadın gibi boğuverirler.

– Çok şükür, benim boynumda muskam var.

– Muskaya o kadar güvenime... O boğulanların da muskaları vardı. Muskaların da tesirinin kalmadığı anlar, saatler gelir.

– Boğulmayı böyle bir teklifi kabule tercih ederim.

– Anladım. Sen yola geleceksin, fakat biraz geç, biraz güç olacak.

Muskamın manevi gücüne sığınarak:

– Haydi oradan hoşt... Köpek...

– Biz öyle bir iki hoşt kıştla darılıp fikrimizden dönmeyiz. Bu gece razı olmazsan Allah'ın gecesi çok, dedi. "Trank" diye yük kapısı kapandı. Karşımda kimse kalmadı.

Etrafıma bakındım. Odanın perdeleri şafak nurlarıyla ağarmış, hafif bir ışık gecenin karanlığını mağlup ederek yayılıyor. Bu geçirdiğim hâl neydi? Rüya mı, kâbus mu, haki-kat mi?

Korkudan, helecandan o kadar bitap düşmüşüm ki, gündüzün güvenli nuru derece derece odayı kaplarken döşeğimin içinde baygınlığa denk bir uykuya dalıp gitmişim.

14

Muhsine'ye Olan Aynen Hasan'a da Olmuş

Gözlerimi açtığım zaman perdeleri güneşin ışıklarıyla büsbütün şen, aydınlık buldum. Vücudum o gece yüz sopa yemiş kadar kırgındı. Zahmetle döşeğimin içinde doğrularak bana azap yeri olan odanın köşe bucağına bir göz gezdirdim. Her şey yerli yerindeydi. Merakım yükte kaldı. Yük kapısını açtım. İçerisini dikkatle muayene ettim. Yükün tavanı, duvarları gayet sağlam, bir çivi, bir kıymık parçası bile yerinden oynamamış. Hiç delik deşik yok. Her tarafını yumrukladım. Taş gibi sağlam... Oda kapısına baktım. İçeriden sürmeli duruyor.

O uğursuz peri yüke nereden geldi? Bunlara karşı kapının, bacanın, kilidin, sürmenin hiç para etmediğini artık anladım. Beni gece muhafaza eden muskamı boynumdan çıkarıp öptüm. Duvardaki levhaya kutsalmış gibi baktım.

Bunların kutsi tesirleriyle o gece perinin âşikane saldırısından kurtuldum. Fakat o cüretli perinin rivayetine göre muskayla levhanın koruyucu tesirlerinin hükümsüz kaldığı anlar, saatler de varmış. O zaman ne yaparım?

Herkes kalktı. Günlük işlerimizle iştigale başladık. Bu gece uğradığım müthiş hâli kalfayla ablaya hikâye edeyim mi? Onların da birer peri âşıkları varmış. Çeşmifelek neyse ne... Fakat ablanın sevdalısı olan peri, acaba o da iyi saatte olsunların zenci cinsinden midir? Köşkün erkek cinleri sevda

hususunda pek müşkülpesent görünmüyorlar. Hak yardımcım olsun... Bunların muhabbetleri hoşla gider bir şey değil... Sevdiklerini çarparak zavallı hanımefendi gibi deli edip bırakıyorlarmış. Ya Rabbi aklım, ırzım sana emanet! Sen beni bu belalı köşkten hayırlısıyla kurtar. Hane sahibi o bedbaht kadını da kurtar.

Burada itiraftan sıkıldığım bir zaafımdan bahsedeceğim. Allah'ın bildiğini kuldan ne saklayayım. Akşamki o delikanlı perinin efsunlu bakışları kalbimde ona karşı bir meyil uyandırdı. Ne olurdu Rabbim bu bir insanoğlu insan bulunup da kocalığı bana kısmet olaydı. Beni efsunladı mı, ne yaptı? Kollarını açıp da baygın nazarlarla beni kucağına davet ettiği o âşikane tavrını bir türlü aklımdan çıkaramıyorum. Bir periyle sevişmek pek tehlikeli bir macera olmakla beraber, kim bilir insana ne büyük bir rahat ve huzur bahşedecek. Bu saadet dünyada pek az kadına nasip olur. Bir peri insana nasıl diller döker, kendini sevdirmek için ne türlü âşikane vaziyet ve hücumlarda bulunur?

Zihnimden bu düşünceler geçerken, “Hay deli kahpe, hiç ecinni sevilir mi?” diye kendimi kınayarak başımı yumruklamaya başladım. Ben çıldırıyor muydum? Böyle düşündüğüm için yoksa çıldırmış mıydım? Ah, o bana söyledi. “Benim sihirli kuvvetime, aşkıma bir kere düştün, artık kurtulamazsın” dedi. Bir peri sevdasına düşüp de artık ömrümün sonu tımarhanelerde mi geçecekti?

Okudum okudum, etrafıma üfledim. Yaradan'ın muhafazasına sığındım. Bu peri için yüreğimde derece derece şiddetlenen muhabbete rağmen dedim ki: “Peri ne kadar yalvarsa tilsimi benim elimde. Boynumdan muskayı çıkarınam ki.”

Böyle bir zayıf anın imkânını düşünerek Allah'ımdan yardım istedim. “Sen beni şaşırtma...” duasıyla çok yalvardım.

Aklıma bir şey geldi. Acaba çiftlikte Hasan isminde gece bana görünen şekilde bir delikanlı var mıydı? O günkü garip

bir tesadüf bu şüphemi kesin olarak halletti. Mutfak bacasının birçok yerlerinden sıvaları düşmüş, pencerelerin üzerine topraklar dökülüyordu. Biraz tamire lüzum görülmüştü. Biz mutfakta aıyla beraber çalışırken bahçe tarafından kapı vuruldu. Ruşen'in ihtarı üzerine kapıyı açtım. Elllerinde birer küfe harç, iki erkek içeriye girmek istiyorlardı. Ruşen:

– Biz başlarımızı örtelim de gelsinler, dedi.

Örtündük. Erkekler girdiler. Bir de ne göreyim? İçeriye girenler bir duvarcıyla beraber gece bana gelen peri Hasan değil mi? Helecandan dizlerimin bağı çözülmeye, gözlerim kararmaya başladı. Duvara tutunmasaydım düşecektim. Evet, Hasan!.. Yükün içinden yana yakıla bana ilan-ı aşk eden o güzel delikanlı... Dizlerinde sarı aba potur, sırtında kırmızılı basma mintan... Aynı aynına geceki şekil ve kıyafette... O tatlı bakış, o cazip tebessüm, o yiğitçe tavırlar, hep o... Peri olsun, insan olsun, ne olursa olsun... Ayrı ayrı batından çıkmış iki ayrı fert birbirine bu kadar bir ayniyetle benzeyemez. Kendi kendime: “Bunda bir iş var. Ya bu akşam bana görünen peri insandır. Yahut ki bu Hasan peridir. Bunun ikisi mümkün değil ayrı ayrı birer şahıs olamaz. İnsansa her tarafı sımsıkı çivili muhkem bir yükten gece nasıl zuhur etti? Periyse, insanlar arasında insanca işlerle uğraşıp nasıl yaşıyor?” dedim.

Bu muammanın katiyen çözümüne kadar ben meraktan ölecektim. Geceki âşıkane niyazına karşı kendimde uyanan hissi temayül, Hasan'ı öyle poturuyla, mintanıyla, o sihirli bakışıyla gözlerimin önünde hakiki bir şekil ve madde hâlinde bulunca büsbütün kuvvetlendi. Şimdi şiddetle merak ettiğim bir ikinci cihet vardı: Bana âşık olan peri Hasan'ın bu insan kılığında da benim için bir muhabbet var mıydı? Görünüşü tıpatıp aynı olan perinin bana olan aşkını bu delikanlı, insan Hasan da hissediyor muydu? Bunu anlamak için çıldırıyordum.

Ruſen Ablâ'nın sebze soymakla, duvarcının ocağın sıvalarını muayene etmekle meſgul olduğu bir sırada Hasan bana gözünü dikti. Dikkatle baktı. Bu bakıſ yine o geceki efsunlu bakıſtı. Tatlı bir helecanla yüreğimde sıcak bir ſeyin fıkırdadığını hissettim. Elimde olmadan gözlerim süzüldü. Hasan'ın bu âſıkane bakıſına hafif bir tebessümle mukabelede kendimi alamadım. O da baygın baygın gülümsedi. Ŗüphem kalmadı. Bu delikanlıyla aramızda kalpten kalbe akan bir muhabbet vardı.

Duvarcı ustası elindeki malayla sıvaların çürük kısımlarını vurup vurup düşürüyordu. Hasan'a döndü:

– Haydi, bahçeden merdiveni al da getir, dedi.

Hasan bu fırsatı ganimet bilerek bana hitaben:

– Merdiven büyüktür, yalnız zor gelir. Hemſire, beraber gel de getirelim. Teklifinde bulundu

Ben biraz ſaşalayıp kaldım. Ruſen bu tereddüdümü görünce:

– Haydi kız, beraber git! Hasan'dan ne sıkılıyorsun? O senin kardeşin... diye azarlayarak beni yardıma yolladı.

Bu delikanlının adının Hasan olduğunu bir başka ağızdan da işitince büsbütün tuhaf bir hâle uğradım. Arkasından yürüdüm. Bahçeye çıktık. Bir kısmı kocaman ağaçların gölgelerine gömülmüş koca ıssız bahçe... Merdiven hayli uzaktaymış. Yan yana giderken göz ucuyla Hasan'a bakıyordum. Yüzü gecenin loşluğuyla seçemediğim pembe bir tazelikle gülen, koyu kumral bıyıkları gümrah bir çift kaş kadar dudak üstünü süslemiş, ağzı, burnu biçimli, mert bakışlı, arslan gibi bir delikanlı... Yüreğim içimde hop hop oynuyordu.

O da beni geceki hâline benzer hayran bakışlarla gizli gizli süzüyordu. Birdenbire durarak sanki her kelimesinden muhabbetler dalgalanan bir sesle dedi ki:

– Muhsine Hanım, senden bir şey rica edeceğim. Doğru söyler misin?

Titrek bir sesle cevap verdim:

– Söylerim. Ben zaten yalandan hoşlanmam...

– Sen evvelden peri miydin, yoksa bu köşke geldikten sonra mı perilere karıştın?

– Ben ne evvelden periydim, ne de elhamdülillah buraya geldikten sonra onlara karıştım.

– Ya nasıl oluyor da dün gece odamın kapısı sürmeli olduğu halde yükün içinden çıktın?

Bu acayip suale karşı kendimi tutamayarak bağırdım:

– Aaa, ben mi?

– Evet, sen...

– Aman, hayırdır inşallah... Rüya görmüş olmayasın?

– Hayır, rüya değil... Evvela bana gözükmenden yükün içinde saz çaldın. Birçok beyitler okudun.

– Hayretimden boğulacağım. Ben ömrümde elime saz almış bir kadın değilim. Hem kadın kısmı tambura çalar mı?

– Ne güzel çalıyordun! Hâlâ sesi kulaklarımda duruyor.

– Hay bütün belalardan sen sakla Rabbim... Ne garip bir hâl!

– Evvela saçları burma burma yılanlara benzeyen çirkin, korkunç bir cadı şeklinde göründün. Beni dehşetten titrettin. Sonra şimdiki gibi güzel bir kadın simasına girdin. İşte sırtında da yine bu beyaz entari vardı. Birtakım diller dökerek beni kandırmaya uğraştın. Ayıp değil ya... Serde delikanlılık var. Ben de dayanamadım, seni döşeğime davet ettim. Sonra boynumdan muskamı çıkarmamı, duvardaki levhayı kaldırmamı teklif ettin. O zaman senin güzel bir kadın kıyafetinde,

kuduz bir cin olduğuna şüphem kalmadı. Seni kovdum. Sonra, “Yarın akşam yine gelirim. Sana bağlandım, artık elimden kurtulamazsın...” tehditleriyle ortalık ağarmakta olduğu için çekilip gittin.

– Vallahi utancımдан şimdi öleceğim. Kardeşim, Hasan, sözlerimden emin ol... Ben öyle sevdami bildirmek için gece uşakların odasına gidecek namussuz bir kadın değilim. Dur, daha tuhafı var. Sen de biraz beni dinle. Söylemeye pek sıkılıyorum ama ne belalara uğramakta olduğumuzu bilmen lazım. Çaresiz kaldım da işte onun için anlatıyorum. Dün gece sen de benim odama geldin...

Hasan, büsbütün hayretle gözlerini açıp:

– Ben mi?

– Evet, sen... İşte aynen bu potur, bu mintanınla...

– Pek yanılıyorsun.

– Hiç yanılmıyorum. Rica ederim dinle.

– Beni gece haremde kadınların odasına girip saldırarak kadar adi, namert bir adam mı zannediyorsun?

– Benim zannım para etmez. Ben sana hakikati anlatıyorum. Eğer dün geceye kadar selamlıkta sana benzer, Hasan isminde bir delikanlı bulunduğundan haberim vardıysa iki gözüm su gibi önüme aksın. Allah’ın gazabına uğrayayım!

– Beni çıldırtacaksın.

– Beynim içinde pireleniyor. Benim de çıldırmama bir şey kalmadı. Yahut ikimiz de çıldırmışız da haberimiz yok. Dün gece seni o kadar ayan beyan gördüm ki, eğer ressam olaydım bütün hatlarıyla resmini çizerdim.

– Of, meraktan biteceğim.

– Dinle kardeşim, dinle! Sen de evvela bana insanla canavar arasında pek korkunç bir şekilde göründün. Tambura çal-

dın. Yarısı âşıkane yarısı yamyamca, kafiyeleri bozuk mânîler söyledin. Korkudan ölüyordum. Sonra muskamla levhayı odadan çıkarmamı teklif ettin. O zaman bütün bütün dehşete düştüm. Senin cin olduğuna şüphem kalmadı. Ortalık ağarıyordu. “Allah’ın gecesi çok, yine gelirim” dedin, çekilip gittin. Kuzum Hasancığım, bir daha gelirsen o kadar korkutma! Dehşetten bayılıp belki bir daha ayılamam.

– Söylediğin lakırdıya bak... O benim elimde mi? Sana gelen ben değilim, diyorum. İnanmıyor musun?

– Bu evin perileri de, insanları da pek acayip... Hepsi birbirine karışmış. O gelen sen değilsen mutlaka senin perin olacak.

– Besbelli...

– Perinle münasebette bulunuyorsan ona söyle bana o kadar işkence etmesin. Hem bir daha gözükmesin.

– Bunda benim hiç dahlim yok. Ben o habise nerede tesadüf edeceğim? Bana gözüküyor ki...

– Sana ne kadar benziyor. Görsen şaşırır, sen o musun, yoksa o sen midir, katiyen fark edemezsin, kendini kaybedersin.

– Vay melun vay! Benim ağzımdan sana ilan-ı aşk ediyor, ha?

– Aman melun deme! Belki kızdırırsın, sonra bana etmediğini bırakmaz.

– Ben de senden rica ederim. Geceleri odamda yükümün içinde meydana çıktığın vakit vücudunun en güzel yerlerini açıp bana gösterme. Erkeklik hâlidir bu. Belki dayanamam da bir günaha girerim.

– Sus, ağzına biber doldururum. O nasıl lakırdı? Beni başı açık fahişe yerine mi koyuyorsun?

– Estağfurullah Muhsineciğim. Senin ne kadar ırz ehli bir kadın olduğunu hâlimden anlıyorum. Sen buraya geleli hayli vakit oldu. Eteğinin ucunu bile bir erkeğe göstermedin. Beni affet! Benim bu sözlerim, senin perin olan o kaltağadır. Yosma o kadar sana benziyor ki, şaşırp aldanmamak mümkün değil. Ben de ressam olaydım, senin en gizli yerlerinin tıpkı tıpkısına şurada haritasını çizerdim.

– Yerin dibine girsin utanmaz kahpe!

– Sen de perin için fena söyleme! Kızarsa sonra beni kim bilir ne belalara sokar?

– Böyle arlanmaz bir perim olduğu için karşında utancım-dan billahi yerlere geçiyorum. Ne hayâsız karıymış o... Ya-nına ilk çıkışında soyunup her tarafını sana göstermiş. İlahi, yaşı yerlerde sayılsın. Namusumu bir paralık etti. Ona bakıp da beni de sakın açık meşrep bir kadın zannetme...

– Böyle bir zanda bulunamayacağıma dair seni demin te-min etmedim mi?

– Şakaya gelmez, ırzdır bu... Belki görünüşte öyle söyler-sin de içinden yine şüphe edersin.

– Korkma, etmem.

– Senin perin de az sımaşık utanmazlardan değil, ha... Sözüme güvenme. Perine söylüyorum. O edepsizler şeklen bize tıpkı benziyorlar ama elhamdülillah ahlakça bizim onla-rı zerre kadar andırır bir yerimiz yok. İşte ben de görüyorum. Sen de gayet mert bir çocuksun. Onlar ne rezalet ederlerse etsinler bundan bize bir ar gelmez. Biz ikimiz, dünya ahiret kardeş olalım.

Hasan bu son teklifime karşı derin bir sükût gösterdi. İçimden, “Acaba beni kız kardeşliğe kabule utanıyor mu?” dedim. Bir ağacın önüne yan uzatılmış merdivene yaklaştık. Hasan merdivene elini uzatmazdan evvel biraz mahcubane dalgın bir tavır alarak:

– Sana söyleyecek son bir sözüm var. Bunu kalbimden kopan bir hakikat olarak kabul et...

Yüreğimi bir gümbürtü aldı. Kıpırmızı kesildim. Dinliyordum. Hasan devam etti:

– Senin perinin bana karşı gösterdiği dilbazlığa ben fena hâlde kapıldım. Gönlümde sönmez bir ateş alevlendi. O hayalet gözümün önünden gitti fakat bu yanma bâki... Seni çıldırısıya seviyorum...

Hasan'ın bu itirafından o kadar memnun oldum ki, sanki o anda göğsümün bütün uzuvları bu büyük saadetin verdiği genişlikle şişti. Sevincimden nefes alamaz bir hâle geldim. Lakin kadın olduğum için bu itirafa karşı hemen sırtıvermeyerek ciddi bir tavırla nazlanır gibi görünmek lüzumunu hissettim. Namuslu birine ağırbaşlılıkla dedim ki:

– Hasan, ağzından çıkanı kulağın işitsin! İffetimden şüphe edilir bir kadın olmadığımı sana kaç defa tekrar ettim. Perimin hayâsızlığından cesaret alarak bana karşı bu ağızlara kalkışma, rica ederim.

– Affedersin, sana fena bir ağız kullanmadım. İffetini ben senden çok takdir ettiğim için sana olan muhabbetim daha ziyade büyüdü. Allah'ın emri, Peygamber'in kavliyle izdivacına talibim. Reddetme, beni öldürürsün. Köy delikanlıları mert oğlu mert ve sözlerinin eri olurlar.

Bu cümleleri o kadar saflıkla söyledi ki, bahtiyarlık duygusuyla ağlamaklı oldum. Fakat sözü yine şakaya boğarak:

– Aman ya Rabbi... Sen de tıpkı perine benziyorsun. O da akşam bana işte böyle yeminle izdivaç teklifinde bulundu.

Hasan birden parlayarak:

– Sakın benden başkasına izdivaç vaadinde bulunma. Peri olsun, her kim olursa olsun, yalnız onu değil, bütün dünyayı yakarım...

Artık dayanamadım:

– Mert çocuk... Bir kadın için itirafı güç olmakla beraber söyleyeyim ki, akşam senin perine karşı şiddetli bir meyil de bende uyandı. Aynı macera, aynı tecelli, aynı garip hâl ikimize birden vaki olmuş.

O, hemen ağzımı tutmak için elini uzatarak:

– Söyleme, söyleme... Perim değil ya kim olursa olsun, bir diğeri hakkında ağzından “meyil” sözünü işitmek istemem. Ben seni perimden değil, gözümünden bile kıskanıyorum. O habisin benim şeklime girerek seni iğfal edebilmesi ihtimalini düşündükçe beynim yanıyor.

– Siz erkekler ne kadar bencil oluyorsunuz. Ya ben seni kendi perim olan o kahpe karıdan kıskanmaz mıyım? Kaltak ne kadar da oynak, ne kadar da dilbazmış... Ya bu gece yine karşına gelir de soyunup dökünerek iştahlı nazarını çekmeye uğraşırsa, sonra belki beni bırakıp onu seversin.

– Elmasım, bunu hiç merak etme. Sen tıpkı osun. Aynen birbirine benzeyen iki kadından namuslu, iffetlisi dururken niçin hayâsızını tercih edeyim?

– Onun sana o kadar açık saçık görüldüğünü istemem.

– Öyleyse emret... Gece karşımda görüldüğü vakit o yel-lolun göğsüne bir tabanca sıkayım.

– Yok, yok, olmaz... Sonra o dişi perinin erkeğini kızdırırsın belki... O da gelip beni vurur. Hem bu erkek, kadın iki periye birbirimizden kıskandığımız gibi onların da aynen birbirinden bizi kıskanmadıkları ne malum? Hasan, bu bizimki pek belalı bir muhabbet... Biz yalnız kendi kendimize kalsak âlâ... Fakat aşkımızın arasında böyle dolambaçlı, erkekli dişili iki peri vücudu bulundukça bir şaşımaya uğramak tehlikesi bizim için daima mevcuttur. Rabbim saklasın.

– Zannedirim ki ben seni alınca sana gelen erkek peri de bana görünen kadın periye alır, bu suretle tehlike kalmaz.

– Bu belalı köşkten kurtulup da birbirimizi nasıl alacağız?

– Orası bana ait bir iş. Sen yalnız bana varmaya söz ver. Ötesi kolay. Söz veriyor musun?

– Veriyorum...

– Ama benim sözüm şaka değildir. Her ne müşküle tesadüf edersek yılmayacağız. Ölüm var, ayrılık yok...

Ben de tekrar ettim:

– Ölüm var, ayrılık yok.

Dönüşümüzün uzamasından meraka düşmemeleri için başından ucundan merdiveni tutup mutfağa girdik.

15

Tuhaf Bir İmtihan

Hay yezit karı hay! O perim olacak kaltağa o kadar kızıyordum ki, bir elime geçirsem cinliğine, periliğine bakmayarak hemen üstüne hücumla pars gibi ayıracaktım. Benim kıyafetime girip de kendini heriflere peşkeş çekiyormuş.

Ruşen’le işimizi bitirdik. Mutfaktan çıktık. O hiddetle ablaya dedim ki:

– Burada bir peri karısı varmış. Benim şeklime girerek gece heriflere açık saçık görünüyor, vuslatına davet ediyormuş. Her şeye tahammül olunur ama buna dayanılır mı? İrzdır bu...

– Kim söyledi ayol? Hasan mı? Edepsize bak! Dışarıdan içeriye lakırdı mı getiriyor? Ben ona terbiyesini verdiririm. Öyle şeylere aldırma... Benim için de neler söylediler. Güya ben geceleri süslenir de köyün muhtarına, müşteriye gidermişim. Kaç defa bana gece yolda allı pullu rast gelmişler. Çeşmifelek’i de kâhyayla söylerler... İyi saatte olsunlar, bize yapmadıkları şaka bırakırlar mı? Ne yaparsın, hoş geçinmeli... Hem sen o Hasan’ın sözüne inanma. O tekin değildir. Ben ona kaç defa gece merdiven başında rast geldim.

– Ay, o Hasan peri midir?

– Ne olduğu belirsiz... Şüphelidir. Hiç o kadar güzel delikanlıyı periler zapt etmeden bırakırlar mı? Peri kızları hep ona âşıktır. İnsanlardan ona gönül veren kadını boğarlar. Haydi, şimdi lakırdıyı bırak, şerbetleri ez. Bu akşam havuz başında meclis var. Hep çıkacağız.

Hazırlığa başladım. Fakat zihnim tamamıyla Hasan'la meşguldü. Bütün ruhumla, feragati olanaksız, amansız bir aşkla seviyordum. Rekabetime bin bir peri kızı çıksa Hasan'dan vazgeçmeyecektim. Boğulmayı, ölümün her çeşidini göze aldım. “Ölüm var, ayrılık yok.” İşte bu kararda sebatla ölecektim.

Akşam oldu. Temiz, beyaz entariler giydik. Saçlarımızı döktük, ellerimizde buhurdanlar, hanımefendi önde, biz mer-tebemize göre düz bir hat üzerine arkada, benim o zamana kadar girmemiş olduğum o gizli iç bahçeye çıktık. Kamer, asırlık ağaçlara ışığını bolca dökmüş. İçinde birkaç kurba-ğa vakvakası işitilen büyük bir havuzun yeşil suları mehta-ba karşı bir ayna gibi parlıyor, duvar kenarlarını tamamıyla gözlerden gizleyen ağaçların heybetli, esrarengiz gölgeleri kalplere korku veriyordu.

Zâkirimiz Ruşen Ablâ'ydı. Türkçeye, Arapçaya, hâsılı insan dillerinden birine nispeti müşkül, anlaşılmaz Arapça lafızlardan oluşan nağmeli bir makam tutturdu. Biz, bu cin-ler tekkesinin sakinleri zâkirlerin “Hûûû”larıyla dem tutarak, beste usulüne ayak uydurarak havuzun etrafını devre başla-dık. Döndük, döndük, döndük, belki bir saat oldu. Arap'ın boğazında teganni kudreti, bizim bacaklarımızda yürüyecek hâl kalmadı. Etrafta kurbağalardan başka bu devranımızın bir dinleyicisi, bir seyircisi yoktu. Bu acayip ayinin pek acemisi olduğum için zuhur edecek hâlleri beklerken yorgunluktan meraktan bitiyordum. Ablanın yorgunluktan sesi çatal çatal oldu. Biz yine dönüyorduk. Nihayet yüksek ağacın birinden “Hu, hu, hu!” matemli sesiyle bir baykuş öttü. Dehşetten içim titredi. Biz bu kumandaya karşı devranı bitirip yan yana bir sıraya dizildik. Yerlere kadar boyun kestik.

Arkasından, “Garara, garara, garara... rara, ra...” şeklinde insanla boru sesi arasında bir şey öttü. Biz bu ikinci kuman-daya da derin birer boyun daha kestik.

Derhal çifte nakkare refakatiyle çığırtmaya benzer bir düdük sesi işitildi. Pek garip bir curcuna havası başladı. Etrafta bir şey görünmüyor, bu ahenk, ağaçların altından karanlıklardan geliyordu. Peri zâkirleri avaza girişti. Besbelli benim şerefime olacak, güfteler Türkçeydi. Bu curcuna usulüne ayak uydurarak biz de sıçramaya başladık. Çifte nakkareyle düdüğün ahengine uydurarak söylenen garip sözler şunlardı:

*Haseki dereski pösteği
Nal teki sendeki bendeki
Dümtek dümtek dümtek
Haydi yavrum bir tek bir tek
Mertek, köstek, ördek
Gerçek gevşek gerdek*

* * *

*Haydi babam bum
Mum kum rum
Gözlerini yum
Ağzını aç...
Geliyorum kaç...
On beş kırbaç
Kulaç kulaç...*

* * *

*Çabuk laçka
Maçka plaçka*

* * *

*Haydi babam kertenkele
Nereden gele? Sana gele bana gele
Her gele, küt, pat...
Kıpırdama yat...
Dayağımı tat...*

Anlamsız bu güfteyle bu mızıka belki bir saat kadar sürdü. Yorgunluktan bitti zannettiğim Ruşen Abla'ya bu hava-

nın ferahlığıyla öyle bir şevk ve gayret geldi ki, dümteklere uydurarak attığı göbeklere hayrette kalıyordum.

Hanımefendi, Çeşmifelek, ben, biz artık sıçrayamıyorduk. Düşecek birer hâle geldik.

Çok şükür yine bir, “Garara” kumandasıyla curcunaya son verildi. Havuzun kenarındaki sandalyelere dizilip oturduk. Acaba şimdi ne başlayacak?

Pek yorgunluklu bir oyun olmasa diye endişeye düştüm. Yanımda oturan Çeşmifelek’in kulağına eğilerek usulca sordum:

– Şimdi ne olacak?

– İmtihan var.

– Ay bana da soracaklar mı?

– Hepimize...

– Bana hiçbir şey öğretmediniz. Nasıl cevap vereceğim şimdi?

– Ne soracakları belli olmaz ki öğretelim. Aklın erdiği kadar cevap verirsin.

– Ben ömrümde hiçbir mektepte imtihana girmedim. Okuyup yazınam bile yok. Şimdi başıma gelenleri gördünüz mü?

– Onlar senin malumatının derecesini bilirler, ona göre sorarlar. Yalnız sorduklarına zıt cevaplar vermemeye gayret et.

Gümbürtüye benzer kalın bir erkek sesi duyuldu:

– Hanımefendi...

Hanımefendi – Hazırım efendim.

– Vakitsiz şeytan minaresine çıkan bodur müezzin ne okur?

– Senanızı efendim.

– İnsanın dişlerini ağzından söküp başka bir yerine koymak lazım gelse neresine koymalı?

– Gözlerine efendim.

– Neden?

– Çünkü bazı kötü niyetliler insanları gözleriyle de yerler.

– Kuyu kovaya girer mi?

– Zahiren girmez görünür fakat himmetinizle bu da mümkündür.

– Nasıl?

– Bu dünyada bütün şekiller kıyasıdır. İçi dışına dönerse mazruf zarf olur, efendim.

– Çuvaldızı kendine iğneyi başkasına batırmalıdır, atasözünü söyleyen hakkında fikriniz nedir?

– Söyleyen pek kurnazmış, efendim...

– Neden?

– Çünkü bu nasihatiyle kendini “başkası” makamında bulundurup, çuvaldızı âleme batırtarak iğneyi kendine çevirmek istiyor.

– Bir hünsanın erkekliği kadınlığı, yani iki cinsiyeti birden yerinde olsa, hem bir erkek hem de bir kadınla evlense, hünsanın aynı zamanda karısı ve kocası olan bu iki zat, yine o çift şahsa ikinci derecede akraba olarak ne düşerler?

– Bunlar yine o şahsa yenge ve enişte olurlar, efendim.

– Ne itibarıyla?

– Erkeklik ve kadınlığın bir kişide toplandığı çift şahsın iki yarısının da bir rahimden olmaları itibarıyla birbirine kar-

deş sayılacaklarından, bunların karı ve kocaları da yine o hünsaya yenge ve enişte düşerler, efendim!

Birçok kalın sesler:

– Kırk bir buçuk maşallah... Bin aferin... Yüz yıldız, doksan dağ, yedi derya bahşettik.

Ne âlim şeymiş bu periler. Hanımefendiye de hakikaten kırk bir buçuk maşallah... Bülbül gibi cevap verdi. Okumuş kadın, her şeyi biliyor. Zavallıya yine deli diyorlar. Ulema-dan kırk sarıklı gelse bu suallere zor karşılık verirler. Hepsi müşkül... Hecle son sualleri iyi anlayamadım. Hünsanın biri hem kocaya varmış, hem de bir karı mı almış, ne yapmış? Fesuphanallah... Bunlar birbirine yenge, enişte düşerlermiş. Acaba bana neler soracaklar? Ben bodur müezzinin şeytan minaresinde ne okuduğunu ne bileyim? Ömrümde böyle şeye tesadüf etmedim ki... Benim bildiğim şeytan minaresi deniz kenarlarında bulunur. Küçük bir şeydir. Onun üstüne çıkılır mı? Sıkıntımdan, mahcubiyetimden yerlere geçecek kadar küçülüyordum.

İmtihan heyetinin reisi o gudubet sesiyle yine bağırdı:

– Ruşen Abla...

Arap bir derlendi, toplandı, cevap verdi:

– Hazırım şahım!

– Çorba pişirmek için bir havuza pirinç atsak, ateşi nereye yakmalı?

Abla, meselenin zorluğundan iskemlesinin üzerinde birkaç defa kalkıp oturarak birçok yutkundu. Nihayet şu cevabı buldu:

– Efendim, testi kebabı gibi kuru havuzun etrafına dizerim.

Derhal çifte nara, çığırtma bu opera heyetinin inceli kalınlı sesleriyle başladı:

Bilemedi Ruşen hah hah hah

Bilemedi Ruşen hah hah hah

Hanımefendinin işareti üzerine hepimiz kalktık. Bu havayla göbek atmaya başladık.

Çalgı sustu. Yine oturduk. Arap sıkıntısından terliyordu. Dedi ki:

– Efendim, pek zor sor sordunuz. Havuzun altına ne odun yakılır, ne sacayağı konur... Kırk yıllık aşçıyım, hiç havuzda çorba pişirmedim.

– Böyle bir müşkülde kalırsan ne yaparsın?

– Siz efendilerimden birini imdadıma çağırırım. Havuzun altına üflersiniz, ateş olur.

Bu cevap besbelli hoşla gitti. İkinci suale giriştiler:

– Halatı dikiş iğnesine geçirebilir misin?

– Geçiririm efendim.

– Tarif et.

– Destelerle dikiş iğnesi alırım. Her biri bir iğneden geçecek incelikte halatı ince ince bölerim. İşte böyle hepsini geçiririm.

– Bir sepette kaç pirinç olduğunu saymadan anlayabilir misin?

Abla derin derin bir düşündü. İki elini havaya kaldırıp “Yardım ya şahım!” nidasıyla birkaç defa haykırdı. Bu periler insanı zorla çıldırtacaklar. Bir sepet pirincin kaç tane olduğu saymadan bilinir mi? İnsan saysa da çıldırır, saymadan düşünse de... Zavallı abla, gaipten bir müddet yardım bekler bir halde kaldıktan sonra güya kulağına bir şey fısıldamışlar gibi:

– Bilirim, dedi.

– Söyle, nasıl?

– Sayarak avucuma yüz tane pirinç alırım. Bunun kaç dirhem veya denk olduğunu bir küçük terazide tartarım. Bu kaç dirhem geliyorsa, sonra ona bir o kadar daha ilave ederim. Bunu misli misline büyütürüm. Otuz kırk okka yaparım. Daha sonra sepeti büyük bir terazide kendi okkalarım ile tartarım. Aşağı yukarı sepette kaç tane pirinç olduğu anlaşılır.

– Keçi kuluçka olduğu vakit altına kaç yumurta korlar?

Arap, yine şahından yardım için semaya doğru haykırarak bir dinledi. Besbelli bu defa kulağına bir şey fısıldayan olmadı. Düşündü, düşündü, artık bilgisizliğini itiraf edip tam bir teslimiyetle elini göğsüne koyarak:

– Pes, ya pirim... Keçinin kuluçkaya oturduğunu bilmiyorum. Yine opera başladı. Biz hep birden raksa iştirakle:

Bilemedi Ruşen hah hah hah

Bilemedi Ruşen hah hah hah

İçimizde en iyi göbek kıvıran yine biçare ablaydı... İmtihan heyetinden:

– Ablaya yedi maşallah, on aferin, beş köy, iki göl, dört tepe bahşedildi. Biçare Abla, not ortalamasını tutturarak sınıf geçti galiba. Ses:

– Kalfa...

– Hazırım efendim.

– Bir peder birer kuşak atlayarak hangi akrabasının ortasında bulunur?

– Dedesiyle torununun, efendim...

– Kuyunun dibi ağzına çevrilirse suyu nerede kalır?

Kalfa, bu imtihanlara alışkın olmakla beraber, fena hâlde şaşaladı. Ben şimdi zihnen bir kuyu tasavvuruyla onu şöyle hayalimde altüst çevirmeye uğraşarak suyun nereye gidece-

ğini bulayım diyorum, üstünüze iyilik sağlık, aklıma fenalık gelir gibi bir şey oluyor. Biraz daha aşağı yukarı oynatsam ona bir karar kıldırıncaya kadar zihnim de beraber oynayacak. Bu köşkte ben aklımı tastamam muhafaza ile Hasan'a varamayacağımı anlıyordum.

– Çeşmifelek hayli düşündükten sonra:

– Su yine aşağıda kalır. Kuyunun dibiyile yukarı taraftan örtülmüş bulunur... Curcuna ara nağmesi:

Bilemedi Kalfa hah hah hah,

Bilemedi Kalfa hah hah hah

– Eski Ali Paşa'yı Yenikapı'ya, Çukurbostan'ı Düzce'ye nakletseler Galata Kulesi nerede kalır?

Kalfa zihninden bu karışık meseleyi uzun uzun düşünerek hesapladıktan sonra!

– Galata Kulesi Samatya'ya gelir galiba?

Ben göbek atmaya hazırlandım. Çünkü Çukurbostan ta Düzce'ye kadar gittikten sonra Samatya'nın nerede kalacağını hesaplamaya ben mühendis isterim. Dedğim oldu. Ahenk başladı:

Bilemedi Kalfa hoppala hoppa

Bilemedi Kalfa hoppala hoppa

– Kalfa, sana bir lira vereceğiz. Bu parayla bize bir koyun alacaksın. Bu hayvanın etinden külbastı, tüyünden bir secade... Hem de sonra koyunu diri, parayı geri isteriz. Nasıl yaparsın?

Kalfayı sıktılar. Bu, olmaz bir teklifti. Fikriince artık periler halt ediyorlardı. Böyle birbiri ardınca birkaç meseleye cevap verememenin ne gibi bir cezayı gerektireceğini bilemediğim için zavallı Çeşmifelek'e acıyordum. Kalfa sıkıntısından birkaç defa pufladı, kalktı, oturdu. Nihayet, iki elini perisine doğru kaldırıp “İmdatıma yetiş!” diye mırıldandı.

İskemlelerimizin arkasından o tüylülerden biri peyda oldu. Kalfaya bir şeyler fısıldadı. Çekildi. Bu yardım o kadar seri oldu ki, neredeyse benden başka kimse farkına varmadı zannederim. O zaman Çeşmifelek, bülbül gibi cevaba girişti:

– Efendim, verdiğiniz liranın yarısıyla bir koyun alırım. Hayvanı hadım eder, çıkacak etinden haddim olmayarak size külbastı pişiririm. Tüyünü kırpar, bir seccade dokurum. Sonra kalan yarım lirayla beraber koyunu diri olarak iade ederim.

O anda imtihan heyeti içinde:

– Bu, kalfanın bilişi değil... Bunu fısıldadılar, diye bir gü-rültü koptu. Raks havası başladı:

Bilemedi Kalfa hoppala hoppa
Bilemedi Kalfa hoppala hoppa

Periler Çeşmifelek hakkında pek şiddetli davranmadılar. Hak edişine nazaran şunlar bahşedildi:

Bir çingene köyü, üç ayı postu, yedi şebek, (gelir olarak) Kasımpaşa deresinde bir değirmen, Tahtakale’de bir aşçı dükkânı, bir han...

Bu hediyelerin verilmesinden sonra sıra bana geldi.

– Muhsine Kadın!

– Hazırım, şahım.

– Eşek Anırtan, Deveoğlu Yokuşu’ndan kaç parmak yük-sektir?

Derhal anladım ki acemiliğime hürmeten bana pek enayice sualler soruyorlar. Fakat bu iki koca yokuş parmak hesabına gelmez. Ben de ağzıma geleni atar, birkaç çingene mahallesi gelirine nail olup ferah fahur²⁷ geçinirim kararıyla cevap vermeye hazırlanırken, ben çağırmadan sandalyemin

27 Bolluk içinde

arkasında bir tüylü peyda oldu. Korktum. Söyleyeceğimi bütün bütün şaşırdım. Meğer beni de koruyan periler varmış. O, kulağıma fısıldıyor, ben söylüyordum:

– Efendim, Eşek Anırtan, Deveoğlu Yokuşu’ndan tam sekiz parmak, altı buçuk nokta yüksektir...

“Hah, hah, ha...!” diye bir kahkahadan sonra sordular:

– Nereden biliyorsun?

– Pederim merhum, Eşek Anırtan’dan merkeple çıkmış. Birçok uzun feryatlar, tamam uzatmalardan sonra hayvanın sekiz ve altı buçuk kesriyle anırdığını söylemişti.

Çifte nara başladı:

*Hoş söyledi Muhsine peh peh peh,
Hoş söyledi Muhsine peh peh peh*

Kendi hesabıma birkaç göbek kıvırdım. Ahenk durdu. Yerime oturdum. Fakat derhal davullar çalınır, borular öter, canavarlar böğürür gibi bir gürültü koptu. “Fısıldayan var!” itirazları işitildi. Usulca arkama baktım ki yardımına gelen peri kaybolmuş. Şimdi sıfırı tükettim...

Gürültü durdu, imtihan başladı:

– Karadeniz Akdeniz’e niçin karışmaz?

Bakındım, yardım yok. Bu suale en derin coğrafya hocaları acaba ne cevap verirler? Düşündüm, taşındım, ancak şu cevabı bulabildim:

– Karadeniz, Boğaziçi’ndeki Şeytan akıntısını geçemez de onun için...

Çifte nara raks:

*Bilemedi Muhsine kah kah kah
Bilemedi Muhsine kah kah kah*

Merkebin kulaklarını fareye taksalar neye döner?

– Palası enli çingene maşasına...

Ahenk:

Bilemedi Muhsine bak şuna hele

Bilemedi Muhsine bak şuna hele

– Torununun memesini emerek büyüyen büyükanne kimdir?

– Bilmem. Bilmek için de düşünmeye zihin kudretim müsait değil. Aklım çok karıştı.

Mızık, raks:

Muhsine kaltak

At bize taklak

Lak lak lak lak

Vak vak vak vak

Sağlam imtihanda sıfırı aldım. Bahşedilenler söylenmeye başlandı:

Gelir olarak Davutpaşa çöplüğü, Gedikpaşa külhanı... Yiyecek: Bir küfe salyangoz, birçok kurbağa, kaplumbağa, çorbalık tespih böcekleri... Ferahlık için: Bir kafes bokluca bülbülü, şebekler, köstebekler...

Dağılma borusu öttü. Odalarımıza çekildik.

16

Kanlı Bir Dövüşme

Döşeğime girdim. Fakat uyumak mümkün olmuyordu. Elimde olmadan zihnim hep halatı dikiş iğnesinden geçir-mekle, suyunu dökmeden kuyuyu baş aşağı etmekle, sayma-dan bir sepet pirincin kaç tane olduğunu keşfe uğraşmakla, torununun memesini emerek büyüyen büyükannenin yaratıl-ma imkânına bir çare düşünmekle meşguldü. Bir tabip mu-ayene etse, o gece aklımda mutlaka yüzde otuz beş, kırk bir noksan, beni akıllılardan ziyade divanelere yaklaştıran fev-kalade bir eksiklik bulurdu.

Şimdi perilere alışmış, onlara karışmış gibiyim. Hele bu akşamki imtihanda âdeta yüz göz olduk. Bana yardıma gelen peri kimdi? Demek onların içinde beni de düşünen, koruyan var. Bu, sakın Hasan'ın perisi olmasın?

İmtihan meselelerinin zihnimdeki çatallığı çutallığı ve akıl karışıklığı içinde Hasan'ın hayali bir ümit ve emel gibi dolaşıyordu. Fakat ben bir daha onu nerede görebilecektim? Mutfak tamiri gibi bir fırsat her zaman ele geçer mi? Demir kapılarla örtülü bir hisar içinde gibi yaşıyorduk.

Bu akşam bizimle beraber periler de yorulmuş olmalı ki, ortalıkta çıt yoktu. Döşekte içim geçmekteyken hafif hafif oda kapıma vurulur gibi oldu. Hemen davranıp kulak verdim. Tıkırtı gayet çekingen tekrarlandı.

Of, yine periler mi? Bu akşam da mı rahat ve huzur yok? Fakat bu gelen, perilerin terbiyeli takımından olacak ki, çe-

kingen davranıyor. Kalktım, kulağımı kapıya verdim. Bir daha tıkırdadı, sordum:

– Kimdir o?

– Benim!

– Sen kimsin?

– Hasan!

Hakikaten ses onunkine benziyordu. Yüreğim birkaç kere hopladı. Lakin böyle bir sesle Hasan'ın hüviyetine itimat edemedim. Tekrar sordum:

– Sakın sen cin Hasan olmayasın?

– Hayır, Hasan'ın kendisiyim.

– Korkuyorum Hasan! Senin hakikaten insan Hasan olduğuna nasıl inanayım?

– Kapıyı açınca içeri gireceğimi göreceksin. Peri olsam levha, muska bulunan bir odaya girebilir miyim? Çabuk aç, tehlikeyeyim...

İnsan olsun, cin olsun, “Hasan” namında bir delikanlının tehlikede kalmasına gönlüm bir türlü razı olmadı. Hemen başımı örttüm. Her türlü tehlikeyi göze alarak kapıyı açtım. Hasan içeri girdi. Kapıyı tekrar sürmeledi.

Bu süratli girişiyle onun peri olduğu hakkında şüpheye mahal kalmadığını anlayarak birden ferahladım. Minder üstüne karşı karşıya oturduk. Helecanımızın şiddetinden ikimize de tutukluk gelmişti. Ben bu suskunluğu dağıtmaya uğraşarak:

– Nasıl ve niçin geldin?

– Seni merak ettim.

– Neden?

– Bu akşam haremın iç bahçesinde düdükdler, davullar çaldı, horalar tepildi. Sizin oraya çıktığınızı biliyorum. Sağ salım odana dönüp dönmediğini anlamaya geldim...

– Ee, içeriye nasıl girebildin?

– Bir ağaca çıkarak harem bahçesine atladım. Bahçede gündüz seninle mutfığa getirdiğimiz merdiveni buldum. Onu köşke dayayarak orta kattaki pencerelerin birinden içeri girdim.

– Yolda hiç periye falan tesadüf ettin mi?

– Hiç...

– Çok cesaretlisin... Maşallah, Hasan.

Biz böylece ancak bir iki lakırdı eder etmez, dışarıda merdivenlerde bir iki tıkırtıdan sonra cin gürültüleri başladı. Hayvanların hepsi ötüyor, böğürüyor, kişniyordu. Onlara hayli zamandır alışkın olmama rağmen yine betim benzim attı. Fark olunacak derecede titriyordum. Hem bu defaki korkum yalnız kendi canım için değil, en ziyade sevgili Hasan'ımı düşünüyordum. Onun benim yanımda olduğunu anlarlarsa kim bilir ne yaparlar, ne türlü cezalar vermeye kalkarlar?

Hasan bu fevkalade korkumu gördü. Hemen belini açıp enli kuşağından bir tabancayla bir koca kama göstererek:

– Ben buradayım, ne korkuyorsun? Vallahi hepsinin canına okurum...

– Aman Hasancığım, hiç perilere karşı kama, tabanca para eder mi?

– Pekâlâ eder. Fakat vurmasının yolunu bilmeli.

– Sen bir kişisin, onlar kim bilir kaç ecinni?

– Kaç olursa olsun! Muskalı bir insan yüz cinle baş eder.

– Ah, cahil çocuk ah! Hayatımın artık sana bağlı olduğunu bilmiyor musun? Böyle serkeşlikle olmaz. Sakın kendini

tehlikeye koyma! Bize taarruz ederlerse onları ricayla, tatlılıkla savalım.

– Duvarlarda levha, üzerlerimizde muskalarımız var. Bu odaya katiyen giremezler.

– Muskaların tesirleri de hükümsüz kalan saatler varmış. Bana senin perin öyle söyledi. Aman Hasancığım, aman! Lüumsuz sertliğe, şiddette kalkışma...

– Sen gam çekme. Ben, evelallah, seni de kendimi de koruyabilirim.

Bir aralık gürültü kesildi. Çok sürmedi, yükün içinden ince ince bir tambura sedası başladı. Biraz evvel gösterdiği yiğitliğe, cesarete rağmen bu tambura zımbırtısına karşı Hasan'ın da benzi attı. Dışlerinin arasından bir şeyler homurdanmaya başladı. Helecandan boğula boğula Hasan'ın kulağına eğilip yavaşça dedim ki:

– Hasancığım, senin perin geliyor. Sana ne kadar benzediğini şimdi görerek hayrette kalacaksın.

O, cevap vermedi. Parmaklarının ucunu alına götürerek bir tefekküre fevkalade delalet eder surette ovaladıktan sonra o da benim kulağıma gayet yavaş:

– Beni bu odada bir yere saklayabilir misin?

Etrafıma bakındım. Gözüme dolap ilişti. Evet, Hasan'ın meydanda bulunmamasını ben ondan ziyade arzu ediyordum. Onu kurtarmak için her türlü tehlikenin nefsimе yönelmesine razıyım.

Yavaşça yine kulağına:

– Sen dolaba gir! İçi büyüktür. Ben üzerine kilitleyip anahtarı bir yere saklayayım.

– Dolaba girerim ama sakın üzerime kilitleme...

Hemen Hasan'ı dolaba soktum. Kapısını kapayacağım esnada elimden tutarak:

– Ne hâl zuhur ederse etsin, sakın korkma ha! Ben burada, tetikte hazırım. Saçının bir teli için canımı feda ederim.

Başörtümü çıkardım. Güya odada tek başımaymışım gibi döşeğime girdim. Tamburayla beraber mâniler başladı. Bunlar gayet âşikane istirham zeminindeydi.

Zavallı saf Hasan... Perilere karşı lololo²⁸ olur mu? Benim onu dolaba sakladığımı onlar keşfedemezler mi? Bakalım maceranın sonu nasıl bir surette cereyan edecekti? Galiba iş Hasan’la benim boğulmamızla son bulacaktı.

Tamburalı peri yükün arkasından tatlı yakarışlarla beni kucağına davet ediyordu. İcabet etmediğimden dolayı birdenbire hiddetlendi. Yamyamca beyitlere başladı. Âdetini biliyorum zaten... Küttedek yük kapısı açıldı, şaşırdım. Dehşetli bakışlarım önünde peyda oluveren bu peri Hasan’ın perisi değildi.

Bu, kâtip kıyafetinde, zayıfça, soluk benizli, orta boylu, İstanbullu bir delikanlı perisiydi. Soğuk bir gençti. Hiç hazzetmedim.

Yalvaran bakışlarını süzerek gayet düzgün bir telaffuzla:

– Elmasım, üç kat göğü, yedi deryayı, dağları, sahraları aşarak buraya senin için geldim. Niçin yalvarışlarımı kabul etmiyorsun?

Dolaptaki Hasan’ın bu çelimsiz periyi haklayacağına hiç şüphem kalmadı. Hemen cesaretle cevap verdim:

– Yedi deryanın arkasından seni buraya kim davet etti? Gelmeyeydin... Sanki bu evde perinin kıtlığı varmış!..

– Efendiciğim, beni ta oradan buraya getiren senin güzelliğinin cazibesidir. Bir Hint perisi güzelliğine övgüde bulundu. Aşkınla bikarar kaldım. Merhamet...

– Ta Hint’ten buraya kadar henden haşka hir güzel kadın bulamadın mı? Yazık senin periliğine...

28 Kabadayılık, oyun, dalavere.

– Şekerim, gönül kimi severse güzel odur. Aşkla büyülenen kalpler, ruhlarının tutkun olduğundan başkasıyla ateşlerini söndüremezler.

– Ben bir hizmetçi kadınıym. Bu kadar ince lakırdılardan anlamam. Ariflikte sen kendi kıratında bir peri bul da onu sev!

– Canımın içi... Benim artık senden başkasına muhabbet beslememin ihtimali yoktur. Sevdığım yalnız sensin. Ve ebedî olarak da sen olacaksın.

– Benden bu kadar hoşlandınsa sana bir kolaylık söyleyeyim...

– Ha şöyle... Biraz yola gel, Muhsineciğim...

– Ben yola ize gelemem, beyefendi! Bunu katiyen aklından çıkar! Ben, bütün anlamıyla ırz ehli bir kadınıym. Bu noktaya iyice bal mumu yapıştır.

– Söyleyeceğin kolaylık nedir?

– Mademki benden bu kadar hoşlanmışsın, benim utanmaz, arlanmaz, hayâsız, kaltak bir perim var. Git onu bul. O senin aşkının ateşini söndürür de öte tarafa bile geçer. Sanki yarım elmanın yarısı o, yarısı ben... O kadar bana benziyor-muş.

– Sen perini nerede gördün?

– O aşüfteyi cinler, şeytanlar görsün. Ben görmedim, söylüyorlar.

– Kim söylüyor?

– Orası da senin üstüne vazife değil.

– Haber ver, rica ederim, kim söyledi?

– Sen sabır ver ya Rabbi! Canım, peri değil misin? Anla! Size her şey malum ve açılmış. Dur, daha lakırdımı bitirmedim. Bu kahpe, gcccleri selamlıktaki heriflere gidip ben

Muhsine'yim diye kendini takdim ettikten sonra evlere şenlik anadan doğma soyunarak vuslatına davet edermiş.

– Vay, sen geceleri selamlıktaki heriflere mi gidiyorsun?

– Ne kafa... Ben değilim canım! O perim olacak süpürge karı gidiyormuş. Lakırdıyı anlasana! Sen de perilerin en kalın kafalı cinsindenmişsin ya...

– Merak etme, anlarım.

– Ne vakit? Yarın gece mi anlayacaksın? Bu da tuhaf...

– Yarın gece, öbür gece, elbette anlarım.

– Eh, benim bu gece söylediğimi sen yarın gece anla da sonra konuşalım. Çekil git, artık yetişir. Geceniz hayır olsun...

– Bu akşam vuslatına ermedikçe mümkün değil buradan gitmem.

– Demek ki benim ırz ehli bir kadın olduğum hakkındaki teminatıma inanmıyorsun.

– İnanıyorum fakat elbette tesirli istirhamlarımla sevda kıvılcımlarımdan kalbine bir kıvılcım sıçrar, bana merhamet edersin.

– Cin beyefendi, pek nafiye yoruluyorsun.

– Muhsine Hanım, ben sana açıkça bir şey söyleyeyim mi?

– Nafiye yüreğini tüketme!

– Dinle, dinle... Rica ederim. Bir insanın perisi temsil ettiği vücudun ahlak ve iffetçe her surette tam bir örneği olur. Sen hafif meşrep bir kadın olmasan perin de o kadar oynak olmaz.

– Halt etmişsin!

– Sen peri inadı ne olduğunu bilmiyorsun. İsteğime nail olmadıkça bu gece bu odadan çıkmam, diyorum sana. Sen de bu sözüme bal mumu yapıştır.

– İstedig in kadar bekle! Ben bu me um k  kte ne ayı gibi periler gördüm. Eğer  u g r nd   n nazik şekilden daha ziyade b y mezsen yek başıma, Huda’ya minnet ben sana haddini bildiririm.

– Ya bir gulyabani kadar kar ında b y rsem?

– O zaman yüke sı mazsın ki!

– Yükleri parçalayamaz mıyım? B y yeyim mi?

– Rica ederim büyüme! Bulundu un şekilde kal! Çünkü gulyabani şekli hiçbir kadının nazarında rağbet ve muhabbet celp etmez.

– Demek bu  eklimle bir kadını celp edebilirim.

– Belki benden başkalarını... Rica ederim, sizden bir şey soracağım.

– Emret...

– Benim bu evde tesadüf ettiğim periler hep ikiz. Sen Hint perisinin değil mi? Senin mutlaka bir insan tekin olacak, o kim? Yani sen kimin perisisin?

– Bu k  k n efendisi  evki Bey’in...

– Te err f me vallahi memnun oldum. Ekme inizi yiyorum. Velinimetim isminizi i itiyordum. Fakat henüz yüzünü görmemiştim. Şevki Bey’in perisi, asıl beyefendi nerede ika-met buyururlar?

– İstanbul’da...

–  evki Beyefendi İstanbul’da oturur da perisi Hindistan’da mı gezer?

– Biz bir mek nda karardan sıkılırız. Bir anda dünyanın bir ucundan öbür ucuna gitmek bizim için gayet ehemmiyetsiz bir u u tur.

– Benim perim olacak kaltak acaba  u anda nerededir?

– Kim bilir? Okyanusta mı, Çin’de mi?

– Hay kahrolası sürtük, hay! Ben bu köşkün dört duvarından dışarı çıkamıyorum. Bak o nerelere gidiyor! Hep gittiği yerlerde namımı lekeliyor. Buna her nerede tesadüf edersen rica ederim terbiyesini ver.

– Sen bana adağını eda et, ben de senin emrini yerine getireyim.

– Benim adağım neymiş?

– Bu gece benimle olmak... Bu perili köşkün kanunu böyledir. Hep yeni gelen kadın hizmetçiler birer defa adak olarak kendilerini cinlere bağışlarlar.

– Tuhaf şey! Köşk namını verdiğiniz bu peri kuyusuna düşen bedbaht hizmetçiler her gece kendilerini bir periye peşkeş çekmek mecburiyetinde midirler?

– Her gece mi?

– Öyle ya! Her gece bu yükten başka erkek periler çıkıyor. Âşık Garip gibi hepsi de sazlı, destanlı...

– Acayip... Anlat bakayım, kimler geliyor?

– Bu köşkün beyinin perisinin de bu olan işlerden haberi yok mu?

– İsimlerini biliyorsan söyle!

– İsimleri de yere batsın, kendileri de... Samsam, Gamgam, Yamyam gibi, işte böyle karın ağrısı isimler...

– Haydi haydi, vaktim yok.

– Vaktin yok mu? Acelen ne? Hindistan’a mı gideceksin, nereye gideceksen defol! Ben senin anladığın hizmetçilerden değilim.

– İsteğime nail olmadıkça bir yere gitmem.

– Şevki Bey’in perisi... Sen hizmetkârlarından daha sımaşkılmışsın ya... Defol diyorum sana!

– Şimdi büyürüm ha!

– Büyü, büyü de o uğursuz yük paralansın, uğursuzluğundan ben de kurtulayım.

– Büyür büyür de bir gulyabani kesilirim. Korkunç görünüşümden bayılırsın, yanına girerim. İyilikle razı ol... Beni ifrit etme!

– Aman yavaş gel, yanıma giremezsin.

– Neden?

– Boynumda muskam var. Duvardaki levhayı görmüyor musun?

Şevki Bey’in perisi bir kahkaha salıvererek:

– Aman, ne saf kadınmışsın?

– Niçin?

– Ben perilerin öyle muskadan, levhadan ürken türünden değilim. İstedğim anda yanına gelebilirim.

– Ne haddine, ne haddine...

– İşte sözünü yalanlamak, iddiamı ispat etmek için geliyorum.

– Bu sözü akabinde Şevki Bey’in perisi yükten atladı. Yanıma geldi.

Zangır zangır titreyerek bütün cesaretimi toplayıp:

– Muskadan korkmuyorsun? Öyleyse sen perilerin en yezidi, en kâfirisin!

– Anladın mı şimdi? Sözüm doğru muymuş? İstersem şu anda seni bir incğe, bir dev anasına, bir dişi gulyabaniye çevirebilirim.

Çenem tutuldu. Artık cevap veremiyordum. Peri devam etti:

– İnat etme de, ikimiz de insan şeklinde kalarak kucaklaşalım. Aşkın lezzeti böyle çıkar.

İçimden:

– İki gözüm Rabbim, sen beni koru! Şimdi bu kuduz peri beni ineğe çevirirse bütün köyün boğaları üzerime saldırır. Erkek perilerden korkarken bir de kırlardaki azgın tosunların zamparalıklarına mı uğrayacağım? diye duaya başladım.

Dudaklarımı zor kıpırdatarak:

– İnek olmak istemem. Boğalardan pek korkarım, mırıltısıyla yalvarmaya başladım.

Şevki Bey'in perisi pümeşe kesilerek:

– İneğe dönüştürdükten sonra seni kıra salıveririm. Dölünü alırım. Bu sene sütünle hem buzağını, hem de çiftlik ahâlisini beslersin. İnek ahırında geviş getirdiğini görenler senin zavallı o güzel Muhsine olduğunu anlayamazlar.

– Sen sakla Rabbim! Sen sakla Rabbim!

– Boğadan hoşlanmıyorsan insana razı ol, dedi.

Cin üzerime saldırdı. Alt alta, üst üste boğuşmaya başladık. O anda şiddetli bir gürültüyle dolabın kapısı açıldı. Hasan dışarıya fırladı. Şevki Bey'in perisi Hasan'ı görünce beni bıraktı. Evvela fena hâlde şaşırdı, bozuldu. Sonra fevkalade öfkeli bir amirane tavır alarak:

– Vay edepsiz! Sen burada tek başına harem dairesinde bir kadının dolabında ne arıyorsun?

Hasan, aynı hiddetli tavrıla:

– Vay edepli bey? Sen burada tek başına namuslu bir hizmetçi kadının odasında ne geziyorsun?

– Ben evimin içindeki hareketlerimden hizmetçilerime hesap vermeye mecbur değilim.

– Efendilik, uşaklık ev işlerine ait namuslu vazifeler arasında aranır. Böyle karanlık işlerde mert bir hizmetkâr, namussuz bir efendiye haddini bildirmek hakkına sahiptir.

– Vay, sen mi bana haddini bildireceksin?

– Kudretimce...

– Haydi defol, terbiyesiz! Beni günaha sokma! Yarın terbiyeni verir, hesabını görürüm.

– Seni burada masum, iffetli bir kadınla yalnız bırakıp bir yere gitmem.

– Hah halı hay... Dolabına bir delikanlı gizleyen kadının bana iffetinden bahsediyor.

– Şevki Bey’in perisi, ağzından çıkanı kulağın işitsin.

– Vay!

– Kurt kudurunca kaplanı paralayabilir. Bu kadının iffeti hakkında karşımda ağza tek söz alınmasına tahammül edemem. Çünkü nişanlımdır.

Peri, alaycı bir kahkaha salıvererek:

– Ne yapalım ki Muhsine Hanım seninle nişanlanmazdan evvel benim cariyem oldu.

– Yalan söylüyorsun, habis. Dolaptan ben hepsini duydum.

– Sen dolapta bu gece bulundun. Ben her akşam buraya Şevki Bey’in perisi kılığında gelmem ya! Sana nişanlanan bu hanım senden evvel birçok cinlerle gerdeğe girdi. Geç kalmışsın, ahmak!

Hasan, hakikaten kudurmuş bir kurt şiddetiyle Şevki Bey’in perisi üzerine saldırdı. Yakasından tutarak dut ağacı

sallar gibi bir iki sarstı. Perinin çenesini omuzlarına çarptı. Hasan'da gittikçe gözleri dönerek:

– Bu lanetli çiftlikte birkaç kadının kanına girdiniz. Fakat bunun kılına dokundurmayacağım. Alimallah bu batakhane-yi tekmil cin avenesiyle birlikte yakarım. Bir fert kurtulamaz. Senin de ne âlemlerin Rabbi huzuruna ne de mahkeme heyeti karşısına çıkacak yüzün yoktur. Şevki Bey'in perisi! Haydi, önüme düş de edebinle buradan çık! Bir daha da bu kadının odasında görünme.

– Hasan, o kadar çocukça söylüyorsun ki, sana karşı bir hasım mevkiinde bulunduğum hâlde bu ahmaklığına acıyorum. Bu evden ne senin ne de bu kadının dirisi çıkabilir.

– Öyleyse ben seni şuracıkta becerivereyim de senin uğursuz ellerinde ölmektense cellat elinde can vereyim.

Bu sözünün ardından Hasan, kükremiş aslan gibi, perinin üzerine saldırdı. Altına aldı. Hırpalamaya başladı. Fakat o aralık peri bir ıslık öttürdü. Yükten dört tane tüylü peri canavarı çıktı. Hasan'ın üzerine atıldılar. Odanın ortasında bu altı can arasında son derece müthiş bir boğuşmadır başladı. Bu, azap evinde geçirdiğim elim gecelerin en korkuncu, en yürek dayanmazı, en vahşi sahnelerinden biriydi.

Hasan, kuvvetli yumruk ve tekmelerle hepsine erip yetiştiriyor, kiminin karnına, kiminin kafasına, kiminin beline, kiminin göğsüne indirdiği aslanvari darbelerle her birini bir tarafa fırlatarak hücumları defediyordu. Yazık ki Hasan tek, onlar beşti. Bu kanlı dövüşme hayli sürdü. Nihayet Hasan mağlup düştü. Biçare çocuk:

– Benim iki tane aslan gibi biraderim var. İntikamımı sizde bırakmazlar. Her türlü tedbiri aldım. Ben sizin elinizde değilim, siz benim elimdesiniz. Sonra görüşürüz, diye feryat ediyordu.

Beşi birden üzerine çullandılar. Hasancağızın sesi kesildi. Karga tulumba ederek yükün içine çektiler. Yük kapısı kapandı. Artık bir ses işitilmez oldu.

Hanımefendinin Nefesi

O gece geçirdiğim azabın kalıntılarını belki cehennemin en can yakıcı, en şiddetli cezalarına uğrayacak olanlar çekmeyeceklerdi. Hasan'ın bir tabuta bedel beş zalim cinin öç almak isteyen kolları arasında ölüm çukuruna götürülmesi gibi feci bir manzara, ömrümün bu en siyah matem tablosu gözlerimin önünden gitmiyordu.

Döşeğime giremedim. Kendimi yerden yere, duvardan duvara çarparak kalbimin durmayıp kanayan bu ebedî yarasını, bu can dayanmaz acısını maddi ıstıraplarla bastırmaya uğraşıyordum. Boğazı yarı kesilerek henüz ölmemiş bir koyunun son debelenmelerini andıran çırpınışlarla oradan oraya kendimi vurdum. Yerlerde süründüm.

Şafak attı. En kara günüm gelip çatmıştı. Yarın akşam öldürülme nöbetinin bana geleceğini biliyordum. Evet, beni de öldüreceklerdi. Öldürsünler. Hakkımda büyük bir lütuf etmiş olurlar. Fakat Hasan'ımın o ayrılışının elemiyle ta can evimde tutuşan ateşin şiddetine koca bir gün nasıl dayanacaktım? Öldüreceklerse bu sevabı o anda işlesinler.

Cinlerin hayalleri ateş dişli zebaniler gibi gözlerimin önünde dolaşmaya başladı. Bunlar peri oldukları hâlde Hasan'la bir müddet niye baş edemediler? Mazlum Hasancığım la Şevki Bey'in perisi arasında geçen konuşma, cin kavgasından ziyade âdeta insan münakaşasına benziyordu. Hasan, düşmanını İlahî azapla, mahkemeye tehdide uğraşılıyor, iki aslan kardeşinin bu intikamı onlarda bırakmayacağını, her türlü

tedbire başvurmuş olduğunu söylüyordu. Bu sözler pek mühim sırlarla ilgili olabilir. Bu lakırdıların ben burada bir canlı şahidi oldum. Şevki Bey'in perisi elbette beni sağ bırakmaz.

Kalbimde uyanan bu şüphe üzerine yükü açtım. İçinde ne varsa boşalttım. Var kuvvetimle her tarafını tekmelemeye başladım. Hiçbir yerinden bir kıymık bile oynamadı. Bu altı kişinin rüzgâr oldukları farz edilse bile buradan dışarıya geçmelerinin imkânı düşünülemezdi.

Ya Rabbi... Ben ne büyük bir bela evine düşmüştüm! Bunlar cin mi, ifrit mi, şeytan mı? Hangi tür şerli mahlûkâtındandır?

Odamdan çıktım. Doğru Ruşen'in yanına gittim. Zavallı Arapcağız hem hazin hazin ağlıyor, hem dudaklarının arasından bir şeyler okuyordu. Şeytan'la Şah'ı da birer tarafına oturmuşlar, yüzüne bakıyorlardı.

Hemen:

– Ne var abla? dedim.

Şehadet parmağını ağzına götürerek bana sus işareti yaptı. Sustum. Beş on dakika kadar duasında devamdan sonra etrafına üfleyip püfledi. Matemli bir çehreyle bana bakarak ağır bir telaffuzla:

– Duymadın mı?

– Neyi?

– Bu sabah kavak ağacında üç defa baykuş öttü.

– Bu neye alamettir?

– Bu gece gene birisini boğdular. Bizden mi, erkeklerden mi? Bilmem. Elhamdülillah seni sağ gördüm. Acaba Çeşmi-felek'le hanımefendi de hayattalar mı?

Ben olanca matemli feryadımı salıvererek kendimi odanın ortasına attım; Ruşen şaşırdı:

– Kız ne oluyorsun? Çıldırdın mı?

– Çıldırdım ablacığım, çıldırmıştan da fenayım. Beni niçin boğmadılar da onu boğdular?

Ruşen bütün bütün alıklaştı. Beni çeyrekleyerek²⁹ okumak için üzerime geldi. Ben hançeremin bütün kuvvetiyle bağıırıyordum.

– Bırak beni, okuma! Ben boğulmak isterim. Hepiniz bir araya toplanıp boğazımı sıkınız! Sevaptır. Beni çabuk öldürünüz, merhametiniz yok mu? Gebertiniz!

Bu acı feryatlarımı duyarak kalfa da aşağıya koştu. Ruşen, Çeşmifelek’i görünce sevinçle göğsünü sıvayarak:

– Oh, Rabbim... Memnun oldum. Sen de sağmışsın kardeşim...

Kalfa – Bu haykırışlar ne?

Ruşen – Kavakta öten kahkaha kuşunu duymadın mı?

Kalfa – Duydum. Yine evin içinde ne uğursuzluk oldu diye korkudan odamdan dışarıya çıkamıyordum.

Ruşen – Hanımefendi sağ mı?

Kalfa – Sağ ama besbelli o da baykuşu duymuş olmalı ki üzüntüsünden haykırıyor, yeri göğü koparıyor. “Yine kime kıydılar?” ahlarıyla çırpınıyor, matem ediyor.

Ben olanca sesimle:

– O baykuşa söyleyiniz ötsün! Bu evde sağ bir fert kalmayınca kadar ötsün. Bu köşkün bir aile yurdu değil, cinlerin eline geçmiş bir mezarlık olduğunu âlem görsün. Durmayalım, ölelim. Onlar bizi boğmaya üşeniyorlarsa biz birbirimizi boğalım...

Çeşmifelek afallayarak Ruşen’e sordu:

²⁹ Yatan bir kimsenin kol ve bacaklarını sağ elin sol ayağına, sol elin sağ ayağına dokunacak şekilde çaprazlama büküp hareket ettirmek.

– Bu kadına ne oldu?

– Bu gece o zavallının üzerine uğramışlar. Kendilerine karıştırmışlar. İyice bozmuş, abuk sabuk söylüyor.

Ben yine haykırarak:

– Abuk sabuk söylemiyorum. Bozmadım. Ben de boğularak onun yanına gitmek istiyorum. Mezarı nerededir, söyleyiniz?

Kalfa – Kimin mezarı kızım?

Ben – Nişanlımın!

Ruşen – Ne dediğini bilmiyor, pek fena çıldırmış.

Ben – Siz çıldırmışsınız. Ben niye çıldırayım? Ölmeden evvel iki aslan kayınımı görmek isterim.

Ruşen – Kız senin kocan var mıydı?

Ben – Yoktu...

Ruşen – Hazen kebira³⁰... Kocası olmayanın kayını olur mu?

Ben – Pekâlâ olur.

Kalfa – Vah zavallı taze, akli zıvanasından büsbütün çıkmış.

Ruşen – Sana bu gece hangi peri sataştı?

Ben – Şevki Bey'in perisi...

Ruşen – Hay Allah'a sığındım. Cinlerin en azgınına, en sunturlusuna³¹ uğramış.

Ben – En domuzuna...

Ruşen – Kız sus, seni şimdi boğarlar.

Ben – Boğsunlar diyorum. Yalvarıyorum. İşitmiyor musunuz? Bu dünyada ne kadar lanetleme, sövme, sayma, pis-

30 Allahım sen büyüksün!

31 Şiddetli, y aman, dehşetli.

lik, küfür varsa, bu Şevki Bey'in ölüsüne, dirisine okuyup, üfleyip göndereceğim.

Kalfa – Kız sus. Kendinle beraber bizi de mi boğdurtacaksın?

Ben – Boğulun diyorum, karılar! Bu cinli kerhanede ne yaşıyorsunuz? Sizin hiç aklınız, izzetinefsiniz, namusunuz yok mu? Ben buraya hizmetçiliğe mi geldim, perilere odalık-lığı mı? Bir tanesini gönlüm sevdi, o başka... Bir fenalığım varsa Cenabıhak cezamı versin. Yemin ederim, eli elime değmedi. Nikâhtan sonra birbirimizin olacaktık. Benim orospu perimle yedi deryayı, bilmem kaç dağı, tepeyi aşp da gelen o Hint perisi deyyusu işimi bozdular.

Kalfa – Vah... Vah... Vah... Sözlerinden bir mana çıkmıyor ki! Set sepet diyor. Şimdi bu kadını ne yapalım Ruşen?

Ruşen – A, ben bilmem. Şaşırdım. Bu evin delilikleri adamdanda adama bulaşır. Bilmez misin? Dışarıda bir uşak çıldırdıydı. Sonra delilik iki adama daha bulaştıydı. Şimdi bundan bize de geçerse ne yapalım? Zaten korka korka bir parçacık aklımız kaldı.

Kalfa – Korkma Ruşen, ben kaç senedir hanımefendiyle beraber gibiyim. Bana geçti mi?

Ruşen – Hanımefendi bunun yanında kazasker efendi³² gibi uslu akıllı kalır. Bu zırdeli olmuş.

Kalfa, elimden tutup beni muayene etmek isteyerek:

– Bak bana kızım! Muhsineciğim! Ne oldu sana?

Ruşen telaşla:

– Yanına yaklaşma ayol! Sözüme inanmıyor musun? Bu evin deliliği kolera gibidir. Birbirine geçer. Biz de çıldırırsak o yukarıdaki kadına kim bakar?

32 İlmiye sınıfının yüksek rütbeli memurlarından.

Kalfa – Benim aklıma bir şey geliyor. Hanımefendinin nefesi vardır. Bunu yanına çıkarıp da bir nefes ettirsek belki iyi gelir.

Ruşen – Bilmem vallahi... Delinin nefesi deliye iyi gelir mi? Haydi gidelim, hep okunalım. Hafifliktir...

Kalfa – Kızım Muhsine! Seni hanımefendinin yanına götürüp bir nefes ettirelim, gider misin?

Ben – Giderim. Zaten ben o muhterem kadını ölmeden bir kere görmek istiyordum.

Kalfa bir koluma, Ruşen ötekine girdi. Hanımefendinin odasına çıktık.

Yanına girdiğimiz zaman kadını “Kırk küp, kulpu dibi kırık küp...” diye dil dolaştırıcı çetrefil sözler ezberlemekle meşgul bulduk. Bizi görünce:

– Akşama, sabaha doktorlar gelirler. Yine beni kekeme gibi söyletirler. Dersimi ezberliyorum, dedi.

Biçare kadın daha dün gece perilerin en şuurlu olanları çıldırtacak imtihanlarından zeki bir öğrenci zaferiyle kurtulmuştu. Şimdi de doktorlara karşı bilmem ki hangi mecburiyetle vereceği manasız “kemküm”lerden ibaret saçma dersini ezberliyordu. Hepimizin yüzüne ayrı ayrı şefkatli bakışlarını dolaştırdıktan sonra:

– Bu sabah üçünüzü bir arada hayatta gördüğüm için bahtıyarım. (Eliyle kavak ağacı tarafını işaret ederek) Sabaha karşı yine orada ölüm tellalı olan o meymenetsiz hayvan uğursuz kahkahalarını salıverdi. Yine hangi mazlumun ölümüne gülüyorlardı, bilmem.

Ben hemen güllabilerimin³³ ellerinden kurtulup kendimi yere atarak haykırdım:

33 Eskiden akıl hastanelerindeki hizmetlilere verilen ad.

– Nişanlımın ölümüne! O tellal bu akşam da benim idamım için gülecek. Sakın kederlenmeyiniz! Siz de beraber gülünüz. Hanımefendi birdenbire şaşırarak üzüntüyle:

– Aaa!.. Bu bedbahta ne olmuş? Ne söylüyor o?

Kalfa – Abuk sabuk, efendim!

Ruşen – Dün akşam perilerin en sunturlusuna uğramış. Maazallah, bir Hindî imiş.

Hanımefendi – Kaz, ördek o kadar tehlikeli değil de hindi niçin bu kadar azgın oluyor?

Ruşen – Öyle hindi değil, efendim. Bu bir Hint perisiymiş. Bilmem kaç denizaşırından gelmiş.

Hanımefendi – Vah vah vah... Ecnebi perileri insanı böyle fena çarpar. Bu kadıncağızın kabahati neymiş?

Ruşen – Kabahati büyük. Şerbetlerini, tütsülerini unuttu. Dün akşam imtihanda da iyi cevap veremedi.

Hanımefendi – Bunun acemiliğine insaf, merhamet etmek, yok mu?

Kalfa – Kadınım, sizin böyle şeylere karşı pek tesirli nefesiniz vardır. Bu zavallıyı okusanız.

Hanımefendi – Gel kızım, nefes edeyim.

Hanımefendinin karşısına diz çökerek oturdum. Güya benim pek şiddetli başım ağrıyormuş gibi yumuşak ellerinin başparmaklarıyla alnımın ortasından şakaklarıma doğru başımı sıvaya sıvaya okumaya, yüzüme püflemeğe başladı. Sonra ellerini omuzlarımdan aşağıya indirerek boydan boya tekmil vücuduma sürerken:

– Vah vah... Zavallının en ince damarlarına varıncaya kadar bütün vücudunu kaplamışlar. Hint'ten kırbalarla³⁴ su getirip bu kıza üç defa gusül ettirmedikçe bunun vücudundan çıkmazlar.

34 Eskiden su taşıyan, ağzı dar, deri su kabı.

Ruşen – Hint'ten buraya kadar kırba kırba suyu kim taşıyacak efendim?

Hanımefendi – Cinlerin sakabaşısı Ebuddevran...

Kalfa – Onu nerede bulalım efendim?

Hanımefendi – Bu akşam davet ederiz. Güzellik dağından biraz üzerlik, Geyik Ovası'ndan biraz kekik, Nardıç'tan ardıç, Kovacık'tan kabacık tohumu getirtmeli. Elifbanın üç ve iki noktalı harflerinden nokta çalarak noktasız harflere ilave etmeli, Lamelifleri ters çevirmeli, diğer harfleri ısırmasını diye “sin”lerin dişlerini sökmeli, “ayın”ların, “gayın”ların ağızlarını bağlamalı, “cim” lerin, “ha”ların, “hı”ların karınlarını doyurmalı, “şın”ların, “nun”ların teknelerine bal koymalı! Hepsini bir araya toplayarak bu kızı tütsülemeli.

Ruşen – Ah iki gözüm hanımcığim, bakınız neler de biliyor. Siz azılı harflerin ağızlarını bağlayınız, karınları aç olanları ben doyururum.

Hanımefendi, vücudumu ovuştururken yavaşça kulağıma eğilerek:

– Kızım, bu saçmalarına bakma. Ben ne kadar abuk sabuk söyler, deli tavırları gösterirsem, bu evin perileri o kadar memnun olurlar. Burada uslu akıllı durmaya gelmez. Onların maksatları bizim hepimizi çıldırtmak, kızıl deli yapmaktır. Elimden geleni yapmaktan geri durmayarak seni kurtaracağım. Onların ellerine bırakmayacağım.

Ben: – Hanımefendiciğim, nafile uğraşmayınız. Hint'ten seksen kırba su getirtseniz beni kurtaramazsınız. Bana göstermeye çabaladığınız o büyük iyilikten dolayı size büyük fenalıkların gelmesi muhakkaktır. Bırakınız beni boğsunlar, intikamlarını alsınlar.

Hasan'la olan aşk maceramı, geçirdiğim son korkunç geceyi bütün tafsilatıyla hikâye ettim. Hâlin olağanüstü vahametini anlayarak hepsi dehşet içinde kaldı.

18

Hepimiz Hakkında İdam Hükümü

Gelip çatan bu korkunç gecede bu üç kadın, beni perilerin şiddetli intikamlarına karşı yalnız bırakmaya razı olmadılar. Hasan'la olan aşk maceramdan dolayı kalfayla Ruşen uzun uzadıya beni ayıplayıp yerdiler. Fakat hanımefendinin ısrarı üzerine cinlerin hepimizin ayrı ayrı odalarda yatmamız hususunda koydukları kanunlarının ilk defa hilafına hareketle o gece dördümüz bir odada yatmaya karar verdik. Bizi boğacaklarsa hepimizi bir arada telef etsinler. Birbirimizin ne olduğunu görelim tevekkülüyle hep boyun eğdik.

Akşam oldu. Perilerin şerbetlerini, tütsülerini verdik. Her zamanki hizmetlerinde kusur etmedik. Yemeğimizi hanımefendinin odasında birlikte yedik. Sular karardı. O akşam bizim için kim bilir nasıl esrar dolu facialar gizleyen gecenin karanlık perdeleri yavaş yavaş örtülüyordu. Bu gece koyuluğuyla beraber korku ve helecanımız da artıyordu. Cinlerin hüküm sürme zamanları olan karanlığa giriyorduk.

Onların girişlerine mâni olmadığını bildiğimiz sürmeleri beyhude bir ihtiyat olarak sürdük. Mumları yaktık. Perdeleri indirdik. Geceyle birlikte gelecek felaketimizi bekleyerek hepimiz bir köşeye büzüldük. Sofalarda kopacak korkutucu şamatayı bekliyorduk. Her zamankinin aksine bu gece o koca boş köşkün hiçbir tarafında çıt çıkmıyordu. Bu derin sessizliği kopacak fırtınanın dehşet derecesine garip bir alamet sayarak bu sessizlikten de korkmaya başladık. Yoksa bu mustarip bekleyişimizin aksine cinler hikmetine akıl ermez bir acayip-

likle bizi bu gece rahatsız etmeyecekler miydi? Hayatımızın gelecek bir dakikasından bile emin olmayarak geçirdiğimiz elim tereddütlerle rahatsız olurken birdenbire odanın içinde “*Hu hu hu huuu huuu...*” uğursuz nidasıyla bir baykuş öttü... Ses hemen kerevetin sağ ucundan geliyordu. Oraya bu uğursuz gece kuşu saklanmış olsun, buna hiçbirimiz ihtimal vermiyorduk. Fakat orada öttü. Bu hakikati de kabul etmemeye imkân yoktu. Hepimiz tir tir titreyerek felaketin arkasını bekledik. Azıcık durdu. Baykuş, bu defa kerevetin sol tarafında bir daha öttü. Biraz sonra kerevetin ortasında öttü. Nihayet yükün üstünde, tavana yakın bir noktadan dördüncü defa olarak yine huhuladı. Sustu. Hayli bekledik. Artık uğursuzluk saçan bu haykırış bir daha tekrar etmedi. Hanımefendi, hazin bir sızlanmayla dedi ki:

– İşte tamam dört kişiyiz. Dört defa öttü. Bu gece dördümüz de idama mahkûmuz.

Kalfa ağlayarak:

– Bu gece zıtlarına giderek onları pek kızdırdık. Bari hepimiz ayrı ayrı odalarımıza çekilsek...

Hanımefendi – Aleyhimizde idam hükmü bir kere verildi. Bundan sonra nereye kaçsak beyhudedir.

Korkulu bakışlarımız önünde böyle “huhuhu”larla açılan korkunç sahnenin görünmeyen oyuncularını dramın devamına giriştiler. Odanın içinde, hemen aramızda gibi acayip bir kaddın sesi:

– Kuşların havladığı, köpeklerin öttüğü vakit yerden göğekadar kar yağarken ben dondurma kutusunda buram buram terliyordum. Fili karıncaya yüklettiler. Akdeniz’i fındık kadar bir çekmeceye kilitlediler. Körlerin nakış işledikleri karanlık gecede kolsuz, bacaksız cambazların ipte parende atıkları zaman sen neredeydin?

Yine gaipten bir erkek sesi cevap verdi:

– Keşiş Dağı’nı tekneye koyup hamur gibi yoğurdular. Ayı karasineklerle tutturarak bir kuyuya attılar. Yıldızların korkularından kahve değirmenine kaçıştıkları, kokonaların utançlarından donlarını başlarına giydikleri zaman Arap atları kaplumbağalarla yarış ederken sen neredeydin?

İnceli kalınlı iki ses birden makamla:

Aman pek komik

Uç baba torik

Ekeyim de kokma

Bol asit borik³⁵

Badi hadi bedmento

Badi hadi bedmento

Erkek sesi – Kaltak, işte parolana cevap verdim, Buraya ta Hint’ten geldim.

Kadın sesi – Yangın kulesini mum diye fiske şamdanına diktikleri vakit Karun tarihinin yedinci babı “Aman ağrıdan ölüyorum” şikâyetiyle feryat ederken bir alabandayla Mahmudiye gemisini pirenin boğazından geçirdiler. O zaman Kadı Çeşmesi’nde hâkimlik eden havaneli seksen beş saati un gibi ufaladıktan sonra turp tohumu diye Vezirbostanı’na ekti. Hükme itiraz oldu. Havuçları tepe aşağı diken bahçıvanlar cezaya çarpıldı. Kılburun’daki kılı cımbız maharetiyle koparan berber Veli, afyon kutusuna sürgün edildi. Hamam anası halvette külhancıyla oynatarak bir “kumettin” doğurdu. Bu mühim olaylar sırasında neredeydin?

Erkek sesi – Mahalle kavgasıydım. Kızkulesi’ni dayısı Firuz Ağa’nın rızasıyla Beyoğlu’na nikâhladılar. Büyük amcası Çakmakçılar yokuşu fitili aldı. Damadı hovarda diye yermişler. Kılıçalipaşa, yalınpala Cinci meydanına atıldı. Salmatomruk, Şişli’yle birlikte hasımlara saldırdı. Nişancı’nın kuşkulanması üzerine Topkapı, Ayakapı’yla ittifak yaparken

³⁵ Asit borik yeni ilaçlardansa da kâfiye hatırı için Muhsine Hanım’ın (Tuz)una tercih olundu. (Yazarın notu)

Akbıyık araya girdi. Dava kapandı. Libade’de badeler içildi. Maşuk Paşa düğünde saz çaldı. Şengül Hamamı’nda soğuk algınlığı geçiren Molla Aşki’nin hararetinin şiddetinden pek gevşeyen kaslarının tedavisi hususu Kâtip Çelebi’nin haber yazısıyla Hekimoğlu’na havale kılındı. “Rüzname-i Havadis”te böylece yazılıdır.

Gene deminki düetto:

*Aman pek komik
Uç baba torik
Ekeyim de kokma
Bol asit borik
Badi badi bedmento
Badi badi bedmento*

Facianın birinci meclisi akla, mantığa pek uygun değilse de neşeli gidiyordu. Hint’ten geldiğini söyleyen perinin Şevki Bey olduğunu sesinden anladım. Fakat öteki dişi peri kimdi?

Erkek cin, gülünç bir besteyle şu mısraları okudu:

*Muhsine’nin perisi
Fena olur gerisi
Şimdi seni çarparak
Yaparım pisipisi*

Muhsine’nin perisi mısraını işitince o karamsarlık içinde garip bir sevinç hissettim. Çünkü ölmeden dünya gözüyle perimi görecektim. Bunların aşağıdaki konuşmalarından Hasan’a dair bir haber almak da muhtemeldi.

Kadın peri inatçı ve kibirli bir sesle cevap verdi:

*İyi dinle sen bunu
Perilerin menfuru
Ben de seni çarparım
Olursun Hint maymunu*

Keşke ikisinin iddiası da olsa da birbirini kedi, maymun yapsalar, belki biz de şerlerinden kurtuluruz ümidiyle bekliyorduk. Fakat ortada sestten başka göze görünür bir şey yoktu.

Erkek:

*Haydi gel ram ol bana
Kucağım açık sana*

Kadın:

*Maymunla pisipisi
Olur mu eş ikisi?*

Erkek:

*Gönlümdeki muhabbet
Cezbeder seni elbet*

Kadın:

*Ben seni sevmiyorum
Hasan'ı bekliyorum*

Erkek:

*Biz Hasan'ı öldürdük
Mezarına götürdük.*

Tuhaf şey! Tıpkı benim gibi perim de Şevki Bey'in perisinden nefret ediyor, o da şiddetle Hasan'ı seviyordu. Hasan'ı öldürdüklerini böyle açıkça duyunca, sevda üzüntüsünün beynimde tutuşturduğu alevlerin ıstıraplarına artık dayanamadım. Mevkiimizin tehlike ve nezaketini unutup diğer üç kadının da hayatları pahasına:

– Ah, ifritler, öyle bir delikanlıya acımadan nasıl kıydınız? Ben Hasan'ın hayatının diğer yarısıyım. Beni de öldürmedikçe onu büsbütün mahvetmiş olamazsınız. Allah'ın ve bütün kullarının lanetleri üzerinize olsun.

Erkek:

*Ver kulağını dinle
Ne diyor bak Muhsine*

Kadın:

*Pek alçaklık işliyor
Bize lanet ediyor
Haydi gel atılalım
Bir intikam alalım.*

Erkek:

*Etme hata hiddetle
Hele azıcık bekle
Gulyabani gelecek
Hepsini öldürecek.*

Karşılıklı şiir atışması kesildi. Altımızdaki odadan tavan arasına, tavan arasından altımızdaki odaya bir koşuşma oldu. Dünyaları altüst edecek bir zelzele varmış gibi bulunduğu-muz oda sarsılmaya, bütün camlar şangırdamaya başladı. Hanımefendiyle kalfa baygınlığa yakın birer hâldeydiler. Yalnız Ruşen birkaç salat ve selam getirdikten sonra bütün kin ve öfkelerini gözleriyle dudaklarına toplayarak:

– Behey yerin dibine giresi kahpe! Sen Hasan'ın aşkından ölecekmişsin. Var, geber! Şu bizim ne kabahatimiz var ki ettiğin lanetlerle iyi saatte olsunların öfkelerini hepimizin üzerine çektin?

Zelzele o kadar şiddetlendi ki abla sözüne devam edemeyerek yere yuvarlandı...

19

Gulyabani

Bir çeyrek saat kadar sonra zelzele durdu. Yine derin bir sessizlik ve sükût başladı. Katlimizin gulyabani celladına havale edildiğini artık öğrenmiştik. Hepimiz kurbanlık koyun gibi bekliyorduk.

Bu sükûtu bozmak için dedim ki:

– Başınıza musibet davet ettiğim için hiddetleniyorsanız beni sofaya, bahçeye, nereye isterseniz atınız. Çünkü ben ölünceye kadar onların aleyhindeki lanetlemeden vazgeçmeyeceğim. Yanınızdan çıkarsam belki benim idamımla yetinir, size merhamet ederler.

Hanımefendi her zamanki yumuşaklığını muhafazayla:

– O geçti kızım. Ömrümüz bu geceye kadarmış. Zaten onlar bizi telef etmek için bahane arıyorlardı. İşte bu vesileyi senin Hasan’la aşkınızda buldular.

– Mademki ölümlerine mahkûmuz, niçin bu kan içici ifritlere hürmet gösterir gibi titreyiyoruz! Gulyabani melunu nereden zuhur edecek? Bana gösteriniz. Pencerelemi açalım, hep dizilelim. Onu lanetlerimizle karşılayalım.

Hanımefendi kesesinden En’am-ı Şerif’i çıkararak mum tepsisinin yanına oturduktan sonra:

– Ben zikir ve tevhitle meşgul olacağım. Allah imanımı yoldaş etsin... Canın ne isterse sen onu yap.

Ruſen’le kalfa korkudan uyuſa uyuſa hemen yarı duygu-
suz, yarı ölü birer hâle gelmiſlerdi. Hiç seslerini çıkarmadılar.
Ben, Hasan’ın ümitsiz aſkıyla gittikçe çıldırıyor, ölümümün
gecikmesine tahammül edemiyordum. Pencerelerden birinin
perdesini kaldırdım. Kanatlarını açtım. Epeyce yükselmiş
olan Ay, felaketimizi temaſaya çıkmış gibi biraz küçülmüş,
aydınlık çehresi sessiz bir şahit güzelliğiyle köſke bakıyor-
du. Nurlar sanki bu gecenin trajedilerini örtmeye uğraſan
karaltıları derece derece dağıtmaya uğraſıyor, gittikçe ışıklar
galip geliyor, gölgeler azalıyordu. Kalbime uhrevi, ölümlü
bir hüznün çöktü. Çünkü gönlüm Hasan’ın ümitsiz aſkına bü-
tün feciliğiyle mezar olmuştu. Acaba bu mazlumun hakiki,
gariban mezarı neredeydi? Ŗimdi yüzüme akseden nurlar, o
kayıp mezarın üzerinde de hüznlerini titreſtiriyorlar mıydı?
Ayın, aſk duygularını okſayan aracılığıyla sevgilime buse-
ler gönderdim. Ŗimdilik ben diriydim, o ölü... Fakat az vakit
sonra periler beni onun yanına göndermek lütfunda buluna-
caklardı. Hani gulyabani nerede? Ölümüm niçin bu kadar
geciyordu? Onun dev boyunu görmeye hevesli, sabırsız,
korkusuz bir nazarla ağaçlar arasından ortaya çıkmasını bek-
liyordum. Bahçenin kenarında bir sıra üzerine uzun servi ve
kavak ağaçları gözlerime onun güzergâhında saygı duruşu
yapan askerler gibi göründü.

Ben böyle ümitsiz, kederli, hayale dalmışken birdenbire
bir boru öttü. Ağaçların altından omuzlarında tüfekleriyle
birtakım tüylüler zuhur etti. Bir hükümdarın gelişine hazır-
lanan askerler gibi bahçenin ortasındaki yolu iki tarafına
dizildiler. Saygısız düdüklemlerle trampet sesleri başladı.

Kendi kendime:

– Ahu Baba geliyor. Darağacımız kuruluyor! dedim.

Çok sürmedi, ta karşıdan, bahçenin derinlerinden servi ve
kavaklarla aynı boyda bir minare belirdi. Bu taşlaşmış cansız
bir sütun değildi. Yürüyordu. Tüylüler hep bir ağızdan dü-

dükleri trampete uydurarak marş gibi bir makamla şu güfteyi tutturdular:

*Safa geldin merhaba
Boyu Tuba Baba
Hele gördük bir daha
Yoluna canlar feda
Gulyabani babamız
Bizim ulu atamız*

Bu korkunç heyula, söylenen övücü marşla köşke doğru ilerliyordu. Aman ya Rabbi, bu bir hakikat mi, yoksa periler bana rüya mı gösteriyorlardı? Gözlerimi ovuşturarak baktım. Ölümü beklemek hususundaki sabırsızlığıma ve korkusuz kalmak için vermiş olduğum metanet kararına rağmen bütün damarlarıma büyük bir korku yayılmaya başladı. Pencerenin önünden çekilmek istedim. Fakat nereye kaçacaktım? Bu köşk, bu çiftlik tek mil meralarıyla, korularıyla onun malikânesi değil miydi?

Başımı çevirdim. Odadaki zavallılara:

– Hanımefendi, kalfa, Ruşen! Bakınız alay kuruldu. Yam-yam Baba geliyor. Aman Allah'ım, karnı ne kadar büyük! Bizim hepimizi yuttuktan sonra yine bir yanı boşluk kalacak, dedim.

Onlar bu davetime icabet etmedikleri gibi korkularından hep yüzüstü yerlere kapandılar. Ben Hasan'ımın ruhani desteğine hürmetle son metanetimi göstermeye uğraşarak yerimi değiştirmedim. Evet, evet... Bu canavara ilk lokma olarak kendimi takdim etmek benim için ıstırapların en hafifiydi.

O, dev boyuna uydurduğu ağırbaşlı, acayip bir yürüyüşle bahçenin ortasına geldi. Askerlerine selam olarak koca kafasını sağa sola deve gibi salladı. Kulları yerlere kadar eğilerek hürmetle karşılık verdiler.

Şimdi artık mehtabın yardımıyla biçimindeki bütün teferuatı seçebiliyordum. Kazan büyüklüğünde bir baş, üzerinde

o korkunç büyüklüğe uygun beyaz sarıklı bir kavuk. Birer lombar deliği zannolunacak bir çift korkunç göz... Ortası tümsek, yarım endaze, azman bir burun... Sekiz on beyaz atın kuyruklarından yapılmışa benzer, göğse kadar inmiş bir aksakal... Bol yenli, topuklara kadar varan morumsu cüppe... Bir elinde çektirme direği büyüklüğünde bir asa, diğerinde taneleri kaba soğan iriliğinde bir tespih... Asalı eliyle avenesine bir işaret etti. Mızıkayı keserek hepsi ağaçların altına çekildiler, görünmez oldular. Gulyabani biraz daha köşke yaklaşarak öfkeyle bizim odaya doğru birkaç defa başını salladı. Ben irademi bastıran bir korkuyla pencerenin kenarına çekildim. En korkulu rüyalarda bile görülmeyen bu dev azmanını perde ucundan seyretmeye başladım. Artık hayatımızdan tamamıyla ümit kesmiştik. Çünkü bu devin adımları önünden bir insan için kaçma ihtimali yoktu. Biz, dört değil, yüz kadın olsak, buna karşı hiçbir silahla meydan okuyamazdık.

Daha çok yaklaştı:

– Kahpeler, terbiyenizi vermeye geldim, diye tekdirle bir gürledi. Bu tekdire karşı ben, kendimi kaybeder bir cinnet hâline düştüm. İntihara karar veren bir insan, intihar anında bir tabancayı beynine nasıl sıkarak, kuduz dalgaların arasına kendini nasıl bırakıverirse, işte aynen öyle son bir cesaretle ümitsizce haykırarak gulyabaniye cevap verdim:

– Azrail olsan bizden alabileceğin bir candan ibarettir. Başka ne yapabilirsin?

Ahu Baba, bu cüretime çok aşırı hiddetlenerek yine gürledi:

– Vay mekkâre... Beni bostan korkuluğu mu zannettin? Seni tahtakurusu gibi ezer, ciğerlerini çıkarır köpeklerle yediririm.

İrademden kuvvetli, korkudan doğan bir içgüdü sanki beni iki koltuğumdan yakalayarak şiddetle odanın bir köşe-

sine çekti. Evet, o karşı koyma ve müdafaa yerimden titreye titreye kaçtım.

Gulyabani pencereye yanaştı. Boyu tam köşkün üçüncü katına denk geliyordu. Homurdana homurdana elindeki müt-hiş asayı içeri soktu. Odanın içini bir karıştırdı. Çiçeklikteki ayna, bardaklar, tepsideki mumlar, daha birçok eşya şangır şungur döküldü. Ortalık karmakarışık oldu. Yine mandalar gibi böğürerek:

– Hepinizi kuzu gibi bu sopaya geçirip ağır ateşte çevire çevire orman kebabı yapacağım. Perilerime ziyafet çekeceğim.

İşte o zaman ben çıldırdım:

– Yamyamlar, boğazınıza kor düşün, diye bağırarak odayı çinlatarak ne yaptığımı bilmez bir saldırıyla hemen atıldım. O müthiş sopaya iki elimle sımsıkı sarıldım. Gulyabani beni fırın küreği üzerindeki okkalık ekmek gibi dışarıya çekerken şöyle feryat ediyordum:

– Hasan’ın ruhu, neredeyse kanatlarını aç ve yetiş! İşte sana geliyorum. Ruhum seninle göklere uçacak... Bu köpeklerle yalnız leşimi bırakacağım.

Akıl almaz bu cesaretimden öteki kadınlara da cüret geldi. İlk kurbanlık koyun dışarı, mezbahaya çekildikten sonra öldürülme nöbetinin kendilerine geleceğini bilen bu zavalılar etraftaki dağları inletecek birer feryatla yerlerinden fırlayarak var güçleriyle sırtığın ucuna yapıştılar. Ruşen ağlaya ağlaya diyordu ki:

– Affet şahım, bu zavallı kadın mecnundur. Dün gece üzerlerine uğramış. Ne dediğini bilmiyor. Senin gibi zamanın en bilgini böyle deli lakırdılarına bakar mı?

Gulyabani bu istirhamlara hiç kulak asmayarak hepimizi çapariye tutulmuş irili ufaklı bir salkım balık gibi çekiyordu. Hanımefendi bu vahamete karşı başka bir çare düşündü.

Sanki kadının damarlarında dolaşan asalet ve cesaret kanı birdenbire galeyana gelmiş gibi sopanın ucunu bıraktı. Bir eline duvardan En'am-ı Şerif'i, diğerine kınından çıkardığı ecdadından kalma Zülfikar isimli palayı aldıktan sonra:

– Bırak habis, bırak koca melun! Celal ismi hakkına, şimdi seni En'am-ı Şerif'le çarpar, Zülfikar'la murdar vücudunu iki parça ederim.

Ahu Baba bir kahkaha salıvererek:

– Deli karı, sus! Gerçi sen kart bir maryasın ama vücudun dolgundur. Etin güzelce kekiklenir, baharatlanırsa yenebilir.

Bu korkunç oburun, bedbaht hanımefendinin etinin çeşni-si hakkındaki oburca kararına karşı bizim için matem feryatından başka bir çare kalmadı. Feryatlar göğü kaplarcasına hep birden bağıryorduk.

20

Gulyabaninin Mağlubiyeti ve Maskenin Düşmesi

Kalfayla abla, korkudan arız olan dermansızlık, baygınlık tesiriyle mi, yoksa büryan sıırığına geçirilmek nöbetlerini biraz uzatmak için vakit kazanmak kastıyla mı, günahları üzerlerinde kalsın, her nedense direğin ucunu gevşettiler. Ben kebablık olarak şişte tek bir av gibi kaldım. Çekile çekile artık pencerenin kenarına gelmiştim. Yamyam Baba tam beni dışarıya alacağı anda şiddetli bir gümlemeyle bir silah patladı. Kurşun gulyabaninin koca kavuğına yandan girdi, çıktı. Köşkün kaplamasına saplandı. Sarıkta hafif bir duman belirdi. Gördüm, Ahu Baba şaşırđı. Başını sağa sola çevirdi. Ayın ışığıının yansımasıyla gözleri pencere camı gibi parladı. Ardından uzaktan bir ses:

– Melun, çekil pencerenin önünden, şimdi ikinci kurşunu beynine yiyeceksin... Tehdidinde bulundu.

Bu beklenmeyen ve kurtuluş müjdecisi ses bana o kadar tatlı geldi ki tıpkı Hasan'ın sesine benzettim. Acaba Hasan, mazlum kabrinden çıkarak bütün melekleri imdadına toplayıp bizi kurtarmak için ahiretten dünyaya mı gelmişti? Gulyabani öfkeyle avenesine doğru döndü:

– Etrafta düşman var, uyuyor musunuz? tekdiriyle bağırdı. Tüylüler ağaçların altından meydana çıktılar. Uzaktan gelen ses bu esnada yine tekrar etti:

– Habis, sana pencerenin önünden çekil diyorum.

Gulyabani kükreyerek:

– Devlerin padişahına emir vermeyi ben sana şimdi gösteririm.

Ardından bir ikinci kurşun vızlayarak Ahu Baba'nın sol omzuna saplandı. O koca heyula can acısıyla inleyerek:

– Offf, aman... diye feryada başladı.

Ufak bir kurşun yarasından bu azman devin acı duymasına, şikâyet çılgınlıklarına şaştım. Fakat yerini bırakmadı. İnatçı bir kumandan cesaretiyle avengesine şu emri verdi:

– Kurşunlar soldan, kavakların arkasından geliyor. Evvela ateş, sonra hücum...

Tüylüler o tarafa doğru gürül gürül tüfek boşalttılar. Sonra hücum gösterdiler.

Karşıdan cevaben bir iki yaylım ateş edildi. Tüylülerden birkaçının sapır sapır yere döküldüklerini gördüm.

Asıl hayretime sebep olan husus, bu çarpışmanın âdeta bir insan muharebesi şeklinde geçmesiydi. Bu cinler neden kayıp düşmanlarının maksadını, mahiyetini, gizlendikleri yerleri kendilerine has olan gaybı bilme kuvvetiyle anlayamayarak yönlerini belirlemeye uğraşıyorlardı? Hele, her ne yandansa kendilerine karşı bu gece böyle bir pusu tertiplenmiş olduğunu neden evvelce hissedememişler? Bunlara cayır cayır kurşun tesir ettiğini görmek de beni şaşkınlıktan ziyade memnun etti.

Tüylülerden birkaçı yaralı, kim bilir belki de ölünce ötekilerde hücum cesareti kırıldı. Hep şaşaladılar.

Bu aralık çatır çatır bahçe kapıları kırıldı. Allah Allah naralarıyla dışarıdan da bir hücum oldu. Elllerinde tüfekler, meşalelerle büyük bir insan kalabalığı bahçeye doldu. Bunlar hep köylü kıyafetindeydiler. Aralarında zaptiyeler de vardı.

Bir saldırışta t yl leri birer birer tutarak ellerini arkalarından iplerle sıkı sıkı bağladılar.

Bu bağlı cin esirlerini ablukaya alarak meşalelerle etraflarında bir daire oluşturdular.

Gulyabani cenapları, yaralı omzunu bir tarafa sarkıtarak titremekten ayakta durmaya hâli kalmadığını gösterir, dermansız, korkak bir tavırla koca belini binaya yasladı. Ağa düşmüş bir canavar gibi kurtuluşundan ümidini kesmiş bakışlarla avenesinin bu acıklı mağlubiyet tablosunu seyrediyordu. Dikkatle yüzüne bakmak için yarı belime kadar pencereden sarktım. O korkunç gözlerinden aşağıda yanan meşalelerin pırıl pırıl yansıdığını görerek titremekten kendimi alamadım. Kalbime yine bir korku düştü. O muzaffer topluluk bu devle acaba nasıl baş edeceklerdi? İçimden, “Bu c ni heyula, hangi hapishaneye kapatılır? Hangi idam yerine sürüklenebilir? Hücum edenlerden mutlaka beş onunu par alamadık a bu hunhar mağlup olmaz.” diyordum. Bu zannım pek boş  ıktı. Ay ışığı ve meşalelerle aydınlanan dairenin ortasına bir delikanlı atıldı. Hasan’a benzettim. Bu hakikate inanamadım. Gözlerimi birkaç defa ovuşturarak dikkatle baktım. Hasan, evet, o şefkatli sevgilimdi.

Bu hâl aldatıcı bir rüya da olsa, benim için onu her gördüğüm an, dünyalar, cennetler kadar sonsuz bir mutluluktu. Hasan, o aydınlık daire ortasında durarak hâlâ biriyle tüfeğini tutmakta olduğu iki elini havaya kaldırdı. O minare yapılı müthiş düşmanına sesini yükselterek dedi ki:

– Ey! Bu uzun kılığa bürünmüş alçak adam, ortaya  ık! Artık örtünün kaldırılması zamanı geldi. Birkaç masum zavallı kadını ölüm tehditleriyle bayıltı bayıltı geçimini sağlayan uzun alçak...

Gulyabani, bir iki kere homurdandı. Hasan devamla:

– Komik hayatının son acıklı dakikasına geldiğine hâlâ inanamıyor musun? Hane sakinlerini  ıldırtmaya uğraşırken yoksa şimdi sen mi delirdin?

Bu sözün ardından Hasan, ceylan gibi sıçradı. Yaradanına sığınarak elindeki tüfeğin dipçığıyle gulyabaninin bacaklarına bir yerleştirdi. Koca heyula düşecek gibi iki yanına bir yalpa vurdu. Bu defa homurdanmayarak insan sesine benzer bir sesle:

- Sopamı yere düşürdüm, onsuz yürüyemem.
- Eğil de al, kerata...
- Eğilemem...

Hasan köylülere dönerek:

– Arkadaşlar, vahşetinin şöhreti kaç senedir bütün civar köylere yayılan gulyabani babanın aczini görüyor musunuz? Eğilip sopasını almaya bile muktedir değil.

Hasan, sıırığı yerden alıp uzatarak:

- Al bakalım, haydi yürü, ortaya çık, yezit!

Ahu Baba, adımlarının dengesini şaşırmaktan korkan bir cambaz ihtiyatıyla sıırığına dayana dayana ağır ağır ortaya yürüdü. Hasan, bir emir daha verdi:

– Yüzünü köşke dön! Senelerden beri dehşetinden titreyen velinimetin hanımefendi bu korkunç kılığa bürünen caninin kim olduğunu iyice görebilsin.

Gulyabani, bu emre de derhal itaatle yüzünü köşke çevirdi. Hanımefendi, kalfa, Ruşen hâlâ bu zavallı kadınlar gulyabaninin mağlubiyetine kanaat getirmeyerek pencereden rahatça bakmaya korkuyorlardı.

Hasan – Hayatınızı her an tehdit eden facianın ne kadar eşsiz bir komediye çevrildiğini görmek için dikkatli bakınız, ihtarıyla bizi çağırırdı.

Hepimiz birer pencerenin önüne sıralandık. Hasan yine iri düşmanına dönerek:

– Ey gulyabani baba cenapları! Bu müthiş gövdeni örten şu uzun cüppeyi sırtından at bakalım. Altından ne çıkacak?

Gulyabaninin omuzlarına yakın bir tarafından kürk cebi gibi iki yarıktan bir çift küçük insan eli çıktı. Aşağıdan yukarıdan birkaç düğme çözdü. Cüppe o uzun vücuttan sıyrılarak yere düştü. Altından kırmızı yollu bir mintan çıktı.

Hasan – Lütfen mintanı da at bakalım...

Ahu Baba, hemen aynı hareketle mintanından da sıyrıldı. Meydana pamuklar, kırpıntılar, sargılarla dolu koca bir vücutla kolların dirseklerden yukarı kısımlarına iplerle bağlanmış tahtadan iki uzun bilek çıktı. Kalabalık arasında el şakırtıları, kahkahalar, yuhalar başladı.

Hasan – Şimdi sıra mübarek çakşırına geldi. Onu da sıyırıp at bakalım! Altında iç donun vardır ya! Kadınlara karşı mahcup olmayalım.

Gulyabani – Çakşırımı çözmeye elim yetişmez.

Hasan – Acayip! Vah bebecik... Senin donunu dadın mı bağlar, lalan mı? Hakikaten bu tuvalet senin kendi başına yapabileceğin kolay bir şey değil, sana bir giydirici soyundurucu lazım... Çok masraflı hayat...

Kahkahalar ayyuka çıkıyordu. Bahçedeki merdiveni getirdiler. Birkaç kişi tuttu. Hasan yedi sekiz basamak çıkarak:

– Sıkılma, bu akşam da çakşırını çözmek şerefî bana nasip olacakmış. Bu mühim hizmetimden dolayı ömrüm oldukça iftihar edeceğim.

Çakşır aşağı alındı. Aşırı bir uzunlukta tahtadan iki leylek bacağı görüldü. Kahkahadan, el çırpmadan bahçe inliyordu. Hasan kalabalığa dönerek:

– Bu tahtadan bacakların adına Avrupalılar (*échasse*) derlermiş. Bunu kırlarda, uzakları görmek için bazı çobanlar kullanır. Cambazlar da bu yüksek ayaklarla hüner icra eder-

lermiş. Fakat zannetmem ki bunun bizim gulyabani cenaplarının düşündüğü bu şeytanca yolda kullanılışı hiçbir Avrupalının aklına gelmiş olsun. Ahu Babamız, *échasse*'ların en uzunuyla yürümek maharetini kazanmış bulunduğundan, Frenklerin de tebriklerine layık görülür fikrindeyim. Çünkü icat tarihinden beri bu ayaklıkların böyle bir alçaklığa alet olacağına kimse ihtimal vermemiştir zannederim.

Hasan yine gulyabaniye hitapla:

– Aziz babamız, şimdi sıra o hürmetli başına geldi. Onu da çıkar da içinde saklı olan asıl şeytanı şu halk doya doya seyrederek ibret alsın.

Ahu Baba, yaralı omzunu zor kımıldatarak iki elini kaldırdı. O korkunç kafayı başından ağır bir tabla indirir gibi aldı. Merdivende duran Hasan'a uzattı. Bu başlığın altından meydana otuz beş kırk yaşlarında kara sakallı bir insan başı çıktı. Her taraftan yükselen şaşkın nidaların en kuvvetlisi penceredeki hanımefendiden geliyordu. Zavallı kadın olanca hayretiyle şöyle bağıırıyordu:

– Bizim çiftlik kâhyası Zekeriya Efendi... İlahi seni efendiler götürsün. Tüh nankör! Yediğin ekmek gözüne dizine dursun!

Bu isim tam bir nefret ve hayretle o kalabalık içinde ağızdan ağza dolaştı. Bu garip tezahürler karşısında yarım aklını bütün bütün kaybetme derecesine gelen Ruşen Abla haykırıyordu:

– Durun ayol, iyi bakayım. Bizim Zekeriya Efendi mi o? Aa, inanmam, bu işte yine cinlerin bir dubarası var. Rabbim şerlerinden saklasın...

Eski gulyabani Zekeriya Efendi'nin o tahta, rahatsız edici bacakları söküldü. O da elleri arkasına bağlanarak diğer cin esirleri arasına kondu.

Halk, yerde duran o koca, yapma kafanın etrafına toplanmış fevkalade acayip bir hadise seyreder gibi bakıyordu. Kimi kavuğunu karıştırıyor, kimi sakalını çekiyor, kimi yerlere yuvarlanarak gülüyordu. Her biri bir şekilde şaşkınlığını gösteriyordu. Bu iri karnaval başlığını kafasına geçirerek diğerlerini korkutmak için gulyabani vakarıyla etrafa saldırarak latifesinde bulunanlar da oldu.

Herkesin alaycı ve şaşkın bakışları önünde duran bu dev kafası iri bir küfeden yapılmıştı. Küfenin üzerine iri burunlu bir yüzçük geçirilmiş, saç sakal takılmış, kavuk giydirilmiş... Hele gözler epey sanatlıydı. İri iri tekerlek camların üzerine gözbebekleri çizilmiş, çifte dürbün gibi içeriye döntük iki silindirle bunu başına geçirecek adamın görme işi kolaylaştırılmış, asıl başla küfe arasında kalan boşluk pamuklarla beslenmiş, doldurulmuştu.

Bu kafayı başlarına geçirenler ağırlığından şikâyet ederek Zekeriya Efendi'nin bu yükü uzun müddet tepesinde nasıl taşıyabildiğine şaşıyorlardı. Şimdi sıra tüylülerin cin kıyafetlerinden çıkarılmasına geldi. Hasan bunlardan birini çekip ortaya getirerek ellerini çözdükten sonra:

– Soyun bakalım, beyefendi, dedi.

Cin tereddüt etti. Hasan yine teklifini tekrarlayarak:

– Kürkünü çıkar, canım... Hava o kadar soğuk değil, korkma üşümezsın.

Cin, camdan gözlerle bezenmiş koyun postundan başlığını çıkardı. İçinden saçlar taralı zarif bir beyefendi çıktı. Hasan, eliyle orada bulunanlara beyi göstererek:

– Efendim, cinlerin serdarı meşhur Hint prensi Şevki Beyefendi'yi takdim ederim. Güzel cura çalar. Ezberinde pek çok âşıkça beyitler vardır. Buraya gelen genç hizmetçi kadınları yatağına almakta daima birinciliği kazanan başarılı ve bütün bu cin alayının da tertipçisidir. Zayıflık ve inceliğine bakmayınız, pek azılıdır. Dikkat edin, kaçmasın...

Ellerini tekrar bağlayıp Şevki Bey’i bir kenara çektikten sonra Hasan, diğer bir cini ortaya çıkarıp başlığını sıyırarak:

– Cinlerin başçavuşu Gamgam cenapları... Beşer olarak adı Bekir Ağa’dır. Yaban domuzu, manda, deve gibi hayvanların seslerini taklitte birincidir. Gece köşkün sofalarında domuzluğu tuttuğu vakit biçare kadınları dehşetlerinden tiril tiril titretir.

Teşhir meydanına bir ikincisini çekerek:

– Perilerle insanlar arasında elçilik hizmeti gören meşhur Samsam... Horoz gibi ötmekte, yumurtlayan tavukları taklit ederek gıdıklamakta bir eşi daha yoktur. Hasan devam ederek:

– Alınız efendim, bu üçüncüsü Yamyam Ağa... Asıl adı Bayram... Yenmek işkencesiyle tehdit edilen insanlara bu musallat olur. Şimdiye kadar kaç adam kıcı yemiş olduğunu bilmem. Kendi rivayetine göre insanın kaba etinin köftesinin lezzet ve tatta hiçbir hayvanın etiyle kıyaslanması mümkün değilmiş. Korkuttuğu insanlara öyle söylemiş. Şimdi bir kiş-nese yeni boşanmış bir aygır zannedersiniz. Hayvan mıdır, insan mıdır fark edilmez.

Dördüncüsünü çağırarak:

– Bu da zenne Agâh... Peri orta oyununun en işveli kadın taklitçisidir. Nazik sesine ve cilvesine aldanarak geceleri rençperlerden kendisine âşık olan çok olmuştur.

Beşincisini çağırarak:

– Cinlerin onbaşısı Havhav Ağa... Asıl adı Zeynel... O kadar mükemmel havlar ki, uluduğu vakit yedi köyün köpeğini buraya toplar. Biraz ulu bakayım, köpoğlu köpek! Ağalar maharetini görsünler...

Zeynel nazlanır. Hasan, ayısını döven bir hayvan terbiyecisi şiddetiyle tüfeğin dipçigini kaldırarak:

– Ulu diyorum sana...

Havhav, kabadan başlayarak gittikçe tizleşen bir köpek sesiyle:

– Uv Uv Uuuuuu Uvvvv! diye ulumaya girişir.

Civardan birkaç köpek de karşılık olarak “Uuuuuu” sesi vermekte gecikmezler. Ortılığı bir kahkaha alır.

Hasan – Demedim mi ben size? Uzaktakiler buradakini bakınız ne çabuk işittiler.

Ruşen Abla, pencereden bağırır:

– Niye gülüyorsunuz kuzum? Yine köpek uluyor, bir uğursuzluk olacak.

Hasan, sırayla hazır bulunanlara baykuş Ahmet’i, ördek Mehmet’i, kaz Ali’yi, hindi Mustafa’yı öttürerek, gaktatarak, vaklatarak takdim etti. Ve bilhassa baykuş Ahmet’in üzerine bakışları çekerek:

– Bu melun cinlerin ölüm kampanasıdır. İdamla tehditlerini kavak ağacında bunu üç defa öttürerek ilan ederler. Ey ahalî! Burada asıl görülecek yer, köşkün içidir. Burası bir meskenden ziyade bir hokkabaz sandığına benzer. Geliniz sizi gezdireyim!

Halk meşalelerle hürredekin Hasan’ın arkasına düşer. Hasan, eski cinlerin muhafazasını babayığit sekiz on kişiye havale ettikten sonra bunların içinden yalnız ördek Mehmet’i yanına alır. Köşkün arka tarafında birkaç ayak merdivenle inilen tek kanatlı küçük bir kapının önünde durarak:

– Perilerin girdikleri yer işte burasıdır. Ev halkı burasını ebediyete kadar kilitli netameli bir kapı zanneder. Hâlbuki buranın birkaç anahtarı vardır. Her biri bir cinde durur. Hatta bir tanesi de işte benim cebimdedir.

Anahtarı çıkarır, kapıyı açar. Dar yollardan, mermerliklerden yürüdükten sonra en evvel Muhsine’nin boş odasına

girerler. Hasan, ördek Mehmet'e bir işaret eder. Ördek, odadan savuşurken halk, kaçıyor zannıyla yakasına yapışır.

Hasan – Bırakınız, kaçamaz. Ben gönderiyorum. O şimdi benim hokkabaz yardağımdır. Onsuz size bu evde hiçbir marifet gösteremem, der

Ördek Mehmet kaybolduktan sonra Hasan yükün kapısını açıp tek mil eşyayı boşaltarak:

– Geliniz bu yükü muayene ediniz. Bakalım ne keşfedebileceksiniz?

Birkaç kişi yüke girer. Altını üstünü, yanlarını dikkatle yokladıktan sonra:

– Her tarafı sımsıkı bir yük... Cevabını verirler.

Hasan – Ben yüke girdikten iki dakika sonra kapısını açınız, ihtarıyla yüke girer. Kanatları örter. İki dakika sonra açarlar. İçeride kimseyi göremeyerek hayrete düşerler. Yük kapılarını kaparlar. Az bir müddet sonra açarlar. Hasan'ı yine içeride bulurlar. Şaşkınlıkları artar. Hasan, hokkabazın yuvarlağı gibi kâh gözlerden kaybolur, kâh meydana çıkar.

Hasan – Bu şaşkınlığınızı şimdi gideririm, vaadiyle yükün kapısına karşı olan duvarına yavaşça vurur.

Duvar bir dükkân kepengi gibi olduğu gibi arkaya iner. Öte tarafta, bu açıp kapamanın makinisti ördek Mehmet görünür. Hasan, ahalinin bir kısmını bu büyük kapının öbür tarafına çağırarak bunun menteşeli, birkaç sürgülü, kol demirli âdeta gizli bir kapı olduğunu gösterir. Gayet sağlam kapandığı için bir kere örtülüp bu sürgüler, kollar konduktan sonra yükün içinden bu duvar ne kadar zorlansa açılmayacağını ve bir perinin yalnız başına gece kapağı açarak işini gördükten sonra tekrar kapayıp gidebileceğini anlatır. Bu gizli kapının öbür tarafı daima kilitli duran küçük bir oda olduğunu gösterir. Hanımefendinin yüküyle daha birkaç yük ve dolabın bu tertipte bulunduğunu söyler.

Oradan çıkarlar. Hasan yine bir işaret edince ördek kaybolur. Üst katta büyük bir odaya girerler. Oraya buraya bakılırken, “Duvara yaslanma! Üzerime basma! Şimdi seni çarparım, nidasıyla gaipten bir ses gelir. Herkes yine şaşkınlığa düşer. Tavandan, kerevetin önlerinden ördek vakvakları işitilir.

Hasan bir tür izahla der ki:

– Bu odanın muhtelif noktalarında ufak ufak gizli delikler vardır. Bu delikler uzun, marpuç borularla aşağıdaki odaya bağlıdır. Bu marpuçların uçları, anahtarları cinlerde bulunan ve daima kilitli duran dolapların içindedir. Bu uçlardan her ne türlü ses verilirse bağlı odalarda tavanlardan, duvarlardan, kerevetlerden geliyor gibi gayet yakından işitilir. Hanımefendinin odası bu şekilde donatılmıştır.

Hasan odanın iki tarafında boydan boya mihlanmış parmaklıklı ve merdiven küpeştesine benzer iki direk göstererek:

– Bu tertibatın bir eşi de tavan arasında vardır. Bunlar zelzele aletidir. Cinler, hanımefendinin odasında zelzele yapmak istedikleri zaman bu sııklara yapışıp daireyi şiddetle sarsarlar.

Yine bahçeye çıkarlar. Hasan halka hitaben:

– Şimdi size bu hokkabazlıkların, bu cin peri oyunlarının, bu entrikaların nedenlerini, kaynaklarını hikâye edeceğim. Bizim hanımefendi gayet zengin bir kadındır. Fakat israftan hoşlanmaz. Bu zavallının Şevki ve Salim isminde yere batası, müsrif, çapkın iki yeğeni vardır. Bu beyler her zaman köşkte bulunmazlar. Aşırı düşkün oldukları sefahatle meşguldürler. Tuhaf hâl... Pek mühim bir sebepten dolayı olmalı ki, biri burada olduğu zaman diğeri mutlaka İstanbul’da kalır. Bu gece köşkte yalnız Şevki Bey bulunuyor. İkisinin yokluğu esnasında buradaki cin dolabını kâhya gulyabani Zekeriya Efendi gül gibi çevirir. Eksikliklerini belli etmez. Bu ahlaksızların halalarından para sızdırmak için başvurmadıkları çare kal-

madı. Kendi isteklerince para sızdırmaya bir türlü muvaffak olamadılar. Birçok canice teşebbüsler arasında nihayet mak-satlarına ulaştıracak bir yol buldular. Bu da kadının ismini deliye çıkarıp mallarının idaresi için kendilerini vasi tayin ettirmek, bütün işleri ellerine almak gibi haince bir yoldu.

Bu köşkte, şu gördüğünüz surette hokkabazlık tertibatında bulunduktan sonra çıldırdı diye kadını buraya attılar. Hanım-da delilikten eser yoktu. Fakat bu yalnız köşkte geceleri gulyabaniler çıkar, duvarlardan, tavanlardan türlü acayip sesler, her dakika ölüm tehditleri işitilirse, hangi sağlam insanın akılı zıvanasından çıkmaz, kim çıldırmaz? Hanımefendi yine pek büyük bir zihni güce sahipmiş ki, umdukları derecede zırdeli kesilmedi. Arada bir hanımefendinin akıl durumunu mua-yene için buraya kapı adamlarından, tabiplerden oluşan bir inceleme heyeti gelir. “Nasılsınız?” yolunda sorulan suallere karşı bıçare kadın, cinlerin, perilerin o haince ve garip taciz-lerinden, görünen gulyabaninin minare kadar boyundan, cam gibi parlayan korkunç gözlerinden, bilmem kaç endaze beyaz sakalından bahseder. Bu tabiatüstü görüş ve saçmaya benze-yen açıklamalarından dolayı tahkik heyeti hanımın şuurunun henüz düzelmemiş olduğunu anlayarak geri döner. Geceleri cinler hanımın odasında o marpuçlar vasıtasıyla: “Havuçla-rı tepe aşağıya diken bahçıvanların cezalandırıldıkları” gibi öyle saçma konuşmalar yaparlar ki, bunları senelerce dinle-yip de bozmamak mümkün değil... Bununla kanaat etmeyip tahkik heyeti geldiği vakit tekrarlamasa da ısrarla tembih edilir ve kadına: “Erkek kel kör kirpinin yırtık kürkünü...” türünden çetrefil sözleri ders olarak öğretirler. Bunları ölüm tehdidiyle ezberletirler. Zavallıyı ayda bir kere imtihana çe-kerler. Şuurunun cidden bozulup bozulmadığını anlamak için bu imtihanlar ustalıkla tertip olunur. Kadın ekseriya aklını ve ferasetini gösterir. Hizmetçilerden delirenler bulunup bulun-madığını bilmek için onları da imtihandan geçirirler. Hanı-mefendiye olan bu işkencelerini bedbahta “Gara goro” diye bir cin lisanı öğretmek derecesine kadar vardırırmışlardır.

Ben şehirliyim. Okuyup yazmam vardır. Biliyorsunuz ki kır havası almak için arada bir köyünüzde bulunan dayımın yanına misafir gelirdim. Köyünüzü pek sevdim. Kardeşlerimle beraber oranın yerlisi gibi olduk. Öyle her peri, cin, gulyabani masallarına pek inanmam. Bu köşkün şu civarda yayılan gariplikleri merakımı çekti. Gerçeği anlamak için çiftlik kâhyasına kendimi bir köylü gibi takdim ederek bir iş aradım. Rençber olarak buraya kabul olundum. Açıkgozlülük ve çalışkanlığımdan memnun oldular. Yavaş yavaş itimatlarını kazandım. Beni de bu cin alayı fertleri arasına dâhil ettiler. Bu zalimane esrar perdesinin içine ben de girdim. Ben bu garip hizmete dâhil olmazdan evvel burada iki hizmetçi kadının boğulmuş olduğundan söz ediliyor. Buna dair kesin bir malumatım yoktur. Elbette bu tahkikat yoluyla meydana çıkar. Burada bulunduğum şu son zamanlarda köşke “Muhsine” isminde genç, güzel bir hizmetçi getirildi. Gelen genç hizmetçi kadınları evvela beyler yataklarına alır sonra fedakârlık ve ketumiyetlerine karşılık mertebelerine göre öteki cinlere bağışlanırmış. Evet, evin âdeti böyleymiş. Zaten hanımefendiyi kurtarmak işi kalbimde iyice yer etmişti. Bunun için aklımdan planlar düzenlemekle meşguldüm. Fakat ondan evvel masum hizmetçinin kurtarılmasına acele etmem gerekti. Gece bir cin gibi odasına girdim. Görüştük. İffetinin derecesini denedim, maksadıma uygun geldi. Sonra gündüz de insan şeklinde görüştim. Delikanlıyım, ayıp değil ya, Muhsine’yi pek sevdim. Aşkımı ilan ile beraber izdivaç teklifinde bulundum. Kabul etti. Kendisine bazı talimatta bulunmak için ertesi gece yine odasına gittim. Ben oradayken Hint perisi namıyla Şevki Bey geldi. Kadını korumak için dalaştım. Kendisini tepeleyeceğim esnada ısıklık öttürdü. Yükten dört tüylü çıktı. Onlarla da tekme, yumruk hayli uğraştım. Nihayet karga tulumba ederek beni dışarı çıkardılar. Bahçenin münasip bir yerine gelir gelmez, öteki tüylülerin bu berikilere katılmasına meydan bırakmadan bir silkindim. Ellerinden kurtuldum. Kuşağımın arasında silahlarım vardı. Bir elime kamayı, diğerine tabancayı aldım. Zaten Şevki Bey ne olacak

muhallebi çocuğu, o bir kenara çekildi. O tüylü kıyafet altında ki dört sahte cinin ne kıratta birer adam olduklarını zaten biliyordum. Gayet seri bir hareketle bunlara hafif bir iki kama ucu oynadım, tabanca boşalttım. Şaşırdılar. Bahçenin girintisini çıkıntısını zaten ben onlardan iyi biliyordum. Koştum, duvar kenarındaki ağaçların birine tırmanınca öte tarafa atladım. Allah selamet vere, kapağı köye attım. Firarımdan sonra onların ne türlü alçakça tertibatta ve icraatta bulunacaklarını keşfetmek bence güç bir şey değildi. Beni ölmüş gösterip Muhsine'yi korkutmak için sabaha karşı baykuşlar öttüreceklerini biliyordum. Bu gece de gulyabaninin çıkma nöbetiydi. Böyle bir baskını hatır ve hayallerine getiremeyecekleri için bu gece her zamanki alçaklıklarına devam edeceklerinden emindim. Köyde size hakikati açtım. Hak yoluna hepiniz silahlandınız. Cin, peri namına bu köşkte yapılan zulüm ve alçaklıkların içyüzünü hepinizin şaşkın ve nefret dolu bakışları önünde meydana koyarak, himmetinizle işte elhamdülillah muvaffak oldum.

Bütün köylüler bu cin bozgunu haydutların önünden her birinin yüzüne ayrı ayrı tükürerek bir resmigeçit yaparlar.

Hanımefendi pencereden sevinçli bir sesle bağırdı:

– Hasan, evladım, bu kahramanlığından dolayı bütün mallarımı sana bağışlasam azdır. Dile benden ne dilersen?

Hasan – Evvela sağlığını, sonra Muhsine'yi...

* * *

Caniler hükümete teslim edildi. Hasan'ın kahramanlığını duyan bütün civar köylerin iştirakiyle çiftlikte üç gün üç gece büyük bir düğün kuruldu. Biz Hasan'la muradımıza erdik. Ruşen Abla'yla Çeşmifelek Kalfa'yı da mükemmel çeyizleyip çemenleyerek birer kocaya verdik.

Hasan o büyük servetin bütün idaresini tamamıyla eline aldı. Vefat anına kadar hanımefendiyi bırakmadık. Kadın, ahir ömründe huzurlu, rahat ve emniyet içinde yaşadı. Perile-

rin tacizlerinden tamamıyla kurtulan o köşkte ne kuzular, ne dolmalar, ne helvalar yedik, ne eğlenceler, ne ziyafetler, ne cümbüşler yaptık.

Hainler cezalarını gördüler. Hanımefendi bize birçok mal bıraktı. Allah gani gani rahmet etsin, nurlar içinde yatsın. Hâlâ sayesinde geçiniyoruz. Ha, az kaldı unutuyordum. Hasan güveyi girdiği gece kendisinden şunu sordum:

– Bu çiftlikte dönen cin, peri dolabı birtakım alçakların maskaralıklarından ibaretmiş de sen beni, “Geceleri odama perin geliyor, karşımda anadan doğma soyunuyor.” diye niye aldattın, utandırdın? Bu senin mertliğine yaraşır mıydı?

Hasan tatlı bir tebessümle:

– Aşkımıza cin uydurmaları, peri hayalleri karıştırılmaydı muhabbetimiz bu kadar olağanüstü olur muydu? Bu küçük, masum hilelerimden dolayı beni mazur gör.

– Peki, buna cevabı pek güzel uydurdun. Ama merak ettiğim bir şey daha var.

– Nedir iki gözüm? Söyle...

– Bir peri gibi yükümün içinden çıktığın akşam yanıma gelebilmek için “üzerinden muskanı çıkar” diye bana niye yalvardın? Üstümde muskam varken odaya gelemey miydin?

Hasan gevrek gevrek gülerek boynuma atılıp beni ateşli buselerine boğduktan sonra şu cevabı verdi:

– O akşam benden çok hoşlandığını gözlerinden anlamıştım. Bakalım Muhsine beğendiği bu güzel peri delikanlısının aşk dolu yalvarmalarına dayanamayarak muskayı üzerinden çıkaracak mı merakıyla seni denemek istedim. Maksadım iffetini sınamaktı. Seni demir gibi iffetli buldum. Memnun oldum.

* * *

Muhsine Hanım, yorgunluk almak için başını duvara dayayarak:

– Yalvarırım, söylemekten boğazım kurudu. Çiçeklikte duran şu bozamı veriniz.

Bu hizmete bir oda halkı hep koştu.

Aheste aheste, yudum yudum bozasını içti. Sonra besbelli o perili gecelerin müthiş ve ruh okşayan hatıraları zihninde canlandı. Derin derin, gerçekten gençlik işvelerini hatırlatan bir kırıntıyla sürmeli gözlerini süzerek devam etti:

– Kocam bu Hacı Hasan Efendi, hikâyedeki işte o kahraman güzel Hasan’dır. Onun sakalı, benim saçlarım ağardı. Daha birbirimize doymadık. Bu yaştaki süs merakımdan dolayı beni ayıplamayınız! Hep onun içindir. Hâlâ ilk gerdek gecemizdeki gibi birbirimize karşı ateşliyiz. Hacım nerede kaldı ya? Bu vakit oldu, daha gelmedi.

* * *

Nihayet Hacı Hasan Efendi, sevgili zevcesini almaya gelerek elinde feneriyle kapıdan bağırdı:

– Hanım!

Muhsine Hanım bu hitaba gayet tatlı bir:

– A canım...

ile cevap verdikten sonra, o ağır vücutlu kadın, kendini merdivenlerden aşağıya atarcasına bir saldırıyla koştu.

Senelerin geçmesiyle ölmeyen bu müstesna, bu ateşli muhabbete gıpta eden bütün komşu hanımlar, o gece dinledikleri müthiş hikâyenin eşsiz ve meşhur kahramanı güzel Hasan’ı görebilmek için pencerelere üşüştiler.

* * *

O tarihte zavallı ben ufak bir çocuktum. Senelerin geçmesine ilk şiddetiyle karşı koyan bir karıkoca muhabbetinin ne

demek olacağına hiç aklım ermiyordu. Yalnız şu hatırımda kaldı ki, döşegime girdiğim zaman büyükannem bana, her zamanki gibi:

*Yattım sağıma
Döndüm soluma
Melekler şahit olsun
Dinime imanıma
Kalırsam elhamdülillah
Ölürsem elhükmülillah*

teselli ve tevekkülünden sonra , “Rabbi Yessir” duasını üç defa tekrarlattığı hâlde, ben Samsam’ın “Gara goron”larıyla gulyabaninin uzun sakalını bir türlü unutamamıştım.

Sarıyer, Ortaçeşme
14 Eylül 1911

